

In dit nummer:

Gedeelde passie

Inleiding bij het lustrumjaar.

Van de lustrumcommissie

Wat is nou het bijzondere van ons 150-jarig bestaan? Een overzicht van het programma.

Het (lustrum)boek over de architect

Naar een beschrijving van de architect en de architectuurliefhebber.

Het lustrumfeest

Als slotakkoord van het lustrumjaar natuurlijk een slotfeest. Het zal op 17 september worden gehouden in het nieuwe muziekgebouw in Amsterdam.

Architectura et Musica

De werkgroep Architectuur en muziek heeft de Haarlemse componist Hans Asselbergs uitgenodigd en bereid gevonden om ter gelegenheid van het 150 jarig jubileum, samen met en voor A+A-leden een muziekstuk te componeren.

Architectuur + Auto

Wie kent niet het genot van het rijden in een glanzende automobiel met (te) grote snelheid over een vrijwel lege snelweg of juist traag voortbewegend langs een zonnige boulevard?

Reizen en schetsen / oproep

In de luwte

Over de binnenlandse excursies dit jaar.

Rubriek Architectuur + Auto

Een terugkerende rubriek over auto-ontwerpen.

Overzicht lustrumprogramma

OPGELET:

Dit is de **laatste papieren Plakkaat**. Indien uw e-mail adres bekend is bij AetA krijgt u de volgende Plakkaat per e-mail toegezonden. Wilt u dat NIET dan verzoeken wij u dat door te geven aan: Monique Kuijpers, Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden, mail info@burobadge.nl

Gedeelde passie

Hans van Heeswijk, voorzitter

A et A bestaat in 2005 150 jaar. Daarmee is het de oudste vereniging van architecten in Nederland. Ik ken tenminste geen oudere. In de periode vanaf 1855 tot nu toe is de maatschappij en dus ook het architectenvak breed en ingrijpend veranderd. Ook A et A is wel veranderd, maar ik heb de indruk dat dat in veel mindere mate is dan de grote wereld om ons heen. Nog steeds, precies zoals in het begin in 1855, worden studiereizen gemaakt, nieuwe gebouwen bezocht, worden bijeenkomsten georganiseerd om daar met elkaar over te debatteren, en worden uitgaven geïnitieerd die een bijdrage kunnen leveren aan de vakdiscussie. De meer maatschappelijk getinte activiteiten, die A et A vanaf haar oprichting ook heeft geïnitieerd, zoals het stimuleren van opleidingen, schoonheids- en monumentencommissies en de vakorganisaties, zijn inmiddels geïnstitutionaliseerd. Dus daar heeft A et A geen actie meer in en kan zich dus vooral bezighouden met het beleven van en het genieten van architectuur. Ook heeft AetA gedurende haar bestaan een vrij constant aantal leden, gemiddeld zo'n 300, inmiddels zijn het er 330. Precies genoeg om op een overzichtelijke manier bijeenkomsten voor te organiseren. En dat gebeurt dan ook, vooral dit jaar bij onze 150 ste verjaardag. Steeds vanuit het idee dat we in architectuur en het beleven daarvan een gedeelde passie hebben, een passie in de ruimste zin van het woord. Met dit thema, gedeelde passie, kijken we dit jaar ook naar vakgebieden om ons eigen vak heen.

Zeer benieuwd overigens of A et A over 150 jaar, dat is dus in 2155, nog steeds bestaat. Er zal dan nog steeds, dat weet ik zeker, een discussie zijn over architectuur en over goeie ontwerpen, architecten en hun gezamenlijke ambities en passies, in en tegen de grote, boze buitenwereld. Al is het wel denkbaar, dat we voor dat alles, gelet op de digitale ontwikkelingen, dan onze woning of kantoor niet meer uithoeven. Alhoewel, je kunt nog zoveel middelen hebben om een bouwkundig ontwerp te documenteren, te presenteren of te tonen, het komt niet in de buurt van de sensatie die je ondergaat als je een interessant en een voor jou nieuw gebouw binnenstapt. De ruimtelijkheid, de lichtinval, de textuur van materialen en de detaillering kunnen je soms werkelijk de adem benemen. Ze zijn niet te anders te bevatten dan in werkelijkheid. Dus zal er altijd de behoefte blijven om samen gebouwen te betreden, te bekijken, daarvan te genieten en daarover van gedachten te wisselen. Kortom, er is en blijft altijd ruimte voor en behoefte aan Architectura et Amicitia. AetA is en blijft levend en actief, voor zeker nog eens 150 jaar.

Van de lustrumcommissie

Wijnand Looise, voorzitter lustrumcomité

Inleiding uitgesproken op de nieuwjaarsreceptie.

Vriendinnen en vrienden in de Architectuur,

Wat is nou het bijzondere van ons 150-jarig bestaan?
Oud word je vanzelf, toch?

Nee, wat ons als Lustrumcommissie is opgevallen is dat ons Genootschap nog zo energiek en springlevend is. Architectuur en vriendschap is nog steeds een gouden formule zoals blijkt uit de grote betrokkenheid van onze leden of zo je wilt, gedeelde passie. Gedeelde passie is dan ook het thema van ons jubileumjaar.

Als leden van AetA delen wij al 150 jaar met elkaar onze passie voor architectuur. In het jubileumjaar willen we die architectuur ook confronteren met andere passies die wij onderling en met anderen delen. Zo zijn er evenementen rond Architectuur+Auto, Architectuur+Gastronomie, Architectuur+Muziek.

In het jubileumjaar zullen een serie excursies worden georganiseerd naar met name jonge en onbekende architecten in binnen- en buitenland (Brazilië en Japan). Een jubileumuitgave van Forum completeert de laatste 15 jaar geschiedschrijving van A et A. Daarnaast verschijnt een boek gebaseerd op interviews met 3 generaties A et A-leden over hun liefde voor het vak. Dit boek wordt gepresenteerd op het grote slotfeest waarmee op 17 september, precies 150 jaar na de eerste A et A vergadering dit lustrum zal worden afgesloten.

Overigens, dat feest komt in een prachtig gebouw, het Muziekgebouw voor de 21^e eeuw aan het IJ, dat er niet geweest was zonder een gepassioneerd opdrachtgever, Jan Wolff, die dit jaar voor zijn volhardend en liefdevol opdrachtgeverschap de Prins Bernhard Cultuurfonds Muziekprijs kreeg.

Gedeelde passie bleek er ook volop te zijn in onze commissie die meer dan een jaar bezig is om het lustrum voor te bereiden. Het komt toch altijd aan op een stel mensen die het allemaal niet alleen willen verzinnen, maar ook willen waar maken.

Passie is er ook volop in het Bestuur van onze club: eind december hebben we met het hele bestuur call-center gespeeld om onze bureauhoudende leden om een financiële bijdrage te vragen voor de festiviteiten.

In een middag was er al EUR 20.000,- toegezegd en we verwachten dat er nog een dergelijk bedrag nakomt van hen die nog even ruggespraak moesten houden binnen hun bureau. Binnenkort zullen we ook individuele leden benaderen om ook alvast in te tekenen op entreekaartjes voor het feest en op het jubileumboek.

Er is zelfs sprake van postume passie van Arno Nicolaï die een sympathiek legaat naliet waarmee we de geschiedschrijving van ons Genootschap tot op heden kunnen completeren.

Met al deze bijdragen wordt al vooraf een goede basis gelegd voor het feest en het boek. Maar vooral de interesse en de betrokkenheid die eruit spreekt is voor ons belangrijk. Wij zijn pas tevreden als alle leden op de een of andere manier meedoen aan de festiviteiten. Alleen dan wordt het een feest van ons allemaal.

vlr Cees Brandjes, Monique Kuijpers, Friso Broeksma, Marja Straver, Wijnand Looise, Henk Döll, Hans van Heeswijk en Joris Deur

AetA 150, het boek over de architect

Madeleine Steigenga

Naar een beschrijving van de architect en de architectuurliefhebber. Wie zijn dat eigenlijk, wat drijft hen en hoe zien zij de toekomst.

In één van de gesprekken komt aan de orde dat architect zijn vooral hard werken is.

Dat is een boek erover schrijven ook. De inzet is simpel, gesprekken met 3 amici, waarbij ondergetekende de altijd aanwezige notulist is die tevoren bedenkt wat in ieder geval aan de orde moet komen. Mijn ervaring is dat het uittypen van de band een waar kluizenaarswerk is. Het leuke is wel, dat je vaak zaken tegen komt op die band, die zich tijdens het gesprek nog niet in je geheugen genesteld hebben. Bij het uitwerken krijgen woorden hun tweede kans. Het is vergelijkbaar met een gebouw waar je bij elk bezoek weer nieuwe details herkent, of de trap neemt in plaats van de lift.

Er zijn altijd wel een paar thema's die terug komen, maar telkens steken er in de gesprekken weer zaken op, die je te denken zetten. Een simpel voorbeeld is de discussie die ontstond na een door de welstand afgekeurd- eigenlijk niet behandeld- plan van één van de gesprekspartners. Modern is uit. 'Gaat U maar eerst eens terug en onderzoeken of het niet economischer is om het bestaande gebouw te behouden'.

We leven nu met de 'does' en de 'don'ts'. Maar de don'ts van 15 jaar geleden, blijken opeens de does van nu. De 'traditionele architectuur' heeft het jaren moeilijk gehad. Maar nu wordt vaak 'traditionele' of nog liever een 'retro'-stijl gevraagd. Is het niet door de opdrachtgever, dan is het wel de stedenbouwkundige die de norm stelt voor 'de stijl', hierin gesteund door de 'beschrijvende' architectuurnota's. Modes, stijlen of stromingen in de architectuur, laten de betrekkelijkheid van de architectuurkritiek zien. Die het gebouw voor het er staat al binnengehaald heeft, of gesloopt.

Het is niet alleen de golfbewegingen in het vak die aan de orde komen in de gesprekken. Het zijn ook de veranderingen in het ambacht. Moshe Zwarts verhaal over zijn afstudeerwerk, het eerste waar een computerberekening (geen bouwkundecomputer) aan ten grondslag ligt. En de constatering dat je zonder passende computer, internet, e-mail en de gewenste digitale presentaties niet ver meer komt, is het simpelste voorbeeld.

In de gesprekken is eigenlijk iedereen aardig tegen elkaar. Is het de gemoedelijke aeta-sfeer, of de herkenning bij elkaar van de ambities, ook als ze tegengesteld zijn?

foto enkele geïnterviewden: Bert Thjie en Diederik Dam

Naar aanleiding van het eerste gesprek, met Bé Niegeman en Marian van der Waals, waarin stichting Goed Wonen en de experimentele woningbouw aan de orde kwamen, heb ik een paar Goed Wonen tijdschriften gekocht, van rond 1960. Hierin werd de bewoner door onze collega's uit die tijd, geadviseerd -eigenlijk voorgeschreven- hoe het werkelijk moest, dat wonen. Er wordt in het ene artikel een inrichtingsvoorstel voor een flat gegeven. Zo dien je de stoel te zetten, daar is je looproute, en de woning is zo dat je als vrouw makkelijk twee dingen tegelijk kunnen doen: het huishouden en op de kinderen letten. En de volgende bladzijde, in het artikel erna, geeft een collega ongezouten kritiek op de plattegronden van diezelfde flat. Je realiseert je dat er maar weinig meningsverschillen tussen architecten onderling zijn op dit moment. En zeker niet breed uitgemeten meningen van architecten over werk van hun collega's in tijdschriften.

Maar zijn we het echt zo met elkaar eens?

NB: Van de meer dan 300 AetA leden hebben bij de eerste oproep om informatie een kleine 200 gereageerd. De tweede oproep levert opnieuw een gestage stroom faxen en post op om te verwerken. Onze dank voor de respons.

Het Lustrumfeest

Joke Vos

Bij het lustrum hoort natuurlijk een groot feest. De activiteiten in het lustrumjaar worden daarom afgesloten met een bijeenkomst in een interessant nieuw gebouw op een bijzondere locatie. Op 17 september 2005 zijn alle AetA-leden met hun introduc  (s) van harte welkom in het nieuwe Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam. Het Deense architectenbureau 3xNielsen won in 1997 de competitie voor deze nieuwe huisvesting van het BIMhuis (jazz) en de IJsbreker (moderne muziek). Het gebouw is nu bijna klaar en zal in september net een paar maanden in gebruik zijn genomen.

Het programma van de lustrumfeestdag neemt steeds vastere vormen aan. In de tweede helft van de middag wordt u in het Theatercafé van het Muziekgebouw verwacht. Er worden rondleidingen gegeven, waarvoor u zich op kunt geven. Er worden daarnaast informele rondvaarten aan het organiseren, zodat we de veranderingen in de skyline van de IJ-oeveren vanaf het water kunnen gadeslaan.

Daarna wordt verkast daarna naar het Atrium, een prachtige en overdekte ruimte tussen de muziekzalen en het kantorenblok. Vanuit hier heeft men uitzicht op de entree en, via een groot terras, op het IJ.

De voorzitter krijgt nu het woord. Hij zal o.a. het boek presenteren, dat speciaal voor het jubileum wordt gemaakt. In dit boek staan een aantal van onze leden geportretteerd. Ze vormen een gevarieerde doorsnede van het ledenbestand.

In september hebben we al een aantal specifieke lustrumactiviteiten achter de rug, bijvoorbeeld uit de reeks 'Gedeelde passies', waarin onze leden andere disciplines dan architectuur onderzoeken.

Niet iedereen kan daar helaas bij zijn. Op deze dag zullen we proberen u toch iets van die activiteiten te laten ervaren.

Dan is het tijd om bij te praten tijdens het buffet, dat ook in het Atrium wordt geserveerd. Het eten vormt de opmaat tot het slotfeest. De muziek blijft nog even een verrassing, net als het weer. We hopen op een mooie nazomeravond. Dan kunnen we niet alleen binnen terecht, maar ook ons glaasje drinken op het terras aan het IJ.

In de volgende Plakkaat wordt meer informatie gegeven over hoe en waar men zich kan opgeven voor het feest.

Architectura et Musica

De werkgroep Architectuur en Muziek,
Maarten Kloos en Niek van Vugt

De werkgroep Architectuur en muziek heeft de Haarlemse componist Hans Asselbergs (www.grasland.nl) uitgenodigd en bereid gevonden om ter gelegenheid van het 150 jarig jubileum, samen met en voor A+A-leden een muziekstuk te componeren, dat op zaterdag 21 mei 2005 uigevoerd zal worden op een nog nader te bepalen bouwlokatie.

Het muziekspektakel heeft als thema Architectura et Musica.

Hans Asselbergs weet als geen ander optimaal gebruik te maken van de muzikale en andere talenten van de A+A-leden, de aanwezige bouwmaterialen en niet in de laatste plaats de architectuur van de bouwlokatie.

Het belooft een fantastische dag te worden, waarop gerepeteerd zal worden, gepicknicked, de première zal plaatsvinden van het muziekstuk en natuurlijk nagepraat kan worden onder het genot van een glas wijn. Het aantal deelnemers is nagenoeg onbeperkt.

Na onze oproep in Plakkaat hebben zich tot nu toe de volgende muzikmakende leden aangemeld (wij zijn zo vrij geweest daar nog een aantal ons bekende muzikanten aan toe te voegen).

Frits Straesser alt-viool
John Zondag viool
Marian van der Waals cello
Hans van Heeswijk gitaar
Gijs Tegelberg piano
Reynoud Groeneveld fagot
Kees Volger orgel
Peter Defesche cello
Maarten Kloos cello, zingende zaag
Rugier Timmer slagwerk
Madeleine Steigenga dwarsfluit
Wijnand Looise piano
Brans Stassen viool
Herman Hertzberger piano

Wij kunnen ons niet voorstellen dat er niet meer muzikanten zijn onder onze leden. Hierbij nogmaals een dringend verzoek om je alsnog aan te melden via Monique Kuijpers info@burobadge.nl of info@aeta.nl

In februari worden de deelnemers/architect-muzikanten uitgenodigd voor een bijeenkomst in Studio Grasland, Helmbrekersteeg 7 te Haarlem, de thuisbasis van componist Hans Asselbergs.

Han Reiziger en Hans Asselbergs

Wij zijn nog op zoek naar een geschikte lokatie voor deze Architectura et Musica - dag. (zaterdag 21 mei a.s.)

Te denken valt aan een lokatie ergens in het midden van het land, zijnde Utrecht, Amersfoort, Hilversum, Almere etc., dit in verband met de bereikbaarheid.

De bouwlokatie moet bij voorkeur een interessant gebouw betreffen dat gedeeltelijk af is, zodat er bijvoorbeeld al een verdiepingvloer is waaronder bij regen het gebeuren kan plaatsvinden en iets van de ruimte te ervaren is. Woningbouw lijkt minder geschikt vanwege de grote groep deelnemers die wij verwachten.

Suggesties gaarne doorgeven aan Monique Kuijpers info@burobadge.nl of info@aeta.nl

Architectuur + Auto

Gerard Comello

Wie kent niet het genot van het rijden in een glanzende automobiel met (te) grote snelheid over een vrijwel lege snelweg of juist traag voortbewegend langs een zonnige boulevard? Maar ook de ergernis van het niet verkozen wachten in een file of het eindeloos zoeken naar een parkeerplek in het centrum van de stad? Deze paradox: 'de auto: statussymbool versus obstakel' ofwel: 'glanzend blik in vol geparkeerde straten', waarmee de beide kanten van het huidige wezen van de auto worden belicht, is de leidraad voor een dagprogramma 'Architectuur + Auto' op zondag 19 juni 2005, georganiseerd in en rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam.

Programma

Met het programma wordt beoogd het onderwerp vanuit de beide kanten te benaderen. Een deel van de dag is derhalve gewijd aan 'glanzende automobielen'. Daarbij zal een aantal leden, maar mogelijk ook andere vakgenoten, hun mooiste rollende bezit in de zon kunnen uitstallen, wordt een auto-tour langs bijzondere gebouwen uitgeschreven en zal na afloop daarvan een heerlijke lunch worden genoten. Kortom: de auto wordt geconsumeerd in al zijn glorie.

Daartegenover staat het serieuze deel van het programma, dat ingaat op de ruimtelijke implicaties van het autogebruik en -bezit.

Zonder daarbij de hele mobiliteitsproblematiek te willen aanpakken en oplossen, zal een discussie worden opgezet over de onderwerpen: 'blijven we rijden?' en 'waar laat je het ding?'. Deze discussie zal zodanig duidelijk ingekaderd worden, dat het leidt tot een zinvolle gedachtewisseling met een mogelijk 'tastbaar' resultaat. Peter Peters van de UvM en Wouter Vanstiphout van Crimson treden op als inleiders, Bert van Mechelen zal als moderator op deze middag de regie voeren. De aanmelding voor deze dag wordt aangekondigd in een volgende Plakkaat.

Organisatie en oproep

De organisatie van het evenement is in handen van een zeven man sterk comité, te weten : Hans de Moor, Fedde Talsma, Dolf Dobbelaar, Hans Lodder, Hans Ophuis, Wessel de Jonge en Gerard Comello. Wij zijn in eerste instantie vooral geïnteresseerd in leden en vakgenoten die een bijzondere (hobby)auto bezitten. Daartoe roepen wij eenieder op ons hierover te informeren. Bezit je zelf een prachtexemplaar of ken je leden of vakgenoten, die nog een mooi roestbakkie in de garage hebben staan... geef dit dan zonder schroom door aan Gerard Comello (gerardcomello@freeler.nl) of Monique Kuijpers (info@burobadge.nl). Wij verwachten een mooie lijst met min(der) of meer antieke auto's te kunnen samenstellen. Ook voor vragen of suggesties over dit evenement kunt u bij de bovenstaande personen terecht.

Reizen en schetsen, oproep

Joke Vos

De AetA-excursies in binnen- en buitenland moeten in de loop der jaren veel prachtige foto's en reisschetsen hebben opgeleverd. Indrukwekkend zijn de verhalen over schetsende en schilderende leden, vooral op de verre reizen. We willen kijken of we in het jubileumjaar 2005 die reisschetsen in kunnen zetten bij de festiviteiten.

Mocht je daarvoor materiaal aan willen en kunnen leveren, zou je dan contact met me op willen nemen? Om te kunnen inventariseren zou ik graag het volgende willen weten:

je naam
hoe je bereikbaar bent (liefst mailadres)
om welke reis of reizen het gaat (bestemming, jaartal)
een impressie, liefst digitaal in jpg- of pdf-formaat, maar faxen of per post verzenden kan natuurlijk ook.

Svp informatie per mail, fax of post zenden naar:

Joke Vos architecten
Schiedamsevest 91c
3012 BG Rotterdam
T 010 280 9976
F 010 404 8279
E vos@jokevos.nl

In de luwte

Cees Brandjes

In de luwte van de architectuurdiscussies zijn veel jonge architecten (of minder jonge maar even enthousiaste en talentvolle) druk doende met de weerbarstige strijd tegen regels, conventies, onbegrip en budget. Ze slagen er niet zelden in bijzonder interessante projecten te realiseren. De aandacht van de architectuurkritiek heeft echter de neiging zich te concentreren op steeds dezelfde referenties en architecten.

We willen dit lustrumjaar het perspectief enigszins verbreden door op zoek te gaan naar nu eens niet het overbekende oeuvre maar ons laten verrassen door een breed spectrum aan werken die in de luwte van de aandacht en buiten de randstadhectiek ontstaan. We hebben daarom ook niet leden bij samenstelling van de excursies betrokken.

Het wordt een avontuurlijk programma met highlights en grote verrassingen.

DATUM	LOKATIE	CO-ORGANISATOR
11 maart	Oost Ned. Arnhem	Marianne Loof
9 april	Groningen—Friesland	Alex v d Beld
3 september	Zeeland	Don Monfils
8 oktober	Randstad	Arnoud Gelauff

Het is niet de bedoeling om in de regio liggende zeer aansprekende projecten te mijden. Wel is het een goede traditie dat de architecten worden uitgenodigd om het project toe te lichten.

Aan het einde van de dag nemen de tijd om onder het genot van een borrel de projecten aan de hand van een thema te bespreken. In dit geval is het lokale architectuurklimaat wellicht een interessant thema en kunnen opdrachtgevers of stedenbouwers een bijdrage aan de gedachtewisseling leveren.

De excursie wordt op een vrijdagmiddag vanaf 13.00 tot 18.00 of een zaterdag vanaf 11.00 tot 18.00 georganiseerd. De keuze is afhankelijk van het aanbod aan projecten en de tijd die nodig om deze goed te bekijken dan wel de specifieke mogelijkheden zoals openstelling of catering.

Noteer de data alvast in de agenda.

Rubriek: Architectuur + Auto

Onder deze titel zal dit voorjaar een terugkerende rubriek verschijnen waarin een aantal mensen de ruimte wordt geboden om, vrijuit associërend over het onderwerp, een voorzet geven aan de gesprekken en de discussies voor het programma 'Architectuur + Auto' op 19 juni 2005.

Even mijn jas parkeren

Fedde Talsma, auto ontwerper

Bij de keuze voor een nieuw aan te schaffen auto lijkt het hart vaak van het verstand te winnen. Rationele overwegingen zijn niet de belangrijkste factoren in ons beslissingsproces. Vervoer van A naar B en gezinsgrootte zijn slechts deelfactoren in de keuze. Een vergelijking met de aanschaf van kleding kan helpen om te begrijpen en te accepteren wat die andere factoren zijn. Het is bij de keuze van een jas tenslotte ook niet alleen maar van belang dat je er warm in blijft en hoeveel zakken hij heeft. Merk, materiaal, kleur en snit geven meestal de doorslag.

Schijnbare eenvormigheid is een van de overeenkomsten met kleding. Dat "alle auto's nogal op elkaar lijken" is misschien een beetje waar, dat het vroeger anders was is een fabeltje. Elke foto van een willekeurig straatbeeld uit de vorige eeuw laat zien dat in de verschillende decennia de auto een verbazende eenvormigheid vertoonde. Een combinatie van technische ontwikkeling en een esthetische geest van de tijd is hier de oorzaak van. Dezelfde foto laat waarschijnlijk ook zien hoezeer de kleding van de voetgangers op elkaar lijkt. We noemen deze vorm van sociale communicatie meestal mode. De verschillen in de verschijningsvorm zijn ook duidelijk. Het verzameld blik op het parkeerterrein van een golfclub ziet er anders uit dan bij de korfbalvereniging. Blijkbaar is hier net als bij kleding de subtiële balans tussen saamhorigheid binnen de groep en onderscheiding ten opzichte van andere groepen in het spel. Stilzwijgende afspraken over wat we binnen de groep mooi vinden zijn dwingender dan individuele esthetische opvattingen. Merk, vormgeving en uitvoering zijn signalen die bepaald worden door ongeschreven wetten van de groep waar we bij willen horen. Het is een subtiel spel, een fout is snel gemaakt. Dat architecten soms denken op deze regel een uitzondering te zijn wordt in het geval van kleding door een willekeurige groepsfoto van een stel vakgenoten vaak snel weerlegd. Het geplande lustrumprogramma onderdeel met als motto Architectuur en Auto zal over de autokeuze van architecten meer duidelijkheid geven.

De auto heeft in tegenstelling tot een jas de mogelijkheid de drager fysiek te vergroten. Dit vermogen zich groter te kunnen maken dan men eigenlijk is heeft in de dierenwereld een gunstige uitwerking op de paringskansen en wordt dan ook vaak gebruikt tijdens de balts. Denk aan de staart van een pauw en het gewei van een hert.

In het menselijke sociale verkeer geeft de afmeting van de auto ook nog een paar hiervan afgeleide signalen af. Kan een architect die aan komt rijden in een klein autootje een grootse visie hebben? Zolang hij of zij onder de dertig is misschien. Daarboven kan de auto beter om de hoek geparkeerd worden of helemaal thuis blijven. De grootte van de auto is een maat voor succes. Recentelijk is er ook nog de hoogte als dimensie bijgekomen, vermoedelijk de grootste drijvende kracht achter de veelbesproken SUV rage. Ooghoogte en de daarbij behorende maatperceptie zijn tenslotte in de meeste vormen van primitief sociaal verkeer vaste ingrediënten bij de bepaling van de pikorde. Men kijkt letterlijk op de ander neer.

Naast de woning is de auto het ideale product om succes te laten zien. De communicatie is namelijk nog absoluut dan bij kleding. Veel van ons kunnen zich wel veroorloven een goed pak aan te schaffen maar dagelijks met een Porsche voor komen rijden kost vaak wat meer moeite.

Bovenstaande communicatieve eigenschappen hebben pas effect als het heel duidelijk is dat de jas van ons is, namelijk als wij hem dragen. Misschien ook nog als hij op de stoel naast ons gedrapeerd ligt, maar op een knaapje in de kast werkt het niet.

Bij auto's geldt dat natuurlijk ook. Wij moeten er in gezien worden of hij moet voor ons huis staan glanzen, anders is alle moeite voor niets. Niemand trapt meer in de truc van de achteloos op de bar neergelegde contactsleutels van een duur merk. Het verklaart wellicht waarom we soms genegen zijn liever een uur in de file te staan dan een half uur in de trein te zitten. Een uur lang visuele communicatie van ons succes.

Het zou ook kunnen dat we daarom niet krachtiger proberen het parkeren in onze woonwijk aan te pakken. Het graag voor onze deur willen parkeren krijgt in dit licht gezien ook een component die niets met moeilijke voeten te maken heeft.

Het kost misschien wat moeite om deze tikkeltje kinderachtige aandrang bij onszelf toe te geven.

Maar als we dit fenomeen ontkennen bij het maken van plannen om de problemen van het ruimtebeslag door onze auto's te verminderen zullen we ons altijd blijven afvragen waarom alternatieve vormen van vervoer, opslag en transport de problemen niet of maar ten dele oplossen.

OVERZICHT LUSTRUMPROGRAMMA 2005

	wk	datum	programma
januari	1		kerstvakantie
	2		
	3	Za 22.01	nieuwjaarsbijeenkomst / opening lustrumjaar
	4		
februari	5		
	6		voorjaarsvakantie
	7		voorjaarsvakantie
	8		
maart	9		
	10	Vr 11.03	excursie 'In de luwte' 1 (Arnhem)
	11		
	12		gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1
	13		pasen
april	14	Za 09.04	excursie 'In de luwte' 2 (Groningen)
	15		
	16		gedeelde passie: architectuur + gastronomie 2
	17	Wo 27.04	
mei	18	t/m	excursie Brazilië
	19	Zo 15.05	meivakantie
	20	Za 21.05	gedeelde passie: architectuur + muziek
	21		
juni	22	Za 04.06	jaarvergadering
	23		
	24	Zo 19.06	gedeelde passie: architectuur + auto
	25		
	26		
juli	27		zomervakantie
	28		zomervakantie
	29		zomervakantie
	30		zomervakantie
augustus	31		zomervakantie
	32		zomervakantie
	33		zomervakantie
	34		zomervakantie
september	35	Za 03.09	excursie 'In de luwte' 3 (Zeeland)
	36		
	37	Za 17.09	lustrumfeest en presentatie boek
	38		
	39		
oktober	40	Za 08.10	excursie 'In de luwte' 4 (Amsterdam)
	41		
	42		excursie Japan
	43		(onder voorbehoud)
november	44		herfstvakantie
	45		herfstvakantie
	46		excursie 'In de luwte' 5 (onder voorbehoud)
	47		
december	48		
	49		
	50		
	51		
	52		kerstvakantie

In dit nummer:

Een feestje bouwen

Van de voorzitter van het lustrumcomité.

Operatie Appendix AetA 1990-2005 begonnen

De nieuwste geschiedenis van A et A.

Kaarten voor het feest

Binnenkort krijgt ieder A et A-lid een brief waarin de mogelijkheid wordt geboden om alvast kaarten te kopen voor het feest.

Architectuur en Gastronomie

Op zaterdag **23 april** wordt in de Kookfabriek te Den Haag een bijeenkomst georganiseerd voor A et A-leden waar gekookt, gegeten en gediscussieerd wordt over dit boeiende thema. Aanmelden voor **15 maart a.s.**

Excursie in de Luwte 1

A et A op avontuur in Oost-Nederland, Arnhem

Eerste excursie in het lustrumjaar naar Oost Nederland-Arnhem op vrijdag **11 maart**, aanmelden uiterlijk woensdag **9 maart a.s.**

Nieuwjaarsbijeenkomst/excursie Uithof

Beschouwing door Nico van Bockhoven

Rubriek Architectuur + Auto

Een terugkerende rubriek over auto-ontwerpen.

Overzicht lustrumprogramma

Een feestje bouwen

Wijnand Looise, voorzitter lustrumcomité

Het aardige van de Lustrumorganisatie is dat ze zelf het duidelijkste bewijs is van de vitaliteit van ons Genootschap. Soms lijkt het of A et A niet meer is dan een veredelde reisclub, maar dat is schijn.

Als er maar een uitdagend project is om aan te werken dan zijn er altijd een stel mensen bereid om er aan te gaan staan.

In het begin van zo'n lustrumorganisatie geldt 'The sky is the limit' en 'Plan the impossible'. En met allemaal architecten bij elkaar blijft tot het allerlaatste de neiging bestaan om nog weer nieuwe ideeën aan te dragen en nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Zo is Emile Quanjel nog bezig een tentoonstelling met reisimpressies van India-reizen te organiseren en wordt er gekeken naar een gezamenlijke actie van A et A met het blad OASE dat dit jaar haar 25-jarig jubileum viert. Het blijft een race tegen de klok met al die vrijwilligers, maar behalve creatief talent is er ook financieel en organisatorisch talent om het allemaal te realiseren binnen tijd en budget.

Intussen zijn voor het feest op 17 september al 180 kaartjes verkocht!, stijgt de spanning over het 'Oral History' boek van Madeleine Steigenga/Hester Wolters/Francisca Benthem en het boek van Friso Broeksma over de Nieuwste Geschiedenis van A et A. Het water loopt ons al in de mond vanwege het kook- en eetfeest van Niek van Vugt en Joep Habets en we vragen ons af of het muziekstuk van componist Asselbergs op tijd klaar is en speelbaar voor onze leden. Enfin, improviseren kunnen we in elk geval, en het plezier dat we beleven aan de voorbereiding doet het beste verwachten voor de evenementen straks.

NB: Waarom zijn we eigenlijk nog geen hofleverancier van Architectuur en Vriendschap? Dat word je toch al als je 100 jaar bestaat?

Operatie Appendix AetA 1990-2005 begonnen

Friso Broeksma

In 1992 verscheen het boek "Genootschap Architectura et Amicitia, 1855-1990", geschreven door Jeroen Schilt en Jouke van der Werf. De opdracht daarvoor was afkomstig van de commissie A et A 111 onder voorzitterschap van Joost de Haan. Die commissie was in 1885 ontstaan in de veronderstelling dat het Genootschap in 1881 was opgericht en dus in 1992 zijn 111-jarig bestaan zou vieren.

Een van de ontdekkingen van de schrijvers van het jubileumboek was dat het Genootschap aanzienlijk ouder was en zijn oorsprong vond in 1855. Vandaar dat we dertien jaar later ons 150-jarig bestaan kunnen vieren.

De geschiedenis, zoals beschreven in het boek, eindigt in 1990. Zelf kom ik er nog net in voor, niet als lid, maar als schrijver van het Forumnummer 33/3, uitgekomen in november 1989. Daarin deed ik verslag van mijn jaar in Californië, werkend voor Christopher Alexander en Frank Gehry.

Nu mag ik het Forumnummer schrijven dat gaat over de afgelopen 15 jaar, als aanvulling op dat vorige boek. Naast mij staan een aantal ordners en dozen met materiaal die Joost de Haan, Rein Jansma, Auke Mulder en Ton van Namen beschikbaar hebben gesteld als aanvulling op het archief dat ik zelf de afgelopen jaren heb bijgehouden als secretaris van het bestuur. Het onderwerp is dus vertrouwd, het materiaal is aanwezig, de vormgever is bekend (Haico Beukers die ook het jubileumboek verzorgde), de uitgave is verzekerd, mede dank zij een legaat dat Arno Nicolai aan A et A heeft nagelaten en er is ook een deadline: de eerstvolgende jaarvergadering, dus voor de zomervakantie moet het af zijn.

Alle zorgen die een schrijver normaal gesproken heeft, zoals: waar moet het over gaan, is er wel een lezerspubliek voor en wie wordt de uitgever – geen enkel probleem.

Wat ik al van die ordners en dozen heb doorgenomen, fascineert me. Het is het ruwe materiaal waar de geschiedenis nog van gemaakt moet worden. Ik moet terugdenken aan de tijd, begin jaren vijftig, toen ik als beginnend tiener op Curaçao uit de plaatselijke bibliotheek ingebonden jaargangen leende van geïllustreerde tijdschriften als Wereldkroniek, Panorama en Katholieke Illustratie. Die dateerden uit de jaren dertig en veertig en waren daar terecht gekomen dank zij de Sticusa, de stichting voor culturele samenwerking die de band met Nederland stimuleerde. Zo leerde ik het tijdperk kennen van vlak voor en na mijn geboorte, een periode waar je op school nooit aan toekwam.

Op dezelfde manier zijn oude filmjournaals zo adembenemend. De getoonde gebeurtenissen zijn actueel, maar zullen ze ook geschiedenis worden? Hoe gaat het verder? Hoe zal het aflopen?

Vorige week kocht ik bij een antiquariaat om de hoek een boek 'Per Zeppelin naar een Nieuwe Wereld', geschreven door een Dr. C.W. Wormser, die in mei 1936 op de achtste vlucht van de Hindenburg als eerste Nederlandse passagier de Atlantische Oceaan overstak op reis naar Brazilië.

Er staat een aantal boeken in mijn kast over de geschiedenis van Zeppelins en andere luchtschepen, maar die zijn allemaal geschreven na 6 mei 1937, toen de brand van de Hindenburg in Lakehurst voorgoed een einde maakte aan die manier van reizen. Wormser weet natuurlijk niet hoe het af zal lopen en voorziet grote mogelijkheden voor het verkeer tussen Nederland en Indië als aanvulling op de vluchten van de KLM, die vooral van belang zouden blijven voor het vervoeren van post, die er dan immers maar drie dagen over deed, veel sneller dan een Zeppelin die in zes dagen van Amsterdam naar Batavia moest kunnen vliegen. Het is allemaal anders gelopen, zoals we weten.

Ik sla het boek dicht en zie op de achterkaft: Uitgave N.V. Mij. Vorkink, Bandoeng – Amsterdam.

Dat is sterk.

Vorkink en Wormser, hier uitgever en schrijver, waren ook de namen van de architecten die het uitbreidingsplan voor de toenmalige gemeente Watergraafmeer maakten, vlak voor de annexatie van dat gebied met Amsterdam. Het enige deel van hun plan dat is uitgevoerd is Betondorp, waar ik in de jaren tachtig heb mogen werken aan de renovatie als projectleider bij de Dienst Volkshuisvesting.

Toeval is vermomde wetmatigheid, placht mijn vader te zeggen.

Gauw even opzoeken of die architecten Vorkink en Wormser lid waren van A et A. Inderdaad, ze staan in het register van het jubileumboek als lid.

En we gaan dit jaar nog naar Brazilië ook. Toeval?

Behalve tekst, gaat de appendix ook beelden tonen van 15 jaar genootschapsleven. We zullen niet aarzelen om daar direct onze leden voor te benaderen, maar willen ook graag verrast worden. Iedereen die een foto heeft waar architectuur en vriendschap op te zien is, kan die mailen naar friso@broeksma.nl of opsturen naar Friso Broeksma, Prinseneiland 91, 1013 LM Amsterdam.

Architectuur en Gastronomie

De organisatie is in handen van Niek van Vugt en Joep Habets

(Joep Habets is adjunct directeur van de BNA en culinair journalist en publicist)

Bijna alle architecten zijn fijnproevers, een groot aantal is zelf een gepassioneerd kok.

Veel architectenbureaus zijn georganiseerd als een toprestaurant, met een chef-kok als inspirerend middelpunt, gedreven door passie. (ooit was er in Amsterdam een architectenbureau waar een gigantische eetkeuken het middelpunt was)

Er zijn veel parallellen te trekken tussen beide vakgebieden.

Op **zaterdag 23 april** organiseren wij in de Kookfabriek te Den Haag een bijeenkomst voor A ET A-leden waar gekookt, gegeten en gediscussieerd wordt over dit boeiende thema.

Gezamenlijk zullen wij een 4-gangenmenu bereiden en uiteraard zelf ook nuttigen. Elke gang vertegenwoordigt een specifiek thema, dat te maken heeft met parallellen in beide vakgebieden.

1ste voorgerecht

thema: uitvoeringstechniek, produktietechnologie, maakbaarheid, duurzaamheid, timing, logistiek.

2de voorgerecht

thema: zintuigen: geur, smaak, temperatuur, voelen, horen (knapperig), vorm, kleur, textuur, beeld, vormgeving etc.

Hoofdgerecht

thema: inspiratie, kopiëren of plagiaat, retro, referenties, verwijzingen.

Hoe ga je om met geschiedenis en wat is avant-garde.

Dessert

thema: betekenis en functionaliteit

voedzaam, genot, schoonheid, sfeer, emotie.

De amuses worden gebruikt voor left-over thema's zoals: concept, experiment, milieu, handschrift, signature.

Wij proberen chef-koks te interesseren om de gerechten bij deze thema's te bedenken en persoonlijk toe te lichten.

Om deze happening voldoende tot zijn recht te laten komen hebben wij besloten niet twee, maar slechts één bijeenkomst te organiseren. Het aantal deelnemers kan dan ook verdubbelen, in dit geval maximaal 40. De kosten zijn geraamd op 110 euro per persoon.

Leden die zich willen aanmelden voor deze gedeelde passie bijeenkomst kunnen dat doen via Monique Kuijpers, Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden, email info@burobadge.nl.

Gaarne aanmelden voor **15 maart a.s.**

Kaarten voor het feest

Vlak voor de feestdagen heeft het bestuur in Rotterdam, op het bureau van Henk Döll, leden met een eigen bureau gebeld om te vragen of ze mee wilden doen om van het lustrum een succes te maken door middel van een extra bijdrage in de kosten en extra uitnodigingen voor het slotfeest. De respons was overweldigend en hartverwarmend: we kunnen nu al rekenen op meer dan 180 deelnemers dus met name het slotfeest wordt de grootste bijeenkomst van Nederlandse architecten en hun vrienden en vriendinnen ooit.

Binnenkort krijgt ieder A et A-lid een brief waarin de mogelijkheid wordt geboden om alvast kaarten te kopen voor het feest. Voor Euro 75,- ontvangt u twee kaarten, losse kaarten kosten Euro 50,- per persoon. U kunt meerdere introducés mee nemen.

Wilt u als bedrijf sponsoren, dan kunt u contact opnemen met Monique Kuijpers, telefoonnummer 06-20492918 of per e-mail naar info@burobadge.nl.

Excursie in de Luwte 1 A et A op avontuur in Oost-Nederland, Arnhem

Organisatie Marianne Loof en Cees Brandjes

In de luwte van de Veluwe is in plan Monnikenhuisen te Arnhem een interessant plan onder supervisie van Shyam Khandekar tot stand gekomen. Binnen dat plan componeerde het relatief onbekend bureau van Looi en Jacobs een ingetogen plan van hoge kwaliteit. Maar onmiskenbaar figureren zijn ook de meer bekende bureaus op deze locatie. Zo zullen wij projecten van Meijer en van Schooten, Vera Yanovshtchinsky, en atelierZ bezoeken.

In de luwte van de aarde realiseerde Hubert Jan Henket de uitbreiding van de Academie van Bouwkunst en de ArtEZ faculteit voor Dans & Theater in Arnhem.

In de luwte van ons genootschap realiseerde Otto van Dijk een verfijnde verbouwing van een historische boerderij in Heteren, onder de rook van Arnhem.

Programma

13.00 uur Heteren, (bij Arnhem)
restaurant/ renovatie boerderij De Steeg Otto van Dijk
O.L. Vrouwestraat 85 / Zesmorgen 2
Woonwijk: De Melkweide te Heteren (tegen de Rijndijk gelegen)

Via een prachtige toeristische route over de Rijndijk rijden we olv Otto van Dijk in 20 minuten naar Arnhem, met aan de overzijde van de rivier de Veluwezoom en langs een prachtig betonnen sluizencomplex in de Rijn.

14.00 uur Arnhem, Orthodontistenpraktijk van de Looi en Jacobs.

15.00 uur Academie van Bouwkunst en ArtEZ faculteit voor Dans & Theater, Arnhem
Artez, Hubert Jan Henket

16.00 uur Monnikenhuisen, Shyam Khandekar, Meijer en van Schooten, Vera Yanovshtchinsky, atelierZ, van de Looi en Jacobs.

17.00 uur Bezoek aan het Paviljoen op de Posbank van Bjarne Mastenbroek met discussie over architectenselecties.

Aanwezig zijn oa Shyam Khandekar, Paul van de Tas (welstand Arnhem), Edwin Verdurmen (Architectuurcentrum Nijmegen).

18.30 uur AFSLUITING

In afwijking van de normale gang van zaken waarbij de stedenbouwkundige de uitgangspunten vooraf toelicht, gaan we eerst onbevangen kijken en vindt de toelichting en discussie achteraf plaats.

Het is absoluut noodzakelijk om je op te geven per e-mail bij Cees Brandjes, omdat afhankelijk van het aantal deelnemers omtrent de wijze van transport nog nader informatie aan de deelnemers worden verstrekt.

AANMELDING DIENT DAN OOK UITERLIJK VOOR WOENSDAG **9 MAART** BINNEN TE ZIJN MET DAARBIJ GRAAG AANGEGEVEN MET WELK VERVOERSMIDDEL JE KOMT EN HOEVEEL MENSEN JE EXTRA KUNT MEENEMEN TIJDENS DE EXCURSIE.

Als je aanleiding ziet om vooraf met A et A leden af te spreken is dat nog veel beter.
Er is geen lunch in het programma opgenomen we gaan er vanuit dat iedereen dat op eigen gelegenheid doet.
Deelname is uiteraard gratis voor A et A leden.

c.brandjes@klousbrandjes.nl Let op ! Niet deze mail beantwoorden, maar een nieuw e-mail bericht sturen anders loopt onze mailbox vol.

Nieuwjaarsbijeenkomst van A et A in de Uithof

Nico van Bockhooven

Cees Brandjes vroeg mij iets te schrijven over mijn persoonlijke ervaringen van de nieuwjaarsbijeenkomst van A et A in de Uithof 22 januari jl.

Na het welkomstpraatje van onze voorzitter Hans van Heeswijk en de zonder beelden toch beeldende introductie van het lustrumprogramma door Wijnand Looise volgde een toelichting door Aryen Sikkema van de universiteit van Utrecht op het stedenbouwkundig plan voor de Uithof van OMA / Art Zaaijer en het ontwerp van de universiteitsbibliotheek van Wiel Arets. Over deze toelichting straks meer.

Eerst wil ik graag mijn ervaringen van de gebouwen die we deze middag bezochten, te weten de nieuwe universiteitsbibliotheek van Wiel Arets, het kinderdagverblijf van Drost + van Veen, de studentenhuysvesting van Rudy Uytenhaak en de Basketbar van NL Architects met jullie delen. Al vanaf de snelweg is de zwarte doos van de universiteitsbibliotheek als een intrigerend volume zichtbaar. Dichterbij geeft het gebouw nauwelijks iets van zijn geheimen prijs. Het is een ongenaakbaar volume dat zich weinig van zijn omgeving aantrekt. De entree van het gebouw bestaat uit een aantal nogal klein uitgevoerde draaideurtjes. Eenmaal binnen begint de sensatie. Enorme vides, een loopbrug van tientallen meters, zichtlijnen dwars door het hele gebouw, vrij hangende trappen, overkragende depots, duizelingwekkende

hoogtes, een explosie van ruimte. Ook het kleurenschema is spectaculair, rigoureuus en compromisloos. De vloeren zijn glanzend wit, balies zijn warm rood en verder is alles zwart. De sensatie van het consequente, ruimtelijke en grafische ontwerp ebt echter na enige ronddwalen weg. Na weer een spectaculair doorkijkje, de zoveelste vide en het alom aanwezige zwart ga je op zoek naar nuancerings in het materiaalgebruik, kleurgebruik en de ruimtelijke ervaring. Natuurlijk, er zijn plekken waar je onder de zwevende depots (ik begreep later dat deze door Wiel Arets in zijn concept voor de bibliotheek gepresenteerd zijn als wolken) kunt zitten en plekken waar je juist boven op de depots kan studeren. Maar de zintuiglijke ervaring is voor mij niet divers genoeg, ik mis verrassingen in ruimtelijkheid. En natuurlijk is de detaillering als gebruikelijk bij Arets prachtig. Maar ook hier mis ik verrassingen in materiaaltoepassing en kleurgebruik. Ik vroeg me af of het aloude adagium 'less is more' het ruimtelijke ontwerp niet had kunnen versterken. Minder vides, minder doorkijkjes, minder zwart hadden de ruimtelijke sculptuur wellicht krachtiger gemaakt. Vooral het zwart begint na een half uur behoorlijk op mijn zenuwen te werken. Waar ik in ander werk van Wiel Arets de poëzie van de materiaalkeuzes bijzonder waardeert devalueert het zwart bij dit ontwerp mijn inziens de toegepaste materialen. Ik ken de overwegingen van Wiel Arets voor toepassing van het zwart niet, en wellicht is dat ook goed, zodat ik het onbevangen bekijk. De keuze van de kleur zwart lijkt arbitrair en de ruimtelijke sculptuur van de bibliotheek eerder te verzwakken dan te versterken.

Los van deze overpeinzingen is het natuurlijk een heel bijzonder, spectaculair gebouw.

Het contrast met het tweede gebouw dat we bezochten, het kinderdagverblijf van Drost + van Veen, had niet groter kunnen zijn. Het kinderdagverblijf is een klein, vriendelijk en kleurrijk gebouw met een inventieve, spannende vorm. Binnen is de entree ondanks de beperkte afmetingen van het gebouw ruimtelijk, en ook het terras op de verdieping is een aangename toevoeging. Het kinderdagverblijf is mijn inziens een geslaagd gebouw, toegespitst op zijn gebruikers en communicerend met zijn omgeving.

Vervolgens bezochten we de, al wat oudere, studentenhuusvesting van Rudy Uytenhaak, die zelf een toelichting op zijn ontwerp gaf. Het 1001 (1001 nachten) wooneenheden tellende complex bestaat uit een hoofdgebouw met diverse lagere bijgebouwen. Deze opzet moet er voor zorgen dat het gebouw vanuit het landschap wegvalt tegen het silhouet van het transitorium. Rudy Uytenhaak was in zijn toelichting niet geheel zonder zelfkritiek: de woningbouwvereniging heeft gevraagd het ontwerp zo te maken dat de studentenwoningen in de toekomst te transformeren zijn tot gewone woningen. Hierdoor kon het ontwerp niet optimaal afgestemd worden op de doelgroep. Ook het feit dat het binnenplein niet direct mee is ontworpen, inclusief diverse gewenste facilitaire functies, is volgens Rudy een gemiste kans. Het meest opvallende onderdeel van het ontwerp, de brugwoningen van het hoofdgebouw, komt op mij enigszins zwaar aangezet over.

Tot slot nog iets over het stedenbouwkundig plan van OMA / Art Zaaijer en de toelichting daarop van Aryn Sikkema. Volgens zijn toelichting bestaat het stedenbouwkundig plan uit een aantal bebouwingsclusters die verdicht worden waaromheen de groene ruimte golft. Nieuwe structuren zijn orthogonaal, bestaande oude landschappelijke structuren lopen hier willekeurig als rudimenten doorheen. In mijn herinnering, twintig jaar geleden heb ik korte tijd in Utrecht gestudeerd, is de Uithof een enigszins troosteloos, winderig en onsamenhangend geheel met een aantal interessante gebouwen zoals het transitorium en de ponskaart. Nu, zoveel jaren later, is mijn ervaring van het gebied nauwelijks veranderd, er zijn alleen meer interessante gebouwen te bewonderen en met name het gebied rond het transitorium is sterk verdicht en een heeft een meer stedelijk karakter gekregen. Bij mij ontstaat dan ook de vraag of het stedenbouwkundig concept voldoende garantie biedt om van de Uithof een coherent geheel en een aangename verblijfsplek te maken. De toekomst zal het uitwijzen. Wat opvalt is dat de diverse nieuwe gebouwen, allen op zich bijzondere ontwerpen, weinig samenhang vertonen, maar eerder het karakter hebben van een staalkaart van wat de beste Nederlandse architecten in huis hebben.

Het was een inspirerende, door Cees Brandjes uitstekend georganiseerde middag die veel stof tot reflectie opleverde. Reflectie die aan het slot van de middag gedeeld kon worden met de andere aanwezigen, onder het genot van een hapje en drankje in de basketbar, van buiten een bijzonder en verfrissend ontwerp, van binnen gewoon een gezellige horeca gelegenheid, compleet met koeienhuiden.

Rubriek: Architectuur + Auto

Onder deze titel zal dit voorjaar een terugkerende rubriek verschijnen waarin een aantal mensen de ruimte wordt geboden om, vrijuit associërend over het onderwerp, een voorzet geven aan de gesprekken en de discussies voor het programma 'Architectuur + Auto' op 19 juni 2005.

De tweede auto...

Hans de Moor (berijder van een leasebak, een designstatement-met-streken en een mobile home)

Afgelopen week hoorde ik iemand vertellen, dat je in Seoul twee auto's nodig hebt: eentje met een even kenteken en een oneven exemplaar, zodat er om de andere dag mee gereden kan worden binnen de wettelijke restricties. Vooropgesteld dat je er als eigenaar plaats voor hebt, want zoals in alle grote steden tendeert het ruimtebeslag naar een grotere kostenpost dan het vervoermiddel zelf. Zoals in de voorsteden van Tokio op bijna iedere straathoek wel een soort silo of ander fascinerend opbergsysteem het bezit van een auto fysiek mogelijk moet maken, zo rukken ook in Nederland de volautomatische parkeersystemen op met het stijgen van de grondprijzen.

In Rotterdam was het de afgelopen jaren niet mogelijk woningbouwinitiatieven te ontwikkelen zonder afdoende parkeeroplossingen op het perceel zelf. Paradoxaal genoeg wordt sinds ruim een jaar daarbij ook nog een hogere parkeernorm gehanteerd, terwijl na een vrije val van anderhalf jaar de commerciële resultaten dramatisch onder druk staan. In combinatie met kostbare kelders zullen stapelsystemen wellicht in de toekomst soulaas bieden. Maar bijgaande kop in de Volkskrant getuigt van de kinderziekte van een hightech-garage onder het Bossche stadskantoor, waar een tweede auto zich toch echt niet liet opbergen op de plaats van een andere wagen.

In Amsterdam wordt als vanouds veelvuldig gefietst; greenwheels is een bruikbaar alternatief voor stedelingen die soms een tweede auto willen inzetten of de wachtlijst voor hun parkeervergunning uitzitten. Dit in schril contrast tot de door professionals verguisde, maar door woonconsumenten o zo gewaardeerde vinexlocaties waar ieder 5.40-huisje een weids panorama op bij voorkeur twee auto's verschaft.

De veranderende mobiliteit heeft altijd als spiegel van de samenleving gefungeerd. Naast functionaliteit, prestaties en veiligheid is de perceptie doorslaggevend voor de houdbaarheid van het product. In het geval van de auto als cultuurdrager spelen imago en vormgeving een

belangrijke rol voor de status waarmee de berijder zich identificeert. Voor veel mannen is het vervoermiddel een verlengstuk van hun persoonlijkheid. De industrie speelt gretig in op nogal primitieve instincten met een scala van nieuwe producten. Daarbij spannen de Sports Utility Vehicle en cross-overs van dit vermaledijde type auto door hun intimiderende verschijningsvorm en onzinnige benzineverbruik de kroon. Vooral als tweede autootje om de kinderen naar school te brengen bewijst zo'n vierwielangedreven mastodont zijn nut bij het nemen van de stoeprand naast het schoolplein.

Maar ook onderdak speelt sinds de eerste huifkar een nevenschikte rol. Juist Nederlanders dolen rusteloos over weg en water met hun caravan, camper of vaartuig, daarbij onbewust zoekend naar de vergelijkbare luxe van een conventionele woning. In tegenstelling met het domein van mannen zien we de invloed van de vrouw op het voertuig als cocon weerspiegeld in het interieur. Niet chroom, leer en carbon bepalen de mate van zelfherkenning, maar eerlijk houtfineer, vrolijke bekledingsstoffen en kleinburgerlijke accessoires dicteren de smaak van de verklaarde homo nomadicus.

Hoewel het maatschappelijk engagement van de progressieve avant-garde niet overloopt van een ongebreidelde autoliefde, blijkt dat nogal wat architecten een oldtimer of sportieve bolide in hun spreekwoordelijke schuur koesteren. Daarbij speelt de beroepsmatige fascinatie voor vormgeving en techniek een belangrijke rol. Maar ook architecten kunnen zich allerminst onttrekken aan de associatie van doelgroepen met hun automerken. In sommige auto's wil je niet gezien worden en enig hedonisme is de gemiddelde ontwerper nu eenmaal niet vreemd.

Niet voor niets greep Le Corbusier in 1927 zijn fascinatie voor de industriële productie aan in zijn demagogische inleiding van 'Vers une architecture', waar hij de esthetica van de ingenieur laat prevaleren boven de waan van de dag in een uitgebreide vergelijking van het Parthenon met automobielen. De belangrijkste verandering van de twintigste eeuw is ontegenzeggelijk de ontwikkeling van de auto: iedere ontwerpogave start voor mij met een afweging over de plaats van een banaal fenomeen waar we onbewust met zijn allen veel voor over hebben. We zijn dan ook reuze benieuwd waar de echte A et A-leden op 19 juni mee voor komen rijden bij de Van Nellefabriek, waar we de paradox van de auto op een ludieke manier op de korrel zullen nemen zonder een zinvolle gedachtewisseling over de ruimtelijke problematiek en milieuaspecten uit te sluiten.

De volautomatische parkeergarage
heeft zojuist uw auto geplet. Sorry

OVERZICHT LUSTRUMPROGRAMMA 2005

	wk	datum	programma
januari	1		kerstvakantie
	2		
	3	Za 22.01	nieuwjaarsbijeenkomst / opening lustrumjaar
	4		
februari	5		
	6		voorjaarsvakantie
	7		voorjaarsvakantie
	8		
maart	9		
	10	Vr 11.03	excursie 'In de luwte' 1: A et A op avontuur in Oost-Nederland, Arnhem
	11		
	12		gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1 gaat niet door
	13		pasen
april	14	Za 09.04	excursie 'In de luwte' 2 (Groningen)
	15		
	16	Za 23.04	gedeelde passie: architectuur + gastronomie 2
	17	Wo 27.04	
mei	18	t/m	excursie Brazilië
	19	Zo 15.05	meivakantie
	20	Za 21.05	gedeelde passie: architectuur + muziek
	21		
juni	22	Za 04.06	jaarvergadering
	23		
	24	Zo 19.06	gedeelde passie: architectuur + auto
	25		
	26		
juli	27		zomervakantie
	28		zomervakantie
	29		zomervakantie
	30		zomervakantie
augustus	31		zomervakantie
	32		zomervakantie
	33		zomervakantie
	34		
september	35	Za 03.09	excursie 'In de luwte' 3 (Zeeland)
	36		
	37	Za 17.09	lustrumfeest en presentatie boek
	38		
	39		
oktober	40	Za 08.10	excursie 'In de luwte' 4 (Amsterdam)
	41		
	42		excursie Japan
	43		(onder voorbehoud)
november	44		
	45		
	46		excursie 'In de luwte' 5 (onder voorbehoud)
	47		
december	48		
	49		
	50		
	51		
	52		kerstvakantie

In dit nummer:

Aankondigingen van activiteiten

Excursie in de Luwte 2: Groningen zaterdag 9 april 2005

In de luwte van de hondsrug ontstaan soms pareltjes van eigentijdse architectuur die zich in het ene geval heel ontspannen voegen in bestaande typologieën en in het andere excelleren in eigenzinnigheid.

Woning te Donderen, architect Aat Vos

Architectuur + Gastronomie

Voor de bijeenkomst over Architectuur en Gastronomie hebben zich tot op heden negen enthousiaste deelnemers gemeld.

Omdat dit aantal te gering is om onze ambitieuze plannen te verwezenlijken, zien wij ons genoodzaakt om de bijeenkomst van 23 april a.s. aan te passen.

Vooraankondiging Studiereis naar Japan

oktober 2005 (week 42-43)

De reis is nog in voorbereiding. Voorlopig hebben we de laatste twee weken van oktober gereserveerd. Binnen deze periode zal de reis ca. 12 dagen bedragen. Op het programma staan Tokyo, Yokohama, Sendai en Kyoto, Nara, Osaka, Kobe, Awaji.

Architectuur + Auto

zondag 19 juni 2005

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Ook Fridjof van den Berg heeft zijn verhaal geschreven over de Nieuwjaarsbijeenkomst in de Uithof. Zijn verhaal is te lezen bij het Lustrumnieuws op de website www.aeta.nl.

Excursie

In de Luwte 2: Groningen

Organisatie Alex vd Beld en Cees Brandjes

zaterdag 9 april 2005

11.00 u start programma Groningen
(9.00u vertrek Amsterdam - retour Amsterdam 22.00u)

Hoog in het noorden concentreert zich de cultuur in, maar vooral ook rondom de stad Groningen. In de luwte van de hondsrug ontstaan soms pareltjes van eigentijdse architectuur die zich in het ene geval heel ontspannen voegen in bestaande typologieën en in het andere excelleren in eigenzinnigheid.

Gemeentehuis Tynaarlo, Claus en Kaan architecten

Aanvankelijk leek het mogelijk deze parels te bezichtigen met de fiets. Maar de afstand zou te veel beperkingen opleggen op de inhoud. We gaan daarom gemotoriseerd in ieder geval de volgende projecten bezoeken:

Wall house	Groningen	John Hejduk
Seniorenwoningen	Eelde	Onix
Woning	Donderen	Aat Vos
Lunch		
Gemeentehuis	Tynaarlo	Claus en Kaan
Mikkellhorst	Haren	Onix
Gemaal	Onnerpolder	Onix
Universiteitsbib	Groningen	Skets
Gemeentehuis	Slochteren	Zondag architecten
Renovatie Wiebengaschool		Skets

Drinks and Discussion in city Groningen

Diner op eigen gelegenheid.

Project Emikkel, architect ONIX

Het programma vangt aan om **11.00 uur in Groningen**. Let op vanaf Amsterdam is het over Lelystad – Emmeloord – Drachten zeker **een uur en drie kwartier** rijden.

U kunt zich aanmelden per e-mail bij: c.brandjes@klousbrandjes.nl. Na aanmelding wordt aan de deelnemers het precieze programma doorgegeven.

Afhankelijk van het aantal deelnemers wordt een **bus** georganiseerd vanaf Amsterdam (**dan wel dat een bus in Groningen gereed staat**). In verband met de bevestiging van de reservering daarvan graag per ommegaande reserveren maar uiterlijk **voor 5 april**. Maximum aantal deelnemers is 45 personen. Voor de speciale busservice willen we EUR 10,- in rekening brengen.

RUG museum, architect Skets

Architectuur + Gastronomie

Niek van Vugt, Joep Habets

Voor de bijeenkomst over Architectuur en Gastronomie hebben zich tot op heden negen enthousiaste deelnemers gemeld.

Omdat dit aantal te gering is om onze ambitieuze plannen te verwezenlijken, zien wij ons genoodzaakt om de bijeenkomst van 23 april a.s. aan te passen.

Zo is de locatie, De Kookfabriek, veel te groot voor dit gezelschap. Wij zijn er van overtuigd dat de geplande bijeenkomst in het najaar alsnog kan plaatsvinden op het niveau en de schaal die wij voor ogen hadden.

Op zaterdag 23 april stellen wij voor een bescheiden try-out/brainstorm sessie te houden ter voorbereiding van de bijeenkomst in het najaar.

Degenen die zich hebben aangemeld zullen binnenkort persoonlijk worden benaderd en geïnformeerd over de nieuwe opzet.

Vooraankondiging Studiereis naar Japan

Organisatie Rens Schulze, Henk Döll e.a.

In het kader van het 150-jarig bestaan van AetA bereiden we een bijzondere studiereis naar Japan voor. Onder het lustrum motto 'Gedeelde Passie' bezoeken we verschillende delen van Japan. Tijdens de reis maken we kennis met het land, de cultuur en de architectuur + stedenbouw. Daarnaast komen haast vanzelfsprekend onze andere passies aan bod, zoals Architectuur + Auto en Architectuur + Gastronomie.

De reis is nog in voorbereiding. Voorlopig hebben we de laatste twee weken van oktober (week 42 en 43) gereserveerd. Binnen deze periode zal de reis ca. 12 dagen bedragen. Op het programma staan Tokyo, Yokohama, Sendai en Kyoto, Nara, Osaka, Kobe, Awaji. De optie om nog een andere, meer afgelegen plek te bezoeken (bijvoorbeeld Fukuoka) wordt nog onderzocht. De kosten zijn geraamd op EUR 3.500 – 4.000.

U kunt uw belangstelling alvast kenbaar maken door bijgaand formulier in te vullen en op te sturen naar Monique Kuijpers, Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden of mailen info@burobadge.nl.

Inschrijfformulier Studiereis naar Japan

Ik ben geïnteresseerd in de studiereis naar Japan
oktober 2005, week 42-43

A et A lid:

Achternaam / roepnaam / voorletters

straat / postcode / plaats

telefoon overdag / 's avonds

emailadres

2 persoonskamer / 1 persoonskamer

introduc  :

achternaam / roepnaam / voorletters

straat / postcode / plaats

telefoon overdag / 's avonds

emailadres

2 persoonskamer / 1 persoonskamer

plaats

datum

Aanmelding Architectuur + Auto

namens de Architectuur + Auto club, Gerard Comello

zondag 19 juni 2005

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto. Leidraad voor het programma is de paradox: 'de auto: statussymbool versus obstakel', ofwel: 'glanzend blik in volgeparkeerde straten', waarmee de beide kanten van het huidige wezen van de auto worden belicht.

programma

De ochtend zal worden gewijd aan rondrijden in - en kijken naar - glanzende automobielen, terwijl in de middag het meer serieuze deel van het programma aan de beurt komt met lezingen en discussies op basis van de vragen 'blijven we rijden?' en 'waar laat je het ding?'.

- 09.00 – 12.00 - zondagochtendtour met hobbyauto's langs autoarchitectuur rond Rotterdam (ook met 'reguliere' auto's kan hieraan worden deelgenomen)
- vanaf 11.30 - autoshow van hobbyauto's in de straat van de Van Nelle Ontwerpfabriek
- 12.30 – 14.00 - lunch tussen glimmend blik
- 14.00 – 16.30 - lezingen en discussies onder leiding van **Bert van Mechelen** met introducties door **Peter Peters** (Universiteit van Maastricht) en **Wouter Vanstiphout** (Crimson)
- 16.30 - prijsuitreiking door de jury
- 17.00 – 18.30 - afsluitende borrel

Aan de zondagochtendtour kan worden deelgenomen in hobbyauto's, maar ook in auto's voor het dagelijks gebruik. De tour wordt zodanig opgezet dat de deelnemers, komende vanuit verschillende richtingen, eenvoudig kunnen aanhaken bij de uitgezette route. De tour leidt naar de Van Nelle Ontwerpfabriek. Degenen die niet aan de tour deelnemen kunnen direct naar de Van Nelle Ontwerpfabriek rijden om de tourauto's vanaf 11.30 uur binnen te zien komen.

oproep

Inmiddels zijn naar aanleiding van onze oproep in het vorige nummer van de Lustrumplakkaat een aantal enthousiaste aanmeldingen binnengekomen: Joost de Haan met een Citroen DS cabriolet (1970), Herman Zeinstra en Liesbeth van der Pol met een VW-bus-camper (ca. 1980), Sjoerd Soeters met een Citroen DS cabriolet Chapron Palm Beach (1963), Ruurd Roorda met een Volvo 142 (1970), Wijnand Looise met een Peugeot 404 cabriolet, Wim Crouwel met een MG TC (1949), Dolf Dobbelaar met een Citroen SM Injection (1972) en Hans de Moor met een meer recente Audi TT.

Het is bij ons bekend dat er nog veel meer architecten, leden en niet-leden, zijn die een bijzondere auto bezitten of anderszins autohobbyist of -liefhebber zijn. Wij roepen al deze autofreaks, maar ook andere geïnteresseerden in dit programma, op om zich - met of zonder auto - voor 1 mei 2005 aan te melden voor dit evenement. Op deze bijzondere dag zijn dus ook niet-leden architecten en autoliefhebbers welkom.

inschrijving

De kosten voor deze dag bedragen EUR 25,- per persoon, inclusief de lunch. Maximaal 80 à 100 deelnemers. Deelname staat open voor leden met introducés en niet-leden architecten.

Aanmeldingen voor 1 mei 2005 bij:

Gerard Comello (e: gerardcomello@freeler.nl) of Monique Kuijpers (e: info@burobadge.nl),

adres: Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden).

Bij de aanmelding gaarne vermelden: 1. met welke auto je zult verschijnen, 2. of je aan de zondagochtendtour zal deelnemen, 3. of je passagiers/introducés meeneemt en 4. adres en e-mail adres.

In dit nummer:

Aankondigingen van activiteiten

Architectuur + Gastronomie

Voor de bijeenkomst over Architectuur en Gastronomie hebben zich tot op heden negen enthousiaste deelnemers gemeld.

Omdat dit aantal te gering is om onze ambitieuze plannen te verwezenlijken, zien wij ons genoodzaakt om de bijeenkomst van 23 april a.s. aan te passen.

Excursie in de Luwte 2: Groningen zaterdag 9 april 2005

In de luwte van de hondsrug ontstaan soms pareltjes van eigentijdse architectuur die zich in het ene geval heel ontspannen voegen in bestaande typologieën en in het andere excelleren in eigenzinnigheid.

Vooraankondiging Studiereis naar Japan

oktober 2005 (week 42-43)

De reis is nog in voorbereiding. Voorlopig hebben we de laatste twee weken van oktober gereserveerd. Binnen deze periode zal de reis ca. 12 dagen bedragen. Op het programma staan Tokyo, Yokohama, Sendai en Kyoto, Nara, Osaka, Kobe, Awaji.

Architectuur + Auto

zondag 19 juni 2005

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Ook Fridjof van den Berg heeft zijn verhaal geschreven over de Nieuwjaarsbijeenkomst in de Uithof. Zijn verhaal is te lezen bij het Lustrumnieuws op de website

www.aeta.nl.

Architectuur + Gastronomie

Niek van Vugt, Joep Habets

Voor de bijeenkomst over Architectuur en Gastronomie hebben zich tot op heden negen enthousiaste deelnemers gemeld.

Omdat dit aantal te gering is om onze ambitieuze plannen te verwezenlijken, zien wij ons genoodzaakt om de bijeenkomst van 23 april a.s. aan te passen.

Zo is de locatie, De Kookfabriek, veel te groot voor dit gezelschap. Wij zijn er van overtuigd dat de geplande bijeenkomst in het najaar alsnog kan plaatsvinden op het niveau en de schaal die wij voor ogen hadden.

Op zaterdag 23 april stellen wij voor een bescheiden try-out/brainstorm sessie te houden ter voorbereiding van de bijeenkomst in het najaar.

Degenen die zich hebben aangemeld zullen binnenkort persoonlijk worden benaderd en geïnformeerd over de nieuwe opzet.

Excursie In de Luwte 2: Groningen

Organisatie Alex vd Beld en Cees Brandjes

zaterdag 9 april 2005

11.00 u start programma Groningen
(9.00u vertrek Amsterdam - retour Amsterdam 22.00u)

Hoog in het noorden concentreert zich de cultuur in, maar vooral ook rondom de stad Groningen. In de luwte van de hondsrug ontstaan soms pareltjes van eigentijdse architectuur die zich in het ene geval heel ontspannen voegen in bestaande typologieën en in het andere excelleren in eigenzinnigheid.

Gemeentehuis Tynaarlo, Claus en Kaan architecten

Aanvankelijk leek het mogelijk deze parels te bezichtigen met de fiets. Maar de afstand zou te veel beperkingen opleggen op de inhoud. We gaan daarom gemotoriseerd in ieder geval de volgende projecten bezoeken:

Wall house	Groningen	John Hejduk
SeniorenwoningenEelde		Onix
Woning	Donderen	Aat Vos
Lunch		
Gemeentehuis	Tynaarlo	Claus en Kaan
Mikkellhorst	Haren	Onix
Gemaal	Onnerpolder	Onix
Universiteitsbib	Groningen	Skets
Gemeentehuis	Slochteren	Zondag architecten
Renovatie Wiebengaschool		Skets

Drinks and Discussion in city Groningen

Diner op eigen gelegenheid.

Project Emikkel, architect ONIX

Het programma vangt aan om **11.00 uur in Groningen**. Let op vanaf Amsterdam is het over Lelystad – Emmeloord – Drachten zeker **een uur en drie kwartier** rijden.

U kunt zich aanmelding per e-mail aan: c.brandjes@klousbrandjes.nl. Na aanmelding wordt aan de deelnemers het precieze programma doorgegeven.

Afhankelijk van het aantal deelnemers wordt een **bus** georganiseerd vanaf Amsterdam (**dan wel dat een bus in Groningen gereed staat**). In verband met de bevestiging van de reservering daarvan graag per ommeegaande reserveren maar uiterlijk **voor 5 april**. Maximum aantal deelnemers is 45 personen. Voor de speciale busservice willen we EUR 10,- in rekening brengen.

RUG museum, architect Skets

Vooraankondiging Studiereis naar Japan

Organisatie Rens Schulze, Henk Döll e.a.

In het kader van het 150-jarig bestaan van AetA bereiden we een bijzondere studiereis naar Japan voor. Onder het lustrum motto 'Gedeelde Passie' bezoeken we verschillende delen van Japan. Tijdens de reis maken we kennis met het land, de cultuur en de architectuur + stedenbouw. Daarnaast komen haast vanzelfsprekend onze andere passies aan bod, zoals Architectuur + Auto en Architectuur + Gastronomie.

De reis is nog in voorbereiding. Voorlopig hebben we de laatste twee weken van oktober (week 42 en 43) gereserveerd. Binnen deze periode zal de reis ca. 12 dagen bedragen. Op het programma staan Tokyo, Yokohama, Sendai en Kyoto, Nara, Osaka, Kobe, Awaji. De optie om nog een andere, meer afgelegen plek te bezoeken (bijvoorbeeld Fukuoka) wordt nog onderzocht. De kosten zijn geraamd op EUR 3.500 – 4.000.

U kunt uw belangstelling alvast kenbaar maken door bijgaand formulier in te vullen en op te sturen naar Monique Kuijpers, Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden of mailen info@burobadge.nl.

Inschrijfformulier Studiereis naar Japan

Ik ben geïnteresseerd in de studiereis naar Japan
oktober 2005, week 42-43

A et A lid:

Achternaam / roepnaam / voorletters

straat / postcode / plaats

telefoon overdag / 's avonds

emailadres

2 persoonskamer / 1 persoonskamer

introduc  :

achternaam / roepnaam / voorletters

straat / postcode / plaats

telefoon overdag / 's avonds

emailadres

2 persoonskamer / 1 persoonskamer

plaats

datum

Aanmelding Architectuur + Auto

namens de Architectuur + Auto club, Gerard Comello

zondag 19 juni 2005

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto. Leidraad voor het programma is de paradox: 'de auto: statussymbool versus obstakel', ofwel: 'glanzend blik in volgeparkeerde straten', waarmee de beide kanten van het huidige wezen van de auto worden belicht.

programma

De ochtend zal worden gewijd aan rondrijden in - en kijken naar - glanzende automobielen, terwijl in de middag het meer serieuze deel van het programma aan de beurt komt met lezingen en discussies op basis van de vragen 'blijven we rijden?' en 'waar laat je het ding?'.

- 09.00 – 12.00 - zondagochtendtour met hobbyauto's langs autoarchitectuur rond Rotterdam (ook met 'reguliere' auto's kan hieraan worden deelgenomen)
- vanaf 11.30 - autoshow van hobbyauto's in de straat van de Van Nelle Ontwerpfabriek
- 12.30 – 14.00 - lunch tussen glimmend blik
- 14.00 – 16.30 - lezingen en discussies onder leiding van **Bert van Mechelen** met introducties door **Peter Peters** (Universiteit van Maastricht) en **Wouter Vanstiphout** (Crimson)
- 16.30 - prijsuitreiking door de jury
- 17.00 – 18.30 - afsluitende borrel

Aan de zondagochtendtour kan worden deelgenomen in hobbyauto's, maar ook in auto's voor het dagelijks gebruik. De tour wordt zodanig opgezet dat de deelnemers, komende vanuit verschillende richtingen, eenvoudig kunnen aanhaken bij de uitgezette route. De tour leidt naar de Van Nelle Ontwerpfabriek. Degenen die niet aan de tour deelnemen kunnen direct naar de Van Nelle Ontwerpfabriek rijden om de tourauto's vanaf 11.30 uur binnen te zien komen.

oproep

Inmiddels zijn naar aanleiding van onze oproep in het vorige nummer van de Lustrumplakkaat een aantal enthousiaste aanmeldingen binnengekomen: Joost de Haan met een Citroen DS cabriolet (1970), Herman Zeinstra en Liesbeth van der Pol met een VW-bus-camper (ca. 1980), Sjoerd Soeters met een Citroen DS cabriolet Chapron Palm Beach (1963), Ruurd Roorda met een Volvo 142 (1970), Wijnand Looise met een Peugeot 404 cabriolet, Wim Crouwel met een MG TC (1949), Dolf Dobbelaar met een Citroen SM Injection (1972) en Hans de Moor met een meer recente Audi TT.

Het is bij ons bekend dat er nog veel meer architecten, leden en niet-leden, zijn die een bijzondere auto bezitten of anderszins autohobbyist of -liefhebber zijn. Wij roepen al deze autofreaks, maar ook andere geïnteresseerden in dit programma, op om zich - met of zonder auto - voor 1 mei 2005 aan te melden voor dit evenement. Op deze bijzondere dag zijn dus ook niet-leden architecten en autoliefhebbers welkom.

inschrijving

De kosten voor deze dag bedragen EUR 25,- per persoon, inclusief de lunch. Maximaal 80 à 100 deelnemers. Deelname staat open voor leden met introducés en niet-leden architecten.

Aanmeldingen voor 1 mei 2005 bij:

Gerard Comello (e: gerardcomello@freeler.nl) of Monique Kuijpers (e: info@burobadge.nl, adres: Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden). Bij de aanmelding gaarne vermelden: 1. met welke auto je zult verschijnen, 2. of je aan de zondagochtendtour zal deelnemen, 3. of je passagiers/introducés meeneemt en 4. adres en e-mail adres.

In dit nummer:

Architectuur + Auto

Herhaalde oproep - inschrijvingstermijn verlengd tot 15 mei a.s.

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto.

Naar aanleiding van onze eerdere aankondigingen heeft zich inmiddels een aantal deelnemers gemeld en hebben we daarmee een aardige autostal bij elkaar verzameld, maar we nog **veel meer leden oproepen** zich aan te melden voor dit evenement.

Architectuur + Muziek

Zondag 10 april j.l. is er een eerste repetitie geweest in studio Grasland te Haarlem

Architectuur + Gastronomie

Het is opnieuw mogelijk je belangstelling kenbaar te maken.

Het Lustrumfeest

Op zaterdag 17 september houden we het grote lustrumfeest in Amsterdam, in het splinternieuwe Muziekgebouw aan 't IJ van het Deense architectenbureau 3xNielsen

Verslag excursie Groningen en omstreken op zaterdag 9 april

Een uitgebreid verslag door Fridjof van den Berg.

Rubriek Architectuur + Auto

Een terugkerende rubriek over auto-ontwerpen.

Nieuwe leden

Deze keer een introductie van Francisca Benthem-van Beusekom en Cilly Jansen.

Overzicht lustrumprogramma

Aankondiging jaarvergadering

Op zaterdag **4 juni a.s.** zal weer de jaarlijkse jaarvergadering plaatsvinden. Meer informatie zoals tijd en locatie volgt in de eerstvolgende Lustrumplakkaat.

NOGMAALS

Architectuur + Auto

zondag 19 juni 2005

namens de Architectuur + Auto club, Gerard Comello

Op zondag 19 juni wordt, in het kader van de reeks 'gedeelde passies', rondom de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam een programma georganiseerd met het thema Architectuur + Auto.

Naar aanleiding van onze eerdere aankondigingen heeft zich inmiddels een aantal deelnemers gemeld en hebben we daarmee een aardige autostal bij elkaar verzameld met onder andere: een Citroen DS cabriolet en een Citroen SM, een MG TC, een Audi TT, een Porche 356 Speedster en een Studebaker. Toch willen we nog **veel meer leden oproepen** zich aan te melden voor dit evenement.

Ook met het **dagelijkse automobiel** kan worden deelgenomen aan een interessante tour rond Rotterdam. De tour wordt zodanig opgezet dat de deelnemers, komende vanuit verschillende richtingen, eenvoudig kunnen aanhaken bij de uitgezette route. De tour leidt dan naar de Van Nelle Ontwerpfabriek.

Mocht je niet willen deelnemen aan de autotour, kun je ook komen **kijken bij de binnenkomst** van de tourauto's op het terrein van de Van Nelle Ontwerpfabriek. Na een **heerlijke lunch** start dan het middagprogramma met **lezingen en discussies** op basis van de vragen 'blijven we rijden?' en 'waar laat je het ding?'.

Het volledige programma staat afgedrukt in de Lustrumplakkaat van maart 2005 op blad 4 en is ook te vinden op de A et A website onder lustrumnieuws.

inschrijving

De kosten voor deze dag bedragen EUR 25,- per persoon, inclusief de lunch. Maximaal 80 à 100 deelnemers.

Deelname staat open voor leden en niet-leden architecten met bijrijders, meerrijders kaartlezers en introducés.

Aanmeldingen vóór 15 mei 2005 bij Gerard Comello (e: gerardcomello@freeler.nl) of Monique Kuijpers (e: monique@aeta.nl, adres: Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden).

Bij de aanmelding gaarne vermelden: 1. met welke auto je zult verschijnen, 2. of je aan de zondagochtendtour zal deelnemen, 3. of je passagiers/introducés meeneemt en 4. adres en e-mail adres.

Architectuur + Muziek

Hans Asselbergs, Maarten Kloos, Niek van Vugt

Zondag 10 april j.l. is er een eerste repetitie geweest in studio Grasland te Haarlem.

Met veel enthousiasme is er door de componist Hans Asselbergs en de A+A-musici intensief gewerkt aan het speciaal voor het jubileum gecomponeerde muziekstuk. (zie foto) Omdat de locatie van het lustrumfeest het nieuwe Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam is, ontstond het idee bij A+A-musici en componist om het muziekstuk daar op 17 september, tijdens het feest uit te voeren. Daarmee komt architectuur en muziek op zaterdag 21 mei te vervallen.

Architectuur + Gastronomie

Niek van Vugt, Joep Habets

Voor onze enthousiaste en ambitieuze plannen, zie de 2de lustrumplakaat, hebben zich de volgende 9 deelnemers gemeld: Evelyn Merckx, Patrice Girod, Luis Pires, Michiel Cohen, Geert Hoekstra, Mieke Oostra, Marcia Mulder, Rein van Wyllick, Simone van Wyllick.

Om onze plannen te realiseren hebben wij ongeveer 40 deelnemers nodig. (Het mogen er ook meer zijn)

Wij denken nu de bijeenkomst in de Kookfabriek te kunnen laten plaatsvinden in of rond het weekeinde van 1 en 2 oktober. (tussen het Lustrumfeest en de Japanreis)
Deelname kost ongeveer EUR 110,-.

Belangstelling voor koken en/of lekker eten is vereist, maar kunnen koken niet voor iedereen noodzakelijk. Het is opnieuw mogelijk je belangstelling kenbaar te maken.

Graag je deelname melden bij Monique Kuijpers, Duke Ellingtonstraat 34, 2324 LA Leiden of email monique@aeta.nl.

Het Lustrumfeest

Joke Vos

Op zaterdag 17 september houden we het grote lustrumfeest in Amsterdam, in het splinternieuwe Muziekgebouw aan 't IJ van het Deense architectenbureau 3xNielsen. Je benadert het complex via de nieuwe brug over de Zouthaven van Hans van Heeswijk architecten en die entree is al heel bijzonder. We beginnen om 15.30 uur met rondleidingen en rondvaarten. De eerste laat je kennismaken met het binnenste van het Muziekgebouw. Het laatste geeft je de kans te zien hoe de overige indrukwekkende nieuwbouwprojecten aan het IJ zich aan het ontwikkelen zijn. Daarna volgt een smakelijk buffet met wijds uitzicht vanuit de foyer op het water. We sluiten in stijl af met een muzikaal slotfeest. Het officiële feest eindigt om 24.00 uur, maar het theatercafé blijft dan nog wel even open, mocht je nog even door willen gaan.

Als je je nog niet aangemeld hebt, dan kun je contact opnemen met Monique Kuijpers. Liefst per email (monique@aeta.nl), maar een telefoontje is ook mogelijk (s.v.p. na 16 mei 06 20 49 29 18). Als Aeta lid ontvang je voor EUR 75,- twee kaarten. Een losse kaart of extra kaarten kosten EUR 50,- per persoon. Je kunt meerdere introducés meenemen. De sponsoractie die we eind december onder bureauhoudende leden hebben gehouden, heeft al tot 180 verkochte kaartjes geleid. Aeta-leden die hieraan hebben deelgenomen hoeven dus geen kaarten meer te bestellen.

Het wordt een groot en gezellig feest, dus kom allemaal!

Excursie Groningen en omstreken op 9 april jl

Fridjof van den Berg

In de lustrumplakkaat van maart 2005 werd de excursie naar Groningen in een enthousiasmerende tekst aangeprezen naar de leden:

In de luwte van de hondsrug ontstaan soms pareltjes van eigentijdse architectuur die zich in het ene geval heel ontspannen voegen in bestaande typologieën en in het andere excelleren in eigenzinnigheid.

Deze tekst nodigt zeker uit om de pareltjes van eigentijdse architectuur in het noorden te bezoeken. Met zo'n 20 leden zijn we vroeg vertrokken uit Amsterdam met de bus. Aangekomen bij het station van Groningen stapt nog een aantal leden in de bus en onze gids, de architect Alex van de Beld (verkleed als een echte hiphopper) van ONIX Architecten uit Groningen. Cees Brandjes had zoals gewoonlijk in overleg met Alex een omvangrijk programma samengesteld.

Wall House, Groningen — architect: John Hejduk

Het Wallhouse van architect John Hejduk was het eerste project dat op het programma stond met een toelichting van Harry Swaak. Harry had zich goed voorbereid op ons bezoek en memoreerde de levensloop in het kort van de architect en het project. Het huis stond al een lange tijd leeg (niet verkoopbaar), de gemeente Groningen heeft het nu onder haar hoede en verhuurt het aan een stichting. Met wat sponsorgelden is men het huis aan het opknappen, wat ook echt nodig was. Het huis is gelegen op een zeer ruime groene kavel aan de borders van een grote waterpartij aan de rand van een uitbreidingswijk van Groningen. Een smal volume waarin de ontsluiting van het huis en de gang naar de MUUR is opgenomen, vormt het eerste beeld vanaf de straat. Een drietal gekleurde volumes die los boven elkaar zijn gesitueerd tegen de hoge MUUR, zijn georiënteerd naar de grote waterpartij. In deze volumes bevinden zich afzonderlijk het wonen, het eten en het slapen. Vanuit deze volumes heeft men een

wijds uitzicht over de grote waterpartij. Als compositie van volumes is dit project op deze locatie een icoon geworden voor de stad Groningen. Om in dit huis te kunnen wonen moet men echter over een goede conditie beschikken gezien de lange looplijnen en de vele trappen. Bovendien vergt het huis veel onderhoud aan het exterieur door de keuze van de materialen.

Alex gaf in de bus een korte uiteenzetting over de seniorenwoningen in Eelde, het volgende project. Het rechthoekige kavel midden in een dorpse bebouwing was de locatie voor de seniorenwoningen. Het bureau van Alex (ONIX) deed mee aan een meervoudige opdracht, die ook inhield dat de inzending van het ontwerp vergezeld moest gaan van een aanbieding van een realisator die het plan in uitvoering zou nemen. De footprint van de school was het uitgangspunt voor hun compacte bebouwing waardoor rond het complex veel ruimte ontstond naar de bestaande bebouwing. Het voorterrein waar onder een hoge carport de auto's geparkeerd konden worden, gaf toegang tot het complex. Een drietal kleine blokken van drie bouwlagen hoog met elk acht woningen waren ontsloten via een korte straat. Door ONIX is tevens het maaiveld ontworpen, wat het complex tot een eenheid maakt, mede gelet op de materialisering van de gevels en het maaiveld aan de ontsluitingszijde. Als stedeling kan men hier beslist oud worden in een wel zeer rustige omgeving.

lunch in de Mikkellhorst, Haren — architect: Onix

Het volgende project bracht ons bij de ecologische zorgboerderij 'De Mikkellhorst' in Haren. Deze zorgboerderij biedt werkplekken voor mensen met een handicap. In een duurzame omgeving worden op ecologische wijze bloemen, planten en groenten geproduceerd. ONIX was ook hier de architect. Alex vertelde dat de omgeving vroeg om een boerderijvorm, omdat het een eind weg van de rand van een woonwijk lag. Het programma werd vertaald in een groot volume dat in contouren refereerde naar een boerderij in het landschap. Echter, door het programma werd het volume opgedeeld in grote en kleine volumes die alle een zadeldakvorm hadden. Heel consequent is het materiaal hout (verschillende soorten) in constructie en afbouw

toegepast. Geen traditionele pannendaken maar ook hier hout als bekleding. Rond de boerderij heeft ONIX bewust geen ontwerp gemaakt voor de terreininrichting met als reden dat de mensen dat zelf goed konden en bovendien wilden ze het beeld van een echt boerenerf. De uitgebreide lunch met lekkere broodjes en soep daarna deed ons allen goed.

We moesten helaas wegens uitloop het project gemaal Onnerpolder overslaan, dus was het gemeentehuis van Tynaarlo van de architecten Claus en Kaan het volgende project. Toen ik uit de bus stapte kon ik mij niet aan de indruk onttrekken dat ik bij een project was aangekomen van architect Marius Duintjer (1908-1983, en lid van AetA sinds 1936), die in Nederland vele raadhuisen heeft gebouwd. Aart Oxenaar had dezelfde indruk bij het zien van dit raadhuis. Ik refereer naar de school in Buitenveldert, De Nederlandse Bank met name de plint en het Andreas ziekenhuis, alle projecten gelegen in Amsterdam.

Een groot voorterrein voordat men bij de entree komt is kenmerkend voor de ruime percelen in deze provincie. Het langgerekte volume waar eveneens een politiepost in gehuisvest is, telt vier bouwlagen inclusief de parkeerkelder. Voor een gemeente als Tynaarlo (ik had nooit eerder van deze plaats gehoord) was dit raadhuis een pareltje (zoals dat stond in de uitnodiging naar de leden). Het interieur was in al zijn details en materialisering een genot voor het oog. Opvallend was dat het raadhuis een opgeruimde indruk op mij maakte, met name de werkplekken en de kantine. Dit betekent dat het personeel het naar de zin heeft in dit raadhuis, of is het misschien toch een protocol dat van boven af is opgelegd? De raadzaal was een hoge ruimte met aan drie zijden zicht op de omliggende omgeving met veel groen. Het kunstwerk van Marthe Rohling over het gehele plafond domineerde sterk in de ruimte wat de ruimte niet echt goed deed.

Ciboga terrein, Groningen — architect: S333

Nu weer op weg naar Groningen waar het programma alweer aangepast werd en niet de Nassauschool maar het het CiBoGa terrein bezocht zou worden. Een

woningbouwproject (schots 1 en 2) van de architecten S333 uit Amsterdam. Dit woningbouwproject was een locatie voor de European 1992 waar deze jonge Engelse architecten aan deelnamen en wonnen. Het totale stedenbouwkundige plan ging uit van een 13 tal schotsen (hadden we dit niet eerder gehoord in Almere bij het centrumplan van Rem Koolhaas) die een aaneengesloten verbinding vormden en uitmondden aan de rand van de binnenstad. S333 heeft alleen schots 1 en 2 gemaakt die grenzen aan de binnenstad. Het is de vraag of de daaropvolgende schotsen ooit nog gemaakt worden. In 1998 gestart met bouwen en in 2002 opgeleverd. 145 appartementen met 4.500 m² commerciële ruimte en ondergronds een parkeergarage voor circa 300 auto's. Een tweetal blokken (schotsen) één gesloten, en een in een U-vorm. De blokken werden op maaiveld gescheiden door een winkelroute. Het gesloten blok ligt aan een belangrijke verkeersader en heeft een grootstedelijk karakter zowel in schaal als materiaal door 7-8 woonlagen op een plint van winkels. De donkere kleuren van de vlakke gevels (deels open en gesloten) als materiaalkeuze contrasteert ten opzichte van het baksteen van de omgeving. De U-vorm is in schaal en materiaal anders namelijk drie woonlagen en een openbare binnenruimte (ontsluitingen) met daarin gesitueerd een heuse (en te steile) trappartij waarop gezeten kan worden, alhoewel, dan wel op het pannengruis. Het materiaal van de U-vorm is hier baksteenrood en vormt ook hier weer een contrast met het gesloten blok. Al met al een verrijking voor dit deel van Groningen lijkt mij en niet echt Hollands.

Het programma omschreef nu een bezoek aan het Wiebenga Complex van architectuurstudio SKETS uit Groningen. Voor het complex werden we opgewacht door de architect Jan Pieter Nicolai van SKETS. Deze heeft de vernieuwbouw gedaan van het complex tussen 1997 en 2000. De school lag bij de opening in 1922 in een ruime, open omgeving (oude foto's zichtbaar), thans ligt het voor een deel aan het Bernoulliplein en Petrus Driessenstraat en de C.H.Petersstraat. Nu ligt de hoofdentree van het complex aan een voorplein in de Eyssoniusstraat. Jan Gerko Wiebenga (1886-1974) heeft het bestaande complex ontworpen. Het complex bestond uit een drietal evenwijdige losstaande volumes met een MTS in drie bouwlagen een ambachtschool in twee bouwlagen en een tussenlid in een bouwlaag waarin de werkplaatsen gelegen waren. Wiebenga was constructeur van origine maar ook architect en tijdens het bouwen van de school ook directeur van deze school. Leen van der Vlugt (1894-1936) heeft Wiebenga deels geholpen met het ontwerp van de school, met name met het interieur en de kantine. In 1924 werd bij een internationale tentoonstelling voor architectuur in Parijs aan Wiebenga een 'medaille de bronze' uitgereikt voor deze school. Verder was Wiebenga natuurlijk een van de mensen van de functionalistische architectuur van het Nieuwe Bouwen.

Inmiddels zit nu de Hanze Hogeschool van Groningen in het complex. De school van Wiebenga is een rijksmonument geworden, wat terecht is natuurlijk, maar wat voor de architecten een lastig karwij werd om nog een omvangrijk programma in deze school onder te brengen. Er moest dus aanzienlijk uitgebreid en gesloopt worden. Het tussenlid met de werkplaatsen werd gesloopt om een ruim binnenplein te krijgen. De twee overgebleven losse volumes werden aan één zijde met een nieuwe U vormig volume aan elkaar verbonden. Aansluiting van de uitbreiding aan de bestaande school vond ik zowel in het ex- als in het interieur erg zwak, wat ik kenbaar maakte aan Jan Piet. De kopgevel verdwijnt in de nieuwbouw en is alleen in het interieur nog te zien. Het respect voor de school is dus in het exterieur niet meer zichtbaar wat buitengewoon jammer is en in mijn ogen beslist oplosbaar. Architecten als Hubert Jan Henket en Job Roos gaan deze dialoog oud en nieuw niet uit de weg en vinden dit DE OPGAVE. Over de nieuwbouw heb ik verder weinig te zeggen, functioneel lijkt mij dit een goed gebouw om te studeren en te verblijven. Het Wiebenga Complex heeft in het jaar 2000 bij de dag van de architectuur in Groningen de vakjuryprijs gewonnen.

Het laatste project voor het diner, ook van SKETS, was het museumpaviljoen van het Universiteitsmuseum van de Rijksuniversiteit Groningen. In de toelichting op het ontwerp van de architecten staat te lezen:

Vanuit de Oude Kijk in 't Jatstraat loopt een lichtstralend lint door een steeg naar een sober binnenpleintje. Hier raakt het lint in zijn eigen kluwen verstrikt, maar ontkomt aan zijn eigen knoop en vindt uiteindelijk zijn weg naar het aanwezige universiteitsmuseum. Tijdens de tocht over het plein zoekt het lint contact met zijn omgeving. Lichte buigingen en een wang tegen de oude gevel aan, geven een intimiteit aan het nieuw gevormde paviljoen. Het is de nieuwe entree van het museum.

Sinds dit paviljoen gemaakt is, is het bezoekers aantal aan het museum met een drievoud gestegen, volgens Jan Pieter. Heel knap zoals dit paviljoen is gesitueerd binnen de kleine ruimte van het binnenplein met veel respect voor de omliggende gevels. Het paviljoen staat geheel los in deze ruimte met een uiterst functionele verbinding naar het museum. Het materiaalgebruik, polyester als buitenhuid, is een groot contrast met rondom het oude metselwerk van de bestaande gebouwen en werk daardoor uitermate versterkend. Knap is ook dat men dit paviljoen niet kon funderen omdat de boekenkelder van de universiteitsbibliotheek eronder zat. Het is daardoor ook opgezet als een lichte hybride constructie.

Uitbreiding Universiteitsbibliotheek, Groningen — architect: Skets

In dit paviljoen bevindt zich de toegang tot het museum, de kleine museum winkel en op de verdieping een lezingen zaal. Nog even in het museum zelf gekeken, waar Wim T Schippers als gastconservator de tentoonstelling had ingericht. Alles, maar dan ook alles, was uit de archieven dan wel uit de depots gehaald, dus een grote verscheidenheid aan spullen. De moeite van het bekijken waard, evenals het paviljoen. Ook hier heeft SKETS in 2004 bij de dag van de architectuur van Groningen van de vakjury een prijs mee gewonnen. De jury omschreef in het kort het volgende: 'de respectvolle maar gedurfde inpassing in de directe omgeving'. We namen afscheid van Jan Pieter en gingen te voet naar het restaurant het Feithhuis, een begrip in Groningen, waar we nog lang hebben na zitten praten over deze enerverende excursie.

Rubriek: Architectuur + Auto

Onder deze titel zal dit voorjaar een terugkerende rubriek verschijnen waarin een aantal mensen de ruimte wordt geboden om, vrijuit associërend over het onderwerp, een voorzet geven aan de gesprekken en de discussies voor het programma 'Architectuur + Auto' op 19 juni 2005.

Architectura et Passionata

Rugier Timmer, Heemstede 25 maart 2005.

Eén maal per jaar gebeurt het mij steeds opnieuw. Voordat de uitvoering van Bach's Matheus Passie in de Pieterskerk in Leiden van start gaat, eet ik met een vaste groep vrienden en vriendinnen (en Hanneke) steeds bij hetzelfde restaurant.

Wij worden daar bediend door een jongedame met een stralende lach, waarin je kunt verdwijnen, ze praat met de gasten alsof ze allemaal de moeite waard zijn en de Grote Aannemer daarboven heeft voor een fraaie uitvoering gezorgd.

Als ik dertig jaar jonger zou zijn, dan zou ik haar het hof maken.

Natuurlijk is dit allemaal onzin. Want bij mij thuis woont een jongedame met een stralende lach, waarin ik verdwijn, ze praat met mij alsof ik de moeite waard ben en de Grote Aannemer daarboven heeft voor een fraaie uitvoering gezorgd. Dus wat zeur ik eigenlijk.

Dat passie verbonden is met andere mensen herkent iedereen, tenzij iemand uit een hard en onvergankelijk materiaal is vervaardigd.

De vraag is of passie ook kan worden opgewekt door nog iets anders dan een jongedame met een lach, waarin je kunt verdwijnen, praat met je alsof je de moeite waard bent en fraai uitgevoerd is door de Grote Aannemer.

Als jong bouwkundestudent in Delft was ik als door een bliksemflits getroffen door een publicatie in een architectuurtijdschrift.

Het huis dat Charles Gwattmey voor zijn ouders bouwde op Long Island maakte op mij diepe indruk: zo moet het, dacht ik, zo zou het altijd moeten, dat wil ik ook, als ik maar niet zak voor m'n examen, dacht ik, en geen architect kan worden...

Het bewijs is daarmee geleverd: objecten, geconstrueerd van harde en onvergankelijke materialen, kunnen passie opwekken.

Maar als dat ene object passie kan opwekken dan moeten er ook andere objecten dat kunnen.

Dat klopt.

In mijn geval zijn dat onder andere: Slingerland-drumstellen, Rolleiflex tweeoog-camera's, Merlin Rocket-zeilboten en de bewoner van mijn garage.

Al jaren staat daar een zwarte Caterham. Vaak als ik 's avonds thuiskom, loop ik even naar de garage en dwaalt mijn hand over de motorkap, het stuur, de koplampen.

De overeenkomst is overigens treffend.

Een Caterham is ruimtelijk evenwichtig, blijft door de zwarte kleur een samenhangend geheel (ook met het dak erop), kent geen overbodige details en is na meer dan dertig jaar nog steeds onveranderd actueel.

Gezien vanaf driekwart-van-achteren uitgesproken fraai van verhouding maar en profile ronduit lelijk heeft een Caterham wat veel gebouwen ook hebben: een kant waarop het gebouw zich op z'n voordeligste toont en een andere die je nooit te zien krijgt. De platte kant van de Villa Savoye zie je zelden in publicaties.

Hierin verschilt een Caterham met het huis dat Charles Gwattmey voor zijn ouders bouwde op Long Island, dat is mooi vanaf alle kanten gezien.

Een Caterham rijdt overigens veel harder...

Nieuwe leden

Francisca Benthem-van Beusekom

Als kersvers lid van het Genootschap Architectura et Amicitia en op verzoek van het bestuur wil ik graag een korte introductie van mijzelf geven. OK, wie ben ik? In de kunstwereld een laatbloeier. Pas in mijn 46ste levensjaar ben ik kunstgeschiedenis gaan studeren en onlangs ben ik bij Carel Blotkamp aan de Vrije Universiteit in Amsterdam afgestudeerd met een doctoraalscriptie over de kunstenaar/architect John Körmeling.

Daarvoor was ik, met veel plezier trouwens, werkzaam in de bankwereld. Maar daarnaast was er altijd een grote interesse in kunst en architectuur. Dat laatste vooral omdat ik al dertig jaar samenwoon met een architect. De geneugten van een functioneel (?) modernistisch glazen huis ervaar ik al zo'n twintig jaar. Een plat dak, dus regelmatig lekkages. Warm in de zomer en hard stoken in de winter. Als eerbetoon aan Le Corbusier staat het huis op palen: een mooi uitzicht maar ook gezeul met boodschappen naar boven. Maar eerlijk, ik zou nergens anders willen wonen.

De discussies over architectuur en kunst met andere geïnteresseerden, het plezier van het samen kijken en beleven, ervaar ik altijd als zeer stimulerend en is de reden dat ik heel graag lid wilde worden van het Genootschap. Ik hoop regelmatig mee te gaan met AetA excursies.

Cilly Jansen

Cilly Jansen, geb. Amsterdam 1957. Studie architectuurgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Tot 1987 werkzaam in de beeldende kunst en architectuur, o.a. bij stichting Wonen (div. tentoonstellingen in NL en elders, publicaties etc.), van 1987 tot 1993 beleidsmedewerker bouwkunst en vormgeving bij het toen nieuw opgerichte Fonds voor Beeldende Kunsten, Bouwkunst en Vormgeving. Op initiatief van Benno Premesla organiseerde ik in 1992 de eerste internationale studiereis voor architecten van dit fonds, naar Japan. In 1993, voortkomend uit de eerste architectuurnota, richtte ik de stichting Architectuur Lokaal op en ben daar sindsdien directeur. Architectuur Lokaal is een onafhankelijke, landelijke stichting die zich bezighoudt met professionalisering van het opdrachtgeverschap in de bouw en ruimtelijke ordening, en is daarbij met name gericht op de culturele aspecten van dat opdrachtgeverschap op lokaal niveau. Sinds 1993 coördineert Architectuur Lokaal de bijeenkomsten van de inmiddels 46 lokale architectuurcentra in Nederland. Vanaf 1997 beheer ik vanuit Architectuur Lokaal het toen nieuw opgerichte Steunpunt Ontwerpwedstrijden (voor de selectie van architecten via prijsvragen en meervoudige opdrachten, en voor de selectie van projectontwikkelaars via ontwikkelingscompetities) op verzoek van o.a. de beroepsverenigingen van architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten. Voor alle informatie over de projecten, onderzoek, publicaties en competities: zie www.arch-lokaal.nl en www.ontwerpwedstrijden.nl.

OVERZICHT LUSTRUMPROGRAMMA 2005

	wk	datum	programma
januari	1		kerstvakantie
	2		
	3	Za 22.01	nieuwjaarsbijeenkomst / opening lustrumjaar
	4		
februari	5		
	6		voorjaarsvakantie
	7		voorjaarsvakantie
	8		
maart	9		
	10	Vr 11.03	excursie 'In de luwte' 1: A et A op avontuur in Oost-Nederland, Arnhem
	11		
	12		gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1 vervallen
	13		pasen
april	14	Za 09.04	excursie 'In de luwte' 2 (Groningen)
	15		
	16	Za 23.04	gedeelde passie: architectuur + gastronomie 2 vervallen nieuwe 1 en 2 oktober
	17	Wo 27.04	excursie Brazilië
mei	18	t/m	
	19	Zo 15.05	meivakantie
	20	Za 21.05	gedeelde passie: architectuur + muziek vervallen
	21		
juni	22	Za 04.06	jaarvergadering
	23		
	24	Zo 19.06	gedeelde passie: architectuur + auto
	25		
	26		
juli	27		zomervakantie
	28		zomervakantie
	29		zomervakantie
	30		zomervakantie
augustus	31		zomervakantie
	32		zomervakantie
	33		zomervakantie
	34		
september	35	Za 03.09	excursie 'In de luwte' 3 (Zeeland)
	36		
	37	Za 17.09	lustrumfeest en presentatie boek
	38		
	39	Za 01.10	Gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1 en 2 oktober
oktober	40	Za 08.10	excursie 'In de luwte' 4 (Amsterdam)
	41		
	42		excursie Japan
	43		(onder voorbehoud)
november	44		herfstvakantie
	45		herfstvakantie
	46		excursie 'In de luwte' 5 (onder voorbehoud)
	47		
december	48		
	49		
	50		
	51		
	52		kerstvakantie

In dit nummer:

Jaarvergadering en excursie AetA in Arti 4 juni 2005

Citaat uit het boek Genootschap Architectura et Amicitia 1855-1990

'1855

Het plan voor de oprichting van A et A ontstaat in de directieket bij het in aanbouw zijnde bastion van de kunstenaarsvereniging Arti et Amicitiae aan het Amsterdamse Rokin. Aannemer G.F. Moele Bergveld en opzichter F.W. van Gendt, beiden aan het begin van hun loopbaan, luisteren daar gedurende de zomermaanden naar de vele reisverhalen van de 26-jarige architect van het sociëteitsgebouw, J.H. Leliman.

Vol van vernieuwingsdrift trommelen beide toehoorders onmiddellijk enkele vrienden op, om samen met H.P. Vogel, J.F.J. Margry en H. Molemans op 23 augustus in het rokerige café 'De Stad Breda' aan de Warmoesstraat de vereniging Architectura et Amicitia op te richten. 22 Jongere architecten, bouwkundigen en bouwkundig tekenaars zijn bij dit historisch moment aanwezig. Tijdens de eerstvolgende vergadering op 17 september kiezen de leden Moele Bergveld tot voorzitter en besluiten zij iedere maandagavond bij elkaar te komen.'

Op elf weken na vindt, 150 jaar later, de jaarvergadering van het Genootschap Architectura et Amicitia plaats in de sociëteit Arti et Amicitiae (let op het subtiele verschil tussen de Latijnse eerste en derde naamval).

'Maatschappij' was de aanduiding van de organisatievorm die Arti koos, 'Genootschap' die van A et A. Het is, kortom, een dynamische plek met een rijk verleden, dus de uitgelezen locatie om onze jaarvergadering te houden.

Programma na de jaarvergadering

In verband met de actuele discussie over de onderdoorgang, wordt na de vergadering en de lunch een excursie met debat georganiseerd naar, in en onder het Rijksmuseum. De rondleiding door het inmiddels gestripte gebouw is exclusief voor AetA. Hieraan zijn nog wel nader te bepalen kosten verbonden.

Tentoonstelling IndiA+ABC

4 september tot 16 oktober 2005

Lustrumfeest

Informatie over diverse hotels.

Rubriek Architectuur + Auto

De terugkerende rubriek over auto-ontwerpen.

Jaarvergadering

Plaats: Sociëteit Arti et Amicitiae, Rokin 112,
1012 LB Amsterdam

Tijd: zaterdag 4 juni 2005, 11:00 uur.

Agenda jaarvergadering

- 1 Opening
 - 2 Mededelingen en ingekomen stukken
 - 3 Verslag van de jaarvergadering 2004 zoals opgenomen in Plakkaat van september 2004
 - 4 Rekening en verantwoording boekjaar 2004, verslag van de financiële commissie 2004, begroting 2005
décharge van de financiële commissie 2004, benoeming van de financiële commissie 2005
 - 5 Bestuurswisseling en benoeming nieuwe bestuursleden
 - 6 Beleidsvoornemens
 - 7 Rondvraag
 - 8 Sluiting
-
- Ad 3 Het verslag van de jaarvergadering in juni 2004 is in Plakkaat september 2004 opgenomen en staat ook op de website.
- Ad 4 De financiële stukken zijn separaat toegezonden.
- Ad 6 Hans van Heeswijk en Wijnand Looise zullen als voorzitter en lid van het bestuur aftreden. Het bestuur stelt Dolf Dobbelaar en Arjan Hebly voor als nieuwe bestuursleden. Cees Brandjes wordt voorgedragen als nieuwe voorzitter en Henk Döll als nieuwe vice voorzitter. Tegenkandidaten kunnen zich tot een dag voor de jaarvergadering bij het bestuur melden.

Jaarverslag 2004

Bestuur

voorzitter: Hans van Heeswijk vice-voorzitter: Cees Brandjes
secretaris: Friso Broeksma penningmeester: Joris Deur
leden: Henk Döll, Wijnand Looise, Corien Sparnaay, Marja Straver

Leden

305 leden

Excursies

30.12.03/19.01.04 Zuid India

Rondreis door Zuid India langs Goa, Bangalore, Cochin, Kovalam/Kumarakom, Madurai, Madras, Mahabalipuram, Pondicherry en Auroville. Organisatie: Subash Taneja, Corien Sparnaay en Rugier Timmer. Aantal deelnemers: 29

24.01 Almere

Nieuwjaarsbijeenkomst met een inleiding van Kees Rijnboutt over het Stadshart Almere. Toelichtingen van Cor van der Vaast (Almere), Floris van Alkemade (OMA) en Mariet Schoenmakers. Rondwandeling en aansluitend discussie onder leiding van Cees Brandjes die met Cor van der Vaast organiseerde.

20.02 Ypenburg

Excursie in het kader van de serie 'Vinex revisited'. Toelichting van Wolter van Proosdij. Organisatie: Lodewijk Baljon en Cees Brandjes.

19.03 IJburg

Excursie in het kader van de serie 'Vinex revisited', aansluitend op de laatste 'Dag van IJburg', georganiseerd door ARCAM. Organisatie: Lodewijk Baljon en Cees Brandjes.

23.04 Floriande/Vijfhuizen

Excursie in het kader van 'Vinex Revisited'. Toelichtingen van Liesbeth van der Pol, Fred Kaay, stadsarchitect van de gemeente Haarlemmermeer en Ronald Bron van bureau Alle Hosper. Organisatie: Lodewijk Baljon en Cees Brandjes.

20.05 Leidsche Rijn

Excursie in het kader van 'Vinex Revisited'. Inleiding van Peter Vermeulen, voorzitter van het kwaliteitsteam en Jan Koning, secretaris in het informatiecentrum. Daarna rondrit met toelichting. Organisatie: Cees Brandjes.

19.06 Helmond

Jaarvergadering in het informatiecentrum Brandevoort en tevens laatste excursie in het kader van 'Vinex revisited'. Organisatie: Cees Brandjes en Hans van Heeswijk.

30.09/03.10 Oost en West Duitsland

Vliegtocht van Schiphol Oost naar Rostock. Bezoeken aan Potbus en Binz. Bezoek aan PRORA, het gigantische vakantiecomplex van

het Derde Rijk en Hamburg om de recente ontwikkelingen te zien. Organisatie: Ton van Namen, Hans van Olphen, Marlies Rohmer en Ellen Siebert.

22.10 Hilversum

Bezoek aan het Commissariaat van de Media van Koen van Velzen, woningbouw van Bart Duvekot en het hoofdkantoor van Johan Matser Projectontwikkeling van H.P. Berlage, ondergronds uitgebreid door Jo Crepain. Toelichting van Joep Padberg. Organisatie: Cees Brandjes en Bart Duvekot.

Publicaties

Plakkaat

Plakkaat verschijnt dit jaar zeven maal.

Kees Rijnboutt houdt in 2004 zijn derde stadsharttoelichting in drie jaar. Na Amstelveen in 2002 en Enschede in 2003 is nu Almere aan de beurt. Opnieuw slaagt de combinatie van excursie en debat. De drie hoofdrolspelers, Cor van der Vaast namens de gemeente, Floris van Alkemade van OMA en Mariet Schoenmakers van de ontwikkelaar houden niet alleen een inleiding maar komen ook goed uit de verf bij het debat, dit keer onder leiding van Cees Brandjes die samen met Cor van der Vaast de nieuwjaarsbijeenkomst organiseerde.

Ook dit jaar is er weer een Europese excursie en een wereldreis. De reis naar Zuid-India onder leiding van Subash Taneja, bijgestaan door Corien Sparnaay en Rugier Timmer, is het vervolg op de tien jaar eerder gehouden reis naar Noord- en Midden-India. Acht van de dertig deelnemers gaan voor de tweede keer mee. Een waardevolle aanvulling op het reisprogramma is het idee van Subash om de deelnemers te vragen onderweg een onderwerp van hun keuze in een spreekbeurt aan de groep te presenteren.

Wat degenen die beide reizen hebben meegemaakt vooral opvalt is het enorme verschil in architectuur tussen Noord en Zuid, met name onder invloeden van buitenaf. Door de eeuwen heen waren dat in het Noorden de Moguls met hun forten, paleizen, moskeeën en mausolea, waardoor het icoon van Indiase architectuur de Taj Mahal kon worden. In het Zuiden was de wisselwerking met de buitenwereld vooral geconcentreerd in de kustgebieden, Europees van aard en gericht op handel. Dat uit zich niet alleen in de architectuur, ook in welvaart verschillen Noord en Zuid van elkaar, een onderscheid dat de afgelopen tien jaar alleen maar zal zijn uitgegroot.

De reis naar Noord-Duitsland heeft als motto: "Im Osten nichts Neues, im Westen das Beste". De excursie richt zich op twee aspecten van het nog immer verdeelde Duitsland: het schiereiland Rügen aan de Oostzee in het Oosten en de Hanzestad Hamburg aan de Elbe in het Westen.

De reisleiding waarschuwt van te voren, in de traditie van A et A: "In het Oosten is geen actuele architectuur te bewonderen, hooguit in de vorm van restauraties. Daar staat tegenover dat de stedenbouwkundige thematiek van de kuststreek dit volop compenseert. Hamburg vertegenwoordigt het vrije westen met moderne architectuur. Door concentratie van de excursie tot deze twee karakteristieke plekken zal men zich bewust worden van het nog immer bestaande contrast tussen Oost en West."

De vier binnenlandse excursies tussen de nieuwjaarsbijeenkomst en de jaarvergadering in de Helmondse wijk Brandevoort hebben als thema 'Vinex revisited'. Lodewijk Beljon en Cees Brandjes zijn de organisatoren. De beoogde afronding van de serie met een debat na afloop van de jaarvergadering in Brandevoort bij Helmond komt niet echt van de grond vanwege de verbijstering die zich van sommige A et A-leden heeft meester gemaakt door de confrontatie met het werk van Rob Krier in werkelijkheid en het wegblijven van een aantal anderen alleen al bij het zien van de uitnodiging in Plakkaat van juni.

Daarin is sprake van een "Brabants classicisme" dat een "historische, bijna notabele sfeer" oproept, afgewisseld met een meer koloniale uitstraling of, voor wie dat wil, een meer landelijke ambiance, geïnspireerd door de Brabantse langgevelboerderijen. Deze informatie is allemaal heel modern van de Helmondse website te downloaden.

Toch lijkt het zin te hebben om de binnenlandse excursies jaarlijks van een thema te voorzien, zoals in 2004 "Vinex revisited". Daarmee kan de actualiteit van het bouwen een structuur krijgen die niet enkel afhankelijk is van wat net is opgeleverd en nog niet de tijdschriften heeft gehaald.

Om tot een echte vergelijking en een daarop gebaseerd debat te komen is echter noodzakelijk dat er een soort kritische massa ontstaat van mensen die met voldoende uitstapjes mee zijn geweest om daar met kennis van zaken aan deel te nemen. Dat lukt zelden.

Aan één lid van A et A zal dat niet liggen. Fridjof van den Berg is er bijna altijd bij en doet verslag in Plakkaat. Waarvan akte.

Mutaties ledenbestand

Overleden

Rob Nord Den Haag

Lidmaatschap opgezegd

Arthur Blonk	Wanneperveen
Martin Dubbeling	Assen
Manfred Kausen	Amsterdam
Hans Krop	Groningen
Paul-Martin Lied	Rotterdam
Herman Mertens	Breukelen
Paul Meurs	Schiedam
Ton Salman	Amsterdam
Jeannette Sanders-Mol	Amsterdam
Liesbeth Struvig	Den Haag
Rob Toorop	Amsterdam
Bauke Tuinstra	Leeuwarden
Ellen van Vossen	Amsterdam
Willem Wissing	Barendrecht

Nieuwe leden

Eric Amory	Amsterdam
Jan Bakers	Utrecht
Francisca Benthem	Almere
Marina van den Bergen	Rotterdam
Annette de Bock	Amsterdam
Heloisa Castelo Branco	Maastricht
Hans Dekker	Nieuwkoop
Marjo Dijkstra	Amersfoort
Marcus Freigang	Rotterdam
Piet Goud	Almere
Cilly Jansen	Amsterdam
Marije Jurriëns	Amsterdam
Herman de Kovel	Rotterdam
Mertin Kuitert	Amsterdam
Arnoud Lykles	Amsterdam
Mercé Miguel i Capdevila	Esch
Mieke Oostra	Delft
Karin Overdijk	Eindhoven
Joep Padberg	Hilversum
Janny Rodermond	Hilversum
Aryan Sikkema	Zeist
Ineke Sinke	Amsterdam
Adam Smit	Amsterdam
Helga Snel	Rotterdam
Jurriaan van Stigt	Amsterdam
Rob Torsing	Naarden
Cor van der Vaarst	Hilversum
Willem Joost de Vries	Den Haag
Paul de Vroom	Rotterdam
Hanneke van der Wel	Amsterdam

Tentoonstelling IndiA+ABC

4 september - 16 oktober 2005

Ellen Siebert, Subash Taneja, Friso Broeksma,
Emile Quanjel

De A et A reizen in 1994 en 2004 naar India waren fenomenaal en hebben bij alle deelnemers onuitwisbare indrukken achtergelaten.

Op talloze manieren, als foto / schets / collage / geluidstape / film, zijn deze reizen vastgelegd – meer dan de moeite waard om te delen met anderen.

Een compacte werkgroep gaat met deze media een tentoonstelling organiseren in het ABC

Architectuurcentrum te Haarlem van 4 september tot 16 oktober 2005; enthousiast doch met een beperkt budget. De tentoonstelling zal onderdeel uitmaken van het jubileumprogramma van A et A.

Hierbij een oproep aan allen, die nog niet gereageerd hebben, om te laten weten of jullie bereid zijn hieraan mee te doen en een beperkte selectie van het materiaal – al of niet als origineel – tijdelijk ter beschikking te stellen. Het organisatie-team zal uiteindelijk komen met een totaalopzet voor de tentoonstelling en een selectie maken uit het beschikbare materiaal.

Graag jullie reactie, liefst binnen 1 week, per e-mail of telefonisch aan: Emile Quanjel / e.quanjel@hetnet.nl / 06 247 425 78.

Schets: Emile Quanjel

Lustrumfeest

Als je je nog niet aangemeld hebt, dan kun je contact opnemen met Monique Kuijpers. Liefst per e-mail (monique@aeta.nl), maar een telefoontje is ook mogelijk 06 20 49 29 18. Als A et A lid ontvang je voor Eur 75,- twee kaarten. Een losse kaart of extra kaarten kosten Eur 50,- per persoon. Je kunt meerdere introducties meenemen. Inmiddels zijn al 240 kaartjes verkocht.

Wil je na het feest overnachten in een leuk hotel dan kun je een kamer reserveren bij:

Lloyd hotel

Het Lloyd Hotel is een nieuw hotel in Amsterdam, gelegen in het hart van het Oostelijk Havengebied. Bekende Nederlandse architecten, vormgevers en kunstenaars hebben dit Rijksmonument uit 1921 veranderd in een heel bijzonder hotel.

Kosten:

Eur 80,- kleine kamer met badkamer op de gang.

Eur 140,- of 200,- comfortabele kamer met badkamer.

www.lloydhotel.com

Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam

T. 020 561 3636, F. 020 561 3600

Victoria hotel

Het grote Victoria Hotel Amsterdam ligt tegenover het Centraal Station. Ook het Victoria hotel is gevestigd in een bijzonder oud gebouw.

Kosten:

Eur 189,- op 17 september voor 1 nacht.

Alle kamers hebben een eigen badkamer.

www.victoriahotelamsterdam.nl

Damrak 1-5, Amsterdam

Bel gratis: 0800-1400 om dit hotel te boeken.

2 Quay Bed & Breakfast

Bed & Breakfast op Borneo eiland in het Oostelijk Havengebied van Amsterdam. B&B wordt met name bezocht door buitenlandse toeristen die in architectuur geïnteresseerd zijn. Je moet wel snel zijn, want 2quaybb heeft niet zoveel kamers.

website: www.2quaybb.com

Irene Coopman-Tjhië

Bottelierplein 2, Amsterdam

T. 020 419 77 44

email: info@2quaybb.com Uiteraard

Kosten:

Kalimantan suite Eur 120,- Kamer Soetari Eur 75,-.

Uiteraard zijn er in Amsterdam nog vele andere mogelijkheden.

Rubriek: Architectuur + Auto

Onder deze titel zal dit voorjaar een terugkerende rubriek verschijnen waarin een aantal mensen de ruimte wordt geboden om, vrijuit associërend over het onderwerp, een voorzet geven aan de gesprekken en de discussies voor het programma 'Architectuur + Auto' op 19 juni 2005.

Vectoriële Lichamen

Kas Oosterhuis

De architect en de auto-ontwerper

Wat heeft architectuur met auto's te maken? De auto rijdt immers op wielen, en architectuur staat nog altijd stil. Er zijn meer belangrijke verschillen. Een auto is een consumentenproduct waarvan er tienduizenden verkocht moeten worden om de ontwikkelingskosten terug te verdienen. Architectuur is vergelijkbaar met het maken van een enkel prototype. In de architectuur moet de verkoop van het enkele unieke product meer opbrengen dan de productiekosten. In de auto-industrie zijn de drie afdelingen markt, techniek en ontwerp onderdeel van één concern. In de architectuur zijn de ontwerpers en de ingenieurs in hun bedrijfsvoering nog onafhankelijk van de marktpartijen. Maar er is meer aan de hand. We kunnen op een andere manier naar architectuur kijken, op een andere manier onze gebouwen ontwikkelen. Wanneer we architectuur zien als de ontwikkeling van vectoriële lichamen, dan zijn auto's en gebouwen onder eenzelfde noemer te vangen, dan zijn vergelijkingen tussen architectuur en auto industrie legitiem, en kunnen we als gebouwentwerpers veel van de honderdjarige evolutie van de auto leren.

Instappen in een vectorieel lichaam

Via de zijkant ga je een auto binnen. De deur is een snede uit de body. De bestuurder van de auto stapt zijwaarts een lichaam binnen dat een ingebouwde richting heeft, een vector. De richting van de auto wordt volledig bepaald door het consumeren van kilometers op de weg. De auto is een lichaam met een vector. De weg en de auto vormen een onlosmakelijk geheel. De body van de auto heeft een eigen kracht waar je als bestuurder in meegaat. Daarom stapt de bestuurder van de zijkant naar binnen, en niet van voren zoals bij een klassiek huis. Je stapt in bij een gevectoriseerd lichaam. Je gaat als het ware met de auto mee. De bestuurder is niet de baas van de auto, de bestuurder is in essentie een soort programma dat de auto van informatie voorziet om zijn traject af te leggen. De auto en de weg zijn het systeem dat door de bestuurder geactiveerd wordt, dat door de bestuurder als een instrument bespeeld wordt.

Real time evolutie

Geheel in tegenstelling tot de heersende opvatting dat auto's steeds meer op elkaar gaan lijken, vindt er naar mijn mening een steeds grotere diversificatie plaats. Steeds meer soorten worden geïntroduceerd, steeds minder overheerst het beeld van de serieproductie, steeds meer wordt de auto een lifestyle consumentenproduct. In de vormgeving van de auto's zijn er steeds grotere verschillen. Zelfs binnen één productlijn. Wanneer we focussen op één enkel detail, en dan dit detail analyseren bij alle op de markt gebrachte auto's, dan kan al gauw geconstateerd worden dat bij geen enkel auto-ontwerp dit detail precies gelijk is. Er zijn parallellen, er zijn beïnvloedingen, er zijn imitaties, maar nooit zijn de details exact gelijk. Dit geldt voor ieder onderdeel, voor ieder detail. En dit maakt het bestuderen van de evolutie van de vormgeving en de productietechnieken van auto's zo uitermate actueel. Het is alsof je de evolutie aan het werk ziet: Evolutie in real time. Het inzicht dat het bestuderen van de evolutie van de auto geeft, kunnen we vervolgens toetsen aan de ontwikkelingen in de architectuur. Aan de hand van het bestuderen van het detail, van de lijnvoering, van de styling. Zo kunnen ontwikkelingen zichtbaar gemaakt worden die niet bespreekbaar kunnen worden wanneer we alleen maar oppervlakkig naar het geheel blijven kijken. In dat geval gaat iedere vergelijking van de architectuur met de auto namelijk altijd mank.

De deur in de klassieke architectuur

In de traditionele architectuur heeft de deur steeds een overheersende rol gespeeld. De voorgevel van het klassieke vrijstaande huis wordt stevast ontworpen rondom de centrale voordeur. De plattegrond van het klassieke huis is een direct vervolg op de symmetrie van de gevel: een ruime hal met monumentale trap met aan weerszijden twee paar kamers. De voordeur lijkt in veel opzichten op de monumentale radiatorgrille van de klassieke auto. Het verschil is dat de radiatorgrill de ingang vormt voor frisse lucht, terwijl de ingang van het huis de toegang vormt voor verse informatie. De symmetrische opbouw van het klassieke huis heeft de sublieme kracht van het archetype van het architectonische lichaam. Het klassieke huis kan beschouwd worden als een gevectoriseerd lichaam, waarbij de richting frontaal gericht is op aankomst en vertrek. De entree van het huis trekt als een magneet de personen aan vanuit de velden en wegen rondom het huis, en versnelt de beweging van binnenkomende personen als bij een venturi (vernauwing in een buis). Het huis voedt zich met de bewegingen van mensen, die in de vertrekken circuleren en daar informatie uitwisselen terwijl de inventaris met grote regelmaat verplaatst wordt. Het is belangrijk te constateren dat de mensen die het huis verlaten informatie hebben overgedragen en

informatie hebben opgenomen, en dus in een andere informatietoestand het huis verlaten dan de toestand waarin zij het huis zijn binnengegaan. Er heeft een bewerking van informatie plaatsgevonden, waarbij het huis als de verwerkingsmachine heeft gefunctioneerd. Zonder de informatiedragers bij soort en naam te noemen, kan geconstateerd en gemeten worden dat het huis informatie absorbeert en verwerkt, en in een andere vorm weer afscheidt. De deur speelt hierbij de rol van de portier. De portier is degene die bepaalt wie en wat er in komt, en wie en wat er niet in mag. De deur in het klassieke huis is een selectief doorlaatbaar gedeelte van het gevelmembraan. De deur is het icoon van controle over de informatiestroom. Deze deur wordt in de bouwkundige uitvoering vaak extra aangedikt, hij wordt voorzien van dikke randen en zware versieringen (vgl het chroom bij de radiator van de auto) om het belang ervan te benadrukken. De klassieke voordeur communiceert controle.

De deur in het bekabelde huis

Inmiddels zijn de huizen veranderd, zij zijn opgenomen in een complexe infrastructuur en gekoppeld aan globale netwerken. Het klassieke huis heeft zijn glans als communicatieve knoop in de informatiestroom verloren. De huizen zijn nu bekabeld: het huis is aangesloten op de fluïde informatiestromen door het elektriciteitsnet, het huis is aangesloten op de gemeentelijke riolering, op het waternet, het telefoonnet, het kabelnet, en via antennes en schotels opgenomen in het draadloze wereldomspannende informatienetwerk. Er zijn dus legio andere ingangen en uitgangen bijgekomen. Veel van deze connecties zijn onder de grond, en dus voor het blote oog onzichtbaar aangelegd. Maar ze zijn er wel, en zij zijn er de oorzaak van dat de status van de deur in het bekabelde huis een compleet andere is dan die in het klassieke huis. Geen butler, geen portier, maar een sensor opent de deur voor de bezoeker in het bekabelde huis. Deze deur heeft niet de centrale positie als de monumentale deur. Men komt binnen via dat deel van de gevel dat op de sensor reageert. Deze deur is een snede uit de gevel zoals de deur van de auto een snede is uit de body.

De deur in het instrumentele lichaam

Het huis kan beschouwd worden als een instrument dat door zijn gebruikers bespeeld wordt. Door deuren te openen, ramen open en dicht te doen, door het licht aan te doen, de verwarming in te schakelen. Het huis, zowel het klassieke huis als het moderne huis, is een instrumenteel lichaam. Het huis is tevens een gevectoriseerd lichaam, zoals de auto, maar met andere beweegredenen voor de vorming van de vectoren. De gebruiker van het instrumentele lichaam bespeelt het huis door de bediening van de interface. De interface van het

klassieke huis is de gevel. Hiermee communiceert het huis met de omgeving (stad, straat). In het bekabelde huis is de gevel als interface vervangen door een reeks apparaten, al dan niet ingebouwd: telefoon, thermostaat, televisie, meterkast, internetcomputer. De bediening van de interface gaat via het indrukken van knoppen en het schuiven van sliders. Via deze kortsluiting door zijn gebruikers communiceert het bekabelde huis met zijn omgeving. De gevel is secundair geworden. De bekabeling ontvangt en begeleidt de inkomende en uitgaande informatie. Het venster in de gevel is tegelijkertijd ook van zijn primaire positie verdreven. Het televisiescherm en het computerscherm bieden veel meer perspectief: tot in de verste uithoeken van de wereld, tot in het universum, tot in de microscopisch kleine wereld. De televisie biedt steeds wisselende panorama's, terwijl het vaste panorama van het gevelraam niet meer dan lokale weersveranderingen registreert. De logische optie voor de deur in het instrumentele lichaam is dan ook om te versmelten met de huid van de body. Het binnengaan wordt naar binnen 'waden', traploos en weerstandloos door de selectief doorlaatbare huid. Maar niet ongemerkt, want sensoren bespeuren de identiteit van degene die naar binnen waadt. Sensoren vangen signalen op van de bezoeker, en doorzoeken de database om te zien of hij/zij inderdaad weerstandloos naar binnen mag. De deur heeft geen eigen vorm meer, aankomst en vertrek worden in vormgeving begeleid door het wijken en sluiten van de huid. Omdat de voordeur niet meer de centrale plaats inneemt en niet meer de voornaamste vector van het gebouwlichaam is, wordt de deur in het moderne instrumentele lichaam een laterale snede op een niet-dominante plaats in de body, inderdaad zoals bij de auto.

Ontwerper is de stilist van het vectoriële lichaam

De essentie van de stelling dat gebouwen beschouwd kunnen worden als vectoriële lichamen is wel dat het gebouw niet langer als een statisch gegeven wordt beschouwd, maar dat het gebouw zich actief in zijn omgeving plaatst, en actief door programma's in beweging gehouden wordt. In deze ecologisch evolutionaire opvatting is een belangrijke rol weggelegd voor de ontwerper als vormgever van de beweging en als stilist van de dynamiek.

[bewerking van artikel Vectorial Bodies zoals eerder verschenen in Archis 6/1999]

OVERZICHT LUSTRUMPROGRAMMA 2005

	wk	datum	programma
januari	1		kerstvakantie
	2		
	3	Za 22.01	nieuwjaarsbijeenkomst / opening lustrumjaar
	4		
februari	5		
	6		voorjaarsvakantie
	7		voorjaarsvakantie
	8		
maart	9		
	10	Vr 11.03	excursie 'In de luwte' 1: A et A op avontuur in Oost-Nederland, Arnhem
	11		
	12		gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1 vervallen
	13		pasen
april	14	Za 09.04	excursie 'In de luwte' 2 (Groningen)
	15		
	16	Za 23.04	gedeelde passie: architectuur + gastronomie 2 vervallen nieuwe 1 en 2 oktober
	17	Wo 27.04	
mei	18	t/m	excursie Brazilië
	19	Zo 15.05	meivakantie
	20	Za 21.05	gedeelde passie: architectuur + muziek vervallen
	21		
juni	22	Za 04.06	jaarvergadering bij Arti en Amicitiae in Amsterdam
	23		
	24	Zo 19.06	gedeelde passie: architectuur + auto
	25		
	26		
juli	27		zomervakantie
	28		zomervakantie
	29		zomervakantie
	30		zomervakantie
augustus	31		zomervakantie
	32		zomervakantie
	33		zomervakantie
	34		
september	35	Za 03.09	excursie 'In de luwte' 3 (Zeeland)
	36	Zo. 04.09	tentoonstelling van de 2 India-reizen bij ABC in Haarlem tot 16 oktober
	37	Za 17.09	lustrumfeest en presentatie boek
	38		
	39	Za 01.10	gedeelde passie: architectuur + gastronomie 1 of 2 oktober
oktober	40	Za 08.10	excursie 'In de luwte' 4 (Amsterdam)
	41		
	42		excursie Japan
	43		(onder voorbehoud)
november	44		herfstvakantie
	45		herfstvakantie
	46		excursie 'In de luwte' 5 (onder voorbehoud)
	47		
december	48		
	49		
	50		
	51		
	52		kerstvakantie

Excursie

De Bazel In Naakte Glorie

Organisatie Friso Broeksma

**woensdag
29 juni 2005
14.00 uur**

Gebouw De Bazel, foto Doriann Kransberg

Na afloop van de jaarvergadering en lunch op zaterdag 4 juni hebben 60 leden van A et A een bezoek gebracht aan het uitgesloopte Rijksmuseum. Thomas Offermans van Cruz y Ortiz Amsterdam, Simon Ton van BAM Utiliteitsbouw en Leo van Gerven van Vlasman BV, de voortvarende sloper, hebben ons in drie groepen van twintig rondgeleid. Als afsluiting werd er op de tijdelijke hellingbaan tussen de afgesloten onderdoorgang en de oostelijke binnenhof gediscussieerd over de recente actualiteit: het ontwerp van de nieuwe toegang. Ondanks alle daar ter plekke verzamelde expertise kwam A et A er niet uit.

Cees Brandjes had een uitgekiend systeem bedacht om er voor te zorgen dat er aan het eind van de middag niemand achter het alarm zou achterblijven. Dat is niet gebeurd, gelukkig, want er scheen een zware boete op te staan, te voldoen aan de bewaking. Of dit succes aan het systeem-Brandjes lag of aan het gegeven dat architecten toch meestal de weg naar de uitgang wel weten te vinden, ook al ontbreekt op dat moment de signalering, zullen we nooit weten.

In ieder geval, zoals Cees al in de jaarvergadering aankondigde, smaakt dit naar meer.

Het blijkt een bijna opwindende ervaring om een gebouw in zijn (sorry, een gebouw is nu eenmaal onzijdig)

kwetsbare naaktheid te mogen aanschouwen, voordat het weer door anderen zal worden aangekleed. Het oorspronkelijk ruimtelijke concept, het daglicht, materialen en decoraties komen weer te voorschijn nadat de sloper zijn essentiële werk gedaan heeft. Als museum is het op dit moment natuurlijk onbruikbaar om kunst te kunnen vertonen, als ruimte is het een hoge lat om over heen te springen voor de ontwerpers die daar nu mee bezig zijn.

Het bankgebouw van **K.P.C. De Bazel** voor de **Nederlandse Handelsmaatschappij** aan de Vijzelstraat in Amsterdam verkeert nu in een zelfde situatie. **Claus en Kaan** Architecten kwamen ooit in 2000 als winnaar uit de bus van de Europese aanbesteding van het ontwerp voor de nieuwbouw en renovatie van 'de Amsteldijk', het huidige onderkomen van het Gemeentearchief, het grootste stedelijk archief ter wereld.

Nadat de **ABN-AMRO**, de opvolger van de NHM, in 2002 uit het kolossale pand vertrok en Amsterdam het gebouw aankocht om er de bestemming Gemeentearchief aan te geven, zijn **Claus en Kaan** aan het werk om, zoals dat door het GAA wordt genoemd, 7 miljoen Amsterdammers naar de Vijzelstraat te laten verhuizen. Aannemer Jurriëns heeft intussen de sloop bijna voltooid, **een uitgelezen moment om ook hier een bezoek te brengen**. In overleg met Evert Jurriëns die ook in 2003 ons bezoek aan het toen voltooide Zonnestraal aanbood, is er, net als in het Rijksmuseum op 4 juni, plaats voor **maximaal 60 deelnemers**. Hierbij dus de uitnodiging om je op te geven voor de excursie naar de

**Vijzelstraat 32, Amsterdam
woensdag 29 juni
om 14.00 uur**

Voor voldoende bouwhelmen wordt gezorgd, maar iedereen die een eigen helm met favoriet logo meeneemt mag die natuurlijk opzetten. **Doe stevige schoenen aan met een dikke zolen en als die persé dun moeten zijn, dan van leer.**

Een discussie na afloop is altijd verhelderend om na te gaan wat we hebben gezien en daar van vinden, maar niemand heeft tot nu toe voorgesteld om een fietsroute dwars door het gebouw aan te brengen. Daar hoeft A et A dus ook geen standpunt over in te nemen.

AANMELDEN:
monique@aeta.nl of fax 071 5765778

Zie ook www.gemeentearchief.amsterdam.nl.

Neem veilige schoenen mee.

In dit nummer:

Excursie in de Luwte

zaterdag 3 september

Murtsul

Ja, we kunnen al bijna omkijken naar het lustrum. Maar de grote klappers komen nog.

Reisverslagen IndiA+A 1994 & 2004

In het Haarlemse architectuurcentrum ABC opent op zondag 4 september om 16.00 uur een tentoonstelling van de twee excursies die A et A in 1994 en 2004 organiseerde naar India.

De tentoonstelling duurt tot en met 16 oktober. Het adres van het ABC is Groot Heiligland 47 / 2111 EP Haarlem / tel (023) 534 05 84. De toegang is gratis en de openingstijden zijn dinsdag-zaterdag 12.00-17.00, zondag 13.00-17.00 uur.

Studiereis naar Japan

De Studiereis naar Japan in het kader van het 150-jarig bestaan van A et A is verplaatst naar volgend jaar en zal nu plaatsvinden in de tweede helft van april 2006.

Jubileumboek

Het boek is af. Of beter gezegd, het ligt bij de drukker.

Appendix A et A 1991-2005

Geschreven door Friso Broeksma en vormgegeven door dezelfde grafisch ontwerper van het boek uit 1992, Haico Beukers van Beukers Scholma uit Haarlem.

Verslag kascommissie

Verslag jaarvergadering A et A 4 juni 2005

Architectuur + Auto

De architectuur + autodag op 19 juni j.l. was met 85 deelnemers in 40 zeer diverse hobbyauto's een groot succes.

Verslag bezoek aan het Rijksmuseum, 4 juni '05 en excursie naar De Bazel, 29 juni '05

Uitgebreide verslaglegging van beide excursies door Fridjof van den Berg.

In de Luwte, excursie naar het Zeeuwse landschap

zaterdag 3 september

Organisatie Cees Brandjes en Don Monfils

In de Luwte van het door wind en water gedomineerde Zeeuwse landschap rijdt op zaterdag 3 september een bus met leden van A et A. Gaandeweg de rit voegen zich architecten toe aan het gezelschap om toelichting op hun projecten te geven.

Als je ook in die bus wilt zitten, dien je je snel aan te melden; het aantal plaatsen in de bus is beperkt.

Kantoor Waterschap, architect Taco Tuinhof

Er gebeurt veel in Zeeland en co-organisator **Don Monfils** heeft een perfect, origineel programma samengesteld dat (nog) niet gepubliceerd maar zeer interessant werk bevat. Daarnaast bezoeken we uiteraard ook gepubliceerde highlights. Er is meer te zien dan in een dag te bezoeken valt. Daarom hebben we de prioriteit gelegd bij het avontuur van het onbekende en minder toegankelijke werk.

De bus vertrekt uit Amsterdam om exact 7.15 uur, zodat we om 9.30 uur met het programma in Middelburg kunnen aanvangen. De bus komt niet eerder dan 22.30 uur retour.

Programma

Dorpsvernieuwing Yerseke. Woonzorgcentrum Heinkesand, beide rondleiding door **Hans Fierloos**. In het kantoor van het waterschap nuttigen we de lunch tijdens de toelichting van de architect **Taco Tuinhof**. We bezoeken het stadskantoor van **Thomas Rau** en zien het Rijkswaterstaatkantoor van **Paul de Ruiter**. We vervolgen met stadsvernieuwing in de Westerscheldestraat van **De Zwarte Hond** Architecten waar **Joke Vos** ons rondleidt. Daarna bezoeken onder begeleiding van architecten de nieuwbouwwijk de Veersche Poort. Stedenbouwkundig plan en de architectuur van de drijvende woning zijn van **Herman**

Hertzberger. We worden in de unieke gelegenheid gesteld om deze van binnen te bekijken. Er is voor diner gezorgd in de vorm van een buffet in het huis ter schelde van laboratorium voor architectuur. Een unieke kans om authentiek Zeeuws werk te zien.

Drijvende woning, architect Herman Hertzberger

Aanmelden bij Monique Kuijpers per mail op monique@aeta.nl of faxnummer 071-5765778

De aanmelding is echter pas geldig als de kosten voor de excursie zijn overgemaakt op de rekening van A et A rekeningnummer 88839 t.n.v. Genootschap Architectura et Amicitia te Amsterdam o.v.v. excursie Zeeland.

Deelnamekosten

bedragen in verband met de noodzaak voor een bus, de georganiseerde lunch en dinerkosten **Euro 65,-** per persoon.

Let op, reageer direct want de overboeking moet binnen zijn.

Woningbouw Westerscheldestraat, architect De Zwarte Hond

Murtsul

Wijnand Looise, Voorzitter van de Lustrumcommissie

Ja, we kunnen al bijna omkijken naar het lustrum. Maar de grote klappers komen nog. Onlangs stuitte ik in mijn boekenkast op een boekje waarvan ik niet wist dat ik het had: een gedrukte weergave van een lezing van De Bazel ter gelegenheid van het 60 jarig lustrum van A et A in 1915, getiteld: 'Architectuur en Religie'. Ik heb het geërfd van mijn schoonvader die architect was. Prachtig vormgegeven werkje, maar onleesbaar en niet te pruimen. Dat vond zelfs Wessel Reinink, De Bazelkenner, die ik erover sprak.

Dat zal van onze lustrumproducties niet gezegd kunnen worden over 90 jaar. Daar ben ik van overtuigd. Het prachtboek van Madeleine blijft een tijdsdocument met oral history van 4 generaties architecten A et A leden. Het Appendix met de laatste 15 jaar geschiedenis geschreven door Friso Broeksma is niet alleen een onmisbaar werkje voor toekomstige A et A leden en andere geïnteresseerden in ons Genootschap, maar is bovendien een geniaal ontwerp en alleen om de foto's en schetsen al een lust voor het oog. En dan nog als toegift een intiem reisverslag, ook door Friso geschreven, van twee India-reizen horende bij de tentoonstelling in het ABC die 4 september opengaat. De dag ervoor, 3 september, een Zeeland-excursie, misschien wel de eerste in de geschiedenis van ons Genootschap en nu al legendarisch.

Op 17 september culminerend slotfeest. Architectuur en Vriendschap op zijn best. De presentatie van twee publicaties, die u meteen mee naar huis kunt nemen. De wereld première van 'Trillende Grond', een compositie voor heimachine en kamerorkest, uitgevoerd in de bouwput van het Conservatorium van Frits van Dongen door enkele tientallen architecten.

Tot slot een bruisend feest, waarover meer informatie binnenkort in een speciale feestplakkaat.

Als jullie, de feestgangers voor wie het allemaal is georganiseerd, het dan ook nog heel erg naar jullie zin hebben kunnen wij met de lustrumcommissie ook tevreden terugkijken op een mooi jaar.

Voor mij persoonlijk was het een buitengewone ervaring om met zo'n 15 architecten aan het lustrum te werken. Sommige opdrachtgevers hebben met Eén architect soms al moeilijk om binnen de planning en budget te blijven, dus met 15 kun je wat beleven. Nou, ik kan u vertellen, de creativiteit bleef tot de laatste seconde aanwezig. Nieuwe ideeën bleven niet alleen ingebracht worden, maar ze werden ook uitgewerkt en er werd creatief met tijd en geld omgegaan. Met zoveel architecten heb je meer oplossingen dan problemen. Het was een genoegen voor ons allemaal. Dank aan alle betrokkenen voor hun inzet en steun. Het is een mooi vak dat we hebben en het is prachtig om die passie met elkaar te delen.

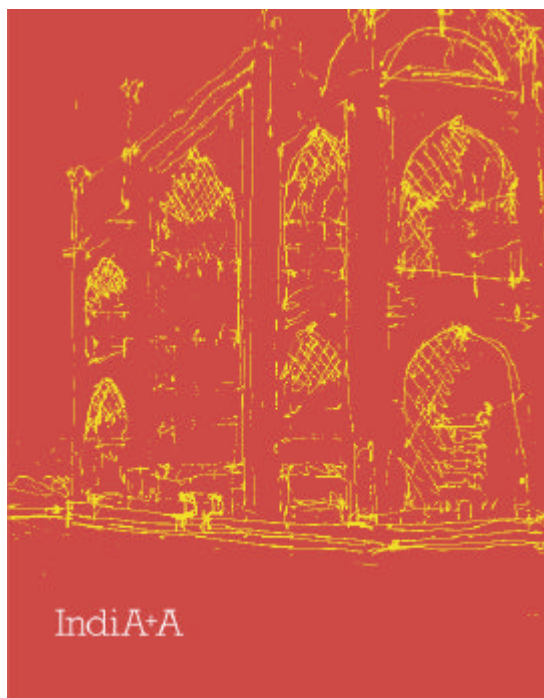
Reisverslagen IndiA+A 1994 & 2004

Ellen Siebert, Subash Taneja, Friso Broeksma, Emile Quanjel

In het Haarlemse architectuurcentrum ABC opent op zondag 4 september een tentoonstelling van foto's, dia's, video, schetsen en tekeningen van de twee excursies die A et A in 1994 en 2004 organiseerde naar India. Het idee daarvoor ontstond tijdens de reünie van de laatste reis in maart vorig jaar bij het zien van de overvloed aan beeldmateriaal dat de deelnemers ook van de tweede reis, ditmaal naar Zuid-India, hadden vastgelegd.

Wat jammer als dat allemaal weer bij iedereen thuis in de kast zou verdwijnen, zonder dat ook de overige A et A-leden en anderen daar kennis van konden nemen. Samen met de beelden van de reis naar Noord-India van 1994 moest daar toch een aardige tentoonstelling in zitten.

Emile Quanjel die net als tien anderen op beide reizen mee was geweest, nam op zich om het materiaal bij elkaar te brengen en een ontwerp voor de inrichting van de tentoonstelling te maken. Er was nog wat geld over van de laatste reis en samen met een bijdrage uit de verenigingskas en de lustrumbegroting 150 jaar A et A is het gelukt om deze expositie te realiseren.

Er bleek zelfs nog wat geld te zijn voor het maken van een verslag van de twee reizen, want dat was eigenlijk nooit fatsoenlijk gebeurd. Friso Broeksma had zijn schrijfwerk voor het Appendix A et A 1991-2005 afgerond

en de smaak te pakken. Uit zijn eigen reisjournaal, aangevuld met het dagboekje van Wijnand Looise die in 1994 mee was en waardevolle aanvullingen van Wessel Reinink ligt er nu een boekje bij de drukker dat bij de opening in het ABC op 4 september gepresenteerd wordt.

Het wordt een uitgave in Indiase kleuren, vormgegeven door Haico Beukers die ook het Appendix 1991-2005 verzorgde. De 48 pagina's tekst zijn voorzien van een routekaartje om naast het geschreven verslag ook een beeld te krijgen van waar het zich allemaal in dat grote land heeft afgespeeld. Op het omslag komt een schets die Tjakko Hazewinkel in 1994 maakte van de Taj Mahal, het icoon van de Indiase architectuur.

Het verschijnen van IndiA+A is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van Monteflore Vastgoed BV, de onderneming van Ton van Namen en niet in de laatste plaats doordat de 50 deelnemers aan beide reizen zich garant hebben gesteld voor de afname tegen kostprijs van een derde van de totale oplage van 750 stuks. Verder zal het boekje verkrijgbaar zijn bij de tentoonstelling, verspreid worden onder de overige leden van A et A en de komende jaren gebruikt worden als welkomstgeschenk voor nieuwe leden.

Bij de tentoonstelling zullen ook nog de laatste tien exemplaren van de reisgids die Rugier Timmer samenstelde voor de reis naar Zuid-India in 2004 te koop zijn.

Opening tentoonstelling zondag 4 september om 16.00 uur. De tentoonstelling duurt tot en met 16 oktober. Het adres van het ABC is Groot Heiligland 47 / 2111 EP Haarlem / tel (023) 534 05 84. De toegang is gratis en de openingstijden zijn dinsdag-zaterdag 12.00-17.00, zondag 13.00-17.00 uur.

Er is een leuke tentoonstelling op internet over de Stopera-prijsvraag uit 1967.
Veel leden van A et A deden ook mee.

www.nai.nl/stopera

Studiereis naar Japan

Organisatie: Rens Schulze, René van Veen, Paul de Vroom, Niek van Vugt, Henk Döll.

De Studiereis naar Japan in het kader van het 150-jarig bestaan van A et A is verplaatst naar volgend jaar en zal nu plaatsvinden in de tweede helft van april 2006. Inmiddels is de lijst van deelnemers vol en is een reservelijst met geïnteresseerden opgesteld.

Onder het lustrum motto 'Gedeelde Passie' bezoeken we verschillende delen van Japan. Tijdens de reis maken we kennis met het land, de cultuur en de architectuur & stedenbouw. Daarnaast komen haast vanzelfsprekend onze andere passies aan bod, zoals Architectuur & Auto en Architectuur & Gastronomie.

Het voorlopige programma ziet er als volgt uit. We vliegen eerst naar Osaka, waarna we een aantal dagen in de historische stad Kyoto zullen verblijven. Van daar uit bezoeken we Nara, Osaka, Kobe en Awaji. Daarna reizen we naar Tokyo, van waaruit we trips naar Yokohama en Sendai ondernemen. De optie om nog een andere, meer afgelegen plek te bezoeken (bijvoorbeeld Fukuoka) wordt nog onderzocht.

Medio september hopen we het programma min of meer rond te hebben en krijgen degenen die zich hebben ingeschreven nader bericht.

Het boek is af

Madeleine Steigenga

Of beter gezegd, het ligt bij de drukker. Het kostte moeite om een vorm te vinden waarin je in een voor buitenstaanders begrijpelijke en onderhoudende manier kunt vertellen wat het nu eigenlijk is, om architect te zijn. Hoe vaak kom je niet iemand tegen die meedeelt dat 'ie eigenlijk ook architect had willen worden? Het beroep van architect spreekt tot de verbeelding, maar hoe schets je een beeld van het 'architect zijn' voor de jaarlijkse stromen eerstejaars bouwkunde studenten?

Uiteindelijk, na veel tekstproeven en kritische opmerkingen is voor de meest simpele opzet gekozen. Op basis van de gevoerde gesprekken zijn 15 portretten gecomponeerd. Architecten 'als jij en ik' komen aan het woord. Beroemd en onbekend, jong en oud, in loondienst en zelfstandig werkend, randstad en niet randstad. Een document humain, zoals Wijnand Looise deze uitgave al in een vroeg stadium bestempelde.

Toen we eenmaal tot deze vorm waren gekomen, liep het schrijfwerk als een treintje. Ondergetekende maakte de eerste opzet, die altijd te lang bleek voor de toegestane 3000 woorden. Francisca Benthem deed de eerste redactie. Met de ogen van een buitenstaander las ze de stukken kritisch door, gaf commentaar, vroeg uitleg, korte de tekst in en controleerde de taal. Na overleg ging de tekst door naar Hester Wolters voor de eindredactie, en werd de tekst wederom bijgesteld. Francisca stuurde de stukken vervolgens naar de verschillende geportretteerden, waarna we het commentaar verwerkten. Zo zijn we een paar maanden in continudienst bezig geweest.

Samen met Gerard Comello die de zakelijke kant regelde, hadden we ondertussen een aantal keren overleg met de vormgever Haico Beukers (Beukers Scholma grafisch ontwerpers), de fotograaf Kees Hummel, en de uitgever, Gaston Bekkers (Architectura & Natura). Het beeld van het eindresultaat in boekvorm groeide met ons werk mee.

Het is een bijzonder boek geworden. Een boek over architecten zonder ook maar één afbeelding van hun werk erin op te nemen. Dat móet nieuwsgierig maken. De opzet voor het boek was om aan 'de buitenwereld' te laten zien wie nu eigenlijk die architect is.

'Als je ergens een goed gesprek kunt hebben over wat je bezig houdt of waar je je mening kan ventileren dan is dat binnen A et A. Het is een zeer ontspannen club waar zowel voor hoogdravende collegiale gesprekken als voor banale roddels plaats is', zei Chris Vegter in het gesprek met hem. Deze constatering is de basis van het boek.

In afwachting van jullie kritisch commentaar.

Appendix A et A 1991-2005

Friso Broeksma

In 1992 verscheen het gedenkboek 'Genootschap Architectura et Amicitia 1855-1990', geschreven door Jeroen Schilt en Jouke van der Werf. Het initiatief daartoe dateerde al van 1982, toen een nieuw bestuur aantrad met als voorzitter Pieter Bakker. Dorien Boasson is secretaris en de enige die uit het voorgaande bestuur overblijft. Misschien heeft het met die schone lei te maken dat er al snel het idee ontstaat om de geschiedenis van het Genootschap vast te leggen in een boek.

Om aan te geven hoe het gesteld was met het historisch besef is het misschien voldoende om aan te geven dat er toen nog gedacht werd dat het Genootschap in 1881 was opgericht. Het voorgaande bestuur zag dat nog als aanleiding om ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan een feest en een grote tentoonstelling te organiseren en de vereniging daarna maar op te heffen.

Dankzij het feit dat daar toen van is afgezien, vieren we dit jaar ons 150-jarig bestaan. Dat leek een goede aanleiding om de verenigingsactiviteiten van de afgelopen 15 jaar op schrift te stellen en aan die eerste 135 jaar toe te voegen. Dat heeft geleid tot het nu verschenen Appendix 1991-2005, geschreven door Friso Broeksma en vormgegeven door dezelfde grafisch ontwerper van het boek uit 1992, Haico Beukers van Beukers Scholma uit Haarlem.

Wat inhoud en vormgeving betreft, sluit het Appendix in grote lijnen aan bij het eerder verschenen boek. Net als in het boek 1885-1990 geeft een chronologisch overzicht aan wat A et A in die 15 jaar aan excursies, publicaties en debatten organiseerde, naast een inhoudelijk verslag daarvan. Het geheel is verlucht met foto's en schetsen die niet zozeer de architectuur illustreren als wel de vriendschap die het bindende cement van deze bouwkundige vereniging vormt.

De vormgeving legt ook een duidelijk verband met de vorige uitgave: het kaft van het Appendix laat zich uitvouwen tot een nieuwe omslag van het boek, waardoor letterlijk een nieuw katern aan die geschiedschrijving kan worden toegevoegd.

Toch zijn er ook verschillen. In het gedenkboek worden alle personen consequent met hun initialen aangeduid. De enige voornamen die er in voorkomen zijn van de schrijvers, de begeleidingscommissie, vormgever en zelfs de drukker Mart. Spruyt. Kennelijk is het in de afgelopen 15 jaar intussen vanzelfsprekend geworden om dat bij iedereen te doen. Ook academische titels hebben het moeten afleggen in de geest van de tijd.

Een ander verschil is dat dit keer een uitgebreid apparaat van voetnoten, registers en bronvermeldingen achterwege is gebleven. Deze schrijver is nu eenmaal een architect in ruste en geen architectuurhistoricus. Als het voor deze gelegenheid verzameld materiaal bij het al in het Nederlands Architectuurinstituut aanwezige archief van A et A wordt gevoegd, is er ook nog wat te doen voor toekomstige wetenschappers.

De presentatie van het Appendix zal plaats vinden tijdens het lustrumfeest op 17 september, samen met het lustrumboek dat is geschreven door Madeleine Steigenga. Daarna zal het ook verkrijgbaar zijn bij de boekhandel Architectura + Natura in Amsterdam.

Jammer genoeg is het boek A et A 1855-1990 intussen uitverkocht.

Verslag jaarvergadering A et A 4 juni 2005

Friso Broeksma

Plaats: Sociëteit Arti et Amicitiae, Amsterdam
Tijd: 11.30 – 12.40 uur

Aanwezige bestuursleden:

Cees Brandjes, Friso Broeksma (secretaris, verslag),
Henk Döll (plaatsvervangend penningmeester), Hans van
Heeswijk (voorzitter), Wijnand Looise, Corien Sparnaay,
Marja Straver

Afwezig bestuurslid:

Joris Deur (penningmeester)
Afwezig beoogd bestuurslid: Dolf Dobbelaar

Aanwezige leden:

Evy Augusteijn, Daan ter Avest, Fridjof van den Berg, Rob
Budding, Wim Crouwel, Hans Davidson, Hans Dekker, Bart
Duvekot, Hans Duyvendak, Agnes Evers, Bob Geerling,
Patrice Girod, Reynoud Groeneveld, Anne-lot Haag, Joost
de Haan, Arjan Hebly, Mechtild Linssen, Ben Loerakker,
Hans Morshuis, Menno Ongerling, Marion Pothoff, Wessel
Reinink, Johan Schepers, Ellen Siebert, Joop Slangen, Ria
Smit, Madeleine Steigenga, Subash Taneja, Jan Verster,
Trees Verster, Marianne Visser, Karel Vollers, Marian van
der Waals, Joke Vos, Hester Wolters

Afwezige leden (met bericht):

Aart Oxenaar, Tijmen Ploeg, Chris Vegter, Sytze Visser

1 Opening

Hans van Heeswijk heet als voorzitter de aanwezigen
welkom op deze 150ste jaarvergadering van het
Genootschap.

2 Mededelingen en ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken. Wel zijn er de afgelopen
weken signalen bij het bestuur binnengekomen van leden
die er op aandringen om als Genootschap een standpunt
in te nemen met betrekking tot de onderdoorgang van het
Rijksmuseum. Daar heeft het bestuur tot nu toe van
afgezien, maar wel is er in het verlengde van deze
vergadering een rondleiding georganiseerd door het
uitgesloopte museum, met gelegenheid tot discussie
daarna.

3 Verslag van de jaarvergadering 2004

Madeleine Steigenga merkt op dat ze zich vorig jaar had
afgemeld vanwege ziekte. Gelukkig is ze beter, intussen.
Verder is het verslag, zoals gepubliceerd in Plakkaat van
september 2004, akkoord.

4 Financiën

Henk Döll, als plaatsvervanger van penningmeester Joris
Deur, licht de jaarstukken toe.

4.1 Balans per 31 december 2004

Bij de activa zijn langlopende obligaties van de Staat der
Nederlanden die in juni 2005 vrijkomen. Het bestuur stelt
voor om de vrijkomende gelden op een spaarrekening te
zetten om over liquide middelen te beschikken om het
lustrum te kunnen financieren. Uit de vergadering
komen daar geen bezwaren tegen.

Het bedrag aan contributies die per 31 december 2004
nog betaald moesten worden is lager dan een jaar
daarvoor en is intussen alweer gedaald, dank zij de
inspanningen van Monique Kuipers.

4.2 Winst- & verliesrekening 2004

Het eindresultaat over het boekjaar laat een winst zien,
die voor een groot deel wordt veroorzaakt door de
afrekening van Forum 2003. Het saldo van de overige
activiteiten laat een positief resultaat zien en is in lijn met
2003 en de begroting 2004. Het bestuur stelt voor om de
winst toe te voegen aan het eigen vermogen. De
vergadering is het daar mee eens.

4.3 Begroting 2005

De begroting voor 2005 is afgeleid van de
conceptbegroting die in de jaarvergadering van 2004 is
besproken. Op enkele punten is de definitieve begroting
gecorrigeerd n.a.v. de uitkomsten van de jaarrekening
2004. De vergadering gaat akkoord.

4.4 Conceptbegroting 2006

De conceptbegroting voor 2006 is afgeleid van de
definitieve begroting 2005. Voor 2006 wordt gerekend
met 325 betalende leden. De contributie in het jaar 2006
zal gehandhaafd blijven op EUR 95. De vergadering maakt
geen bezwaar.

4.5 Verslag financiële commissie

Johan Schepers brengt verslag uit namens de financiële
commissie 2004 die mede bestond uit Madeleine
Steigenga en Joke Vos. Op 17 mei is er een bespreking
over de jaarstukken 2004 geweest met Joris Deur en de
accountant Sander Nijmeijer. De commissie concludeert
dat het advies van de vorige commissie om de
contributies eerder in het jaar te innen is opgevolgd en
resultaat oplevert. Met ingang van 2006 zullen de
contributies al vanaf januari geïnd worden.

Sinds 2003 betalen deelnemers de excursiegelden
gesplitst: de reis- en verblijfkosten aan het reisbureau en
de overige kosten aan het Genootschap. Soms blijkt op
Schiphol dat die laatste kosten nog niet voldaan zijn. Dat
gaat in het vervolg ter plekke gevorderd worden om
gezeur achteraf te vermijden.

Voor 2006 staat een post 'bijzondere projecten' op de
begroting, te besteden naar inzicht van het bestuur. De
commissie roept op om daar voor 2006 en later ideeën
voor aan te leveren.

Hoewel de lustrumbegroting strikt genomen niet ter
beoordeling van de commissie is, heeft die wel nagegaan
of de inkomsten vanuit het Genootschap voor het lustrum

kloppen met de uitgaven die daarvoor op de begroting 2005 staan. Dat blijkt gelukkig het geval te zijn.

De financiële commissie stelt de jaarvergadering voor om het bestuur décharge te verlenen over het gevoerde financieel beleid 2004. De vergadering stemt daar mee in.

4.6 Vragen

Wessel Reinink vraagt wat de post 'beheer Forum' behelst. Henk Döll legt uit dat het gaat om het bijhouden van de abonneementenadministratie en de opslag van oude nummers.

Hans Duyvendak is betrokken bij Architectuur + Muziek en vraagt zich af of de componist Hans Asselbergs wel een honorarium ontvangt. Daar is rekening mee gehouden.

Fridjof van den Berg vraagt zich af of Johan Schepers zich niet versprak toen hij het had over een post van EUR 40.000 voor bijzondere projecten in 2006. Dat moest inderdaad EUR 12.600 zijn.

De voorzitter bedankt de commissie voor zijn werk. De vergadering benoemt een nieuwe financiële commissie 2005 bestaande uit Johan Schepers, Daan ter Avest en Rob Budding.

5 Bestuurswisseling

Zoals aangekondigd treden Hans van Heeswijk en Wijnand Looise terug als bestuurslid om opgevolgd te worden door Dolf Dobbelaar en Arjan Hebly. Er zijn geen tegenkandidaten en applaus van de vergadering maakt een hoofdelijke stemming overbodig. Cees Brandjes schuift door naar de voorzitterszetel en Henk Döll neemt zijn plaats als vice-voorzitter over.

Na de virtuele hamer van hem overgenomen te hebben bedankt de nieuwe voorzitter Hans van Heeswijk voor zijn inspanningen als bestuurslid sinds 1996. Als voorzitter vanaf 2000 heeft hij veel bijgedragen aan de structurering van het Genootschap en het goed voorbereid binnentreden van de 21ste eeuw met een website en een nieuwe huisstijl. Ook is de opmaat van het 150-jarig bestaan onder zijn bewind tot stand gekomen, niet in het minst door, zoals een goed voorzitter betaamt, dat werk te delegeren aan Wijnand Looise als aanvoerder van de lustrumcommissie. Die doet dat nog steeds voortreffelijk dus aan zijn afscheid zal aandacht besteed worden tijdens het lustrumfeest op 17 september in het nieuwe Muziekgebouw.

Cees overhandigt Hans de traditionele vulpen van Akkerman.

Daarna heet hij de nieuwe bestuursleden welkom. Arjan Hebly heeft in levende lijve achter de bestuurstafel plaats genomen, Dolf Dobbelaar wordt vanwege een verblijf in het buitenland virtueel welkom geheten.

6 Beleidsvoornemens

Het bestuur heeft veel waardering voor de ondersteuning van Monique Kuijpers bij alle administratieve werkzaamheden die anders door bestuursleden in hun

vrije tijd verricht moeten worden. Het voornemen is om daar mee door te gaan ook als het lustrum erop zit. Het op orde houden van onze ledenadministratie en Forumabonnees en het verzorgen van de samenstelling en verzending van Plakkaat vormen het fundament van de vereniging. Het zou daarbij helpen als iedereen per e-mail bereikbaar zou zijn, dus hierbij de oproep aan alle leden om het digitale tijdperk in te treden.

Op het gebied van excursies is in de afgelopen jaren getracht om voor de binnenlandse reizen een samenhangend thema te hanteren. In dit lustrumjaar is dat 'in de luwte', een zoektocht in alle hoeken van het land naar architecten die zich niet zo in de tijdschriften manifesteren maar desondanks de moeite waard zijn. Voor het najaar staan nog Zeeland en de regio Amsterdam op het programma en suggesties zijn meer dan welkom.

Ook blijft het streven om aan ieder bezoek een discussie te koppelen om het geziene interactief te verwerken. Naar aanleiding van het bezoek straks aan het uitgesloopte Rijksmuseum dient zich een nieuw thema aan: 'Verslaafd aan sloop' met bezoeken aan het gebouw van De Bazel, het Stedelijk Museum en straks Amstelhof. De buitenlandse reizen staan wat meer op zich zelf. Cees Brandjes is zeer te spreken over de Braziliëreis waar hij net van terug is en meldt zich ter plekke aan bij Henk Döll voor de Japanreis die naar het voorjaar 2006 wordt verschoven.

In Europa is de gedachte om op zoek te gaan naar 'border cities', die aan de grens van dit continent liggen. Istanbul is een daarvan een duidelijk voorbeeld, maar waar ligt dat in Rusland? Is dat Moskou, Magnitogorsk of nog steeds Sint Petersburg?

Dan zijn er de traditionele excursies gekoppeld aan de jaarwisseling en de jaarvergadering die als voornaamste thema de jaarlijkse frequentie hebben.

Ton Schaap is bezig met een opzet voor een nieuw jaarboek als volgende Forumuitgave.

In het algemeen is het streven om de activiteiten minder consumptief te maken door zoveel mogelijk gebruik te maken van ons ledenbestand waarin veel kennis en kunde schuilt.

Met het lustrum loopt het intussen heel goed. Er zijn al 300 kaarten voor het feest op 17 september verkocht en er staan drie publicaties aan te komen: het lustrumboek van Madeleine Steigenga dat als document humain de mens achter de architect belicht, het Appendix A et A 1991-2005 van Friso Broeksma als aanvulling op het gedenboek van 1992 en een verslag van Friso Broeksma en Wessel Reinink van de twee Indiareizen dat aansluit bij de tentoonstelling die op 4 september opengaat in het Haarlemse architectuurcentrum ABC, georganiseerd door Friso Broeksma, Emile Quanjel, Ellen Siebert en Subash Taneja.

Op 19 juni komen er 30 architecten met hun auto's bijeen rond de Van Nelle Ontwerpfabriek in Rotterdam. Ook

Architectuur + Gastronomie staan nog op het programma als gedeelde passie.

7 Rondvraag

Fridjof van den Berg wil weten waar die twee nieuwe bestuurleden vandaan komen en wat de criteria zijn geweest om ze voor het bestuur te vragen. Cees Brandjes legt uit dat het gaat om gezellige mensen, die ook nog wat kunnen, want daarmee hou je een bestuur draaiende. Arjan Hebly vertelt hoe hij door Henk Döll gevraagd werd om lid te worden, daar tot nu toe niet veel aandacht aan had kunnen besteden, maar graag in het bestuur van A et A plaats neemt naast een paar meer lokale bestuursfuncties die zich vooral in het schrijvende en academische deel van het vakgebied afspelen. Hij zal zich binnen het bestuur met de portefeuille Forum bezig houden. Henk Döll kan niet namens de afwezige Dolf Dobbelaar spreken waarom hij ja heeft gezegd op het verzoek om bestuurslid te worden maar voor het bestuur hebben vooral zijn rijke ervaring op het organisatorische vlak de doorslag gegeven om hem te vragen.

Fridjof constateert met enige tevredenheid dat de Delftse en Rotterdamse kant van het Genootschap hierdoor versterkt in het bestuur vertegenwoordigd zullen zijn. Reynoud Groeneveld is blij met het initiatief om in beeld en woord verslag uit te brengen van de beide India-reizen. De onderlinge vriendschap wordt onderweg altijd bevorderd en dan in een traditionele reünie nog eens bevestigd, maar de thuisblijvers missen daarvan toch een hoop. Hans Davidson stelt voor om die reünies breder toegankelijk te maken.

Ben Loerakker constateert dat A et A toch steeds meer een reisgezelschap wordt dat vooral in de achteruitkijkspiegel kijkt. De actuele zaken, die vroeger nog wel eens aandacht kregen, zijn nu uit het zicht verdwenen. Hij noemt de discussie over de onderdoorgang van het Nieuwe Rijksmuseum als voorbeeld van een onderwerp waarbij alle beroepsgroepen te laat zijn wakker geworden. Tot vorige week was Ben lid van de Amsterdamse Raad voor de Stadsontwikkeling en heeft aan den lijve meegemaakt hoe anders het daar toeging dan in de jaren zeventig, toen er echt nog stelling werd genomen door leden die afgevaardigd waren uit de beroepsorganisaties A et A en BNA. Het behoud van de 19de eeuwse wijken is toen nadrukkelijk aan de orde gesteld en mede daardoor veilig gesteld.

Cees Brandjes pleit ervoor om het debat over de actualiteit aan de excursies toe te voegen. Die worden daardoor alleen maar interessanter. Hij blijft van mening dat dit niet zou moeten leiden tot het innemen van een standpunt namens het Genootschap. Iets anders is de vertegenwoordiging van beroepsorganisaties als A et A in andere gremia. Was dat vroeger zo?

Madeleine Steigenga verwijst naar het gedenkboek van Jeroen Schilt en Auke van der Werf waarin dat is vastgelegd.

Rob Budding vindt dat de nu bijeen zijnde vergadering best een standpunt ergens over in kan nemen.

Cees Brandjes heeft daar moeite mee. Het punt stond niet op de agenda, dus er zullen een hoop mensen ontbreken die daar toch ook over gehoord zouden moeten worden en hij heeft de indruk dat de opvattingen ook veel te ver uit elkaar liggen om tot zo'n uitspraak te komen. A et A kan wel faciliteren, zoals vanmiddag ook in het Rijksmuseum gaat gebeuren, maar we zijn geen actiegroep. Hij wijst er overigens op dat hij jaren geleden aanwezig was op een vergadering waarin aan de orde was dat de theatergroep BEWTH met de ondergang werd bedreigd en dat daar stelling tegen genomen moest worden. In die vergadering is toen eerst vastgesteld dat A et A dat niet moest doen en aan het eind is er toch een brief aan de staatssecretaris verstuurd met het dringend verzoek om de subsidie voor het gezelschap niet in te trekken. We blijken in die zaken dus flexibel te zijn.

Fridjof wijst erop dat hij in zijn verslag over de excursie naar Groningen en in een intense mailwisseling met Hans van Heeswijk zich heeft uitgesproken tegen de sloop van het Amsterdamse Andreas Ziekenhuis van Duintjer.

Madeleine Steigenga constateert naar aanleiding daarvan dat er op dit moment in de bestaande media geen ruimte is voor ingezonden berichten om het vakdebat te voeden. De architectuurtijdschriften en instellingen zijn daar niet mee bezig. Zij pleit ervoor om Plakkaat daar een platform voor te laten zijn.

Bob Geerling pleit ervoor dat het bestuur van A et A zich weer bezighoudt met architecten en het architectenberoep.

Tot slot doet Cees Brandjes een aantal huishoudelijke mededelingen over de rondleiding die na de lunch in het Rijksmuseum plaats zal vinden en bedankt alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en inbreng.

Verslag Kascommissie

Bestuur Genootschap Architectura et Amicitia
t.a.v. de heer ir. J.J. Deur
Postbus 700
1180 AS Amstelveen

30 mei 2005

betreft: verslag kascommissie jaarstukken 2004

Geachte heer Deur,

Op 17 mei j.l. heeft de kascommissie, in aanwezigheid van u, de oud-penningmeester H. Döll en de heer S. Nijmeijer kennis genomen van de jaarstukken over 2004, de begroting 2005 en de conceptbegroting 2006. Hoewel e.e.a. niet tot de beoordeling behoort is inzage geweest in de begroting A et A 150 jaar.

Balans en winst- en verliesrekening

In tegenstelling met het voorgaande jaar is nu een bescheiden winst geboekt die aangevuld met een positieve opbrengst t.a.v. Forum het eigen vermogen weer iets boven de situatie van 2002 brengt.

Het advies van de commissie om de contributies eerder te incasseren is opgevolgd en houdt tevens in dat de nota over 2006 in januari 2006 verzonden wordt. Er is actief getelefoneerd met wanbetalers, hetgeen enige resultaten heeft opgeleverd maar blijkt veel energie te vragen. Aangezien sommige betalingen, door een niet correcte vermelding van de naam van het 'Genootschap Architectura et Amicitia' niet overkomen, is het gewenst een naam die exact dezelfde is als de vermelding bij de Postbank op de contributienota te vermelden.

Onder 'overige vorderingen' zijn achterstallige betalingen voor excursies opgenomen. Het blijkt dat bij vertrek niet iedereen het A et A -deel heeft betaald, we adviseren dat als de overschrijving niet door de penningmeester ontvangen is, de deelnemer dit cash op Schiphol aan de reisleiding betaalt (is bij VS-excursie geschiedt). Bespaart bovendien de penningmeester het nodige werk. Op verzoek van de commissie zijn, in de winst- en verliesrekening enkele tekstuele aanpassingen aangebracht: Ledenadministratie nu verricht door Monique Kuijpers, is 'administratieve ondersteuning' geworden en 'porti' is opgenomen onder 'kopieerkosten/drukwerk'.

Begroting 2005

Deze begroting is vrijwel gelijk aan de conceptbegroting 2005 die op de jaarvergadering in 2004 besproken is. De in de conceptbegroting opgenomen contributieverhoging van 90 naar 95 euro, is in de begroting en de nota's over 2005 verwerkt.

Conceptbegroting 2006

De begroting is vrijwel identiek aan 2005, zij het dat bij de bestedingen voor de bijzondere projecten geen middelen voor '150 jaar A et A' meer nodig zijn en er voor het bestuur nieuwe bestedingsmogelijkheden beschikbaar komen.

Conclusie

Uit de stukken is gebleken, dat het bestuur er in geslaagd is om het eigen vermogen op niveau te houden. Bovendien is de inning van de contributies versneld uitgevoerd.

De commissie verleent na controle van de jaarstukken het bestuur decharge voor het in 2004 gevoerde financiële beleid.

Zij spreekt bovendien haar waardering uit voor de heldere presentatie.

150 jaar A et A

De kascommissie heeft inzage gehad in de begroting voor het lustrum.

De inkomsten vanuit A et A zijn in overeenstemming met de in de jaarstukken vermelde bedragen. Aangenomen wordt dat er voldoende actie ondernomen wordt om de toegezegde sponsorbedragen binnen te krijgen. De uitgaven vragen een goede begeleiding. Er wordt van uitgegaan dat A et A geen extra budgettaire risico's loopt.

Namens de kascommissie van A et A 2004,

Madeleine Steigenga
Joke Vos
Johan Schepers

Architectuur + Auto

Namens de Architectuur + Auto club, Gerard Comello

De architectuur + autodag op 19 juni j.l. was met 85 deelnemers in 40 zeer diverse hobbyauto's een groot succes. Fridjof van den Berg doet op de A et A website onder de kop plakkaat uitgebreid verslag van dit evenement. Ook op Archined wordt aandacht besteed aan de society aspecten van deze gebeurtenis. Zie hiervoor www.archined.nl: AetA klassiekerrit Rotterdam.

Verslag bezoek aan het Rijksmuseum

Fridjof van den Berg

Friso Broeksma heeft in het 'Lustrumplakkaat' van juni 2005 reeds een korte samenvatting gegeven van het bezoek aan het Rijksmuseum. In een groep van 20 personen werden wij rondgeleid door Leo van Gerven van het sloopbedrijf Vlasman één van de twee sloopbedrijven. De start van de rondleiding ging vanuit de onderdoorgang die nu een magnifiek beeld geeft door het vele daglicht dat via de opengebroken overdekte binnenplaatsen binnenkomt. De route ging westwaarts in de gesloopte overdekte binnenplaats en 'een kwetsbare naaktheid ontvouwde zich' (volgens Friso). Er werkten zo'n 100 man aan het sloopwerk dat net was opgeleverd. 9 ton staal en 12 miljoen m³ puin is er totaal gesloopt, vertelde hij. Een cameraploeg registreerde al het sloopwerk. Alle ruimten worden thans op een temperatuur gehouden van 16°. Tijdens de sloopwerkzaamheden komen schilderijen op wanden en plafonds in het zicht wat aanleiding geeft tot discussie over handhaven dan wel reconstrueren. Het slopen vond overigens plaats aan de hand van de tekeningen van de architect en dat leverde zeer veel onaangename verrassingen op.

Na de rondleiding vond er nog een discussie plaats in de oostelijke binnenplaats op een tijdelijke, (voor ons) onhandige hellingbaan. Cees Brandjes introduceerde Thomas Offermans van het architectenbureau Cruz Y Ortiz in Amsterdam. Hij vertelde ons de stand van zaken ten aanzien van de plannen van de onder-doorgang. De Cuypers variant (ooit door Cuypers zelf getekend) heeft thans de voorkeur en dat betekent namelijk twee ingangen aan de oostkant van de onderdoorgang. Het bestaande profiel met in de middenzone de fietsers en in de zijbeuken de voetgangers blijft gehandhaafd. Door het handhaven van de bestaande doorgang verdwijnt het idee van de architecten door in de doorgang in de middenzone de nieuwe ruime entree te situeren naar het souterrainniveau. Op deze wijze hadden de architecten de relatie oost-west in het entreegebied bewerkstelligd. Deze oplossing is dus van de baan zodat in de ogen van de architecten de relatie oost-west niet plaatsvindt, en dat is een gemiste kans!

Ben Loerakker zegt als reactie hierop dat dit een tweede keus plan is en wijst dit ook af. Maarten Kloos doet de suggestie, om vier verdeelpunten te maken, twee oost en twee west, naar het voorbeeld in Parijs van het Louvre en de de fietsers- en voetgangersroute te aanvaarden. Het discussiëren ging wat moeizaam met zo'n grote groep.

Enige koppen in het dagblad Het Parool wil ik u niet onthouden.

21 juni 2005:

'Rijksmuseum nog later klaar'.

'Stadsdeel Oud Zuid denkt pas over jaar bouwvergunning te verlenen en dan moet de inspraak nog volgen'.

'Rijks moet wachten op bouwvergunning'.

'Welstandsadvies en mogelijk milieueffectrapportage kosten tijd'.

22 juni 2005:

'Hollandse fiets versus Spaans raffinement'.

'Ruim vier jaar na het aanwijzen van de architecten van het nieuwe Rijksmuseum wordt volgende maand hun definitieve ontwerp gepresenteerd en de bouwvergunning aangevraagd'.

'Vanavond beslist de deelraad (daar heb je ze weer) van Oud Zuid over de voorwaarden voor de bouw'.

'Het Rijks en het stadsdeel zijn nog niet van elkaar af'.

23 juni 2005:

'Entree niet in midden Rijks'.

'Fietspad in passage zal blijven'.

Ben Loerakker probeerde nog vergeefs de deelraadsleden op andere gedachten te brengen. We hebben maar één keer de kans dit gebouw optimaal te verbouwen. Het Rijksmuseum ontstijgt Nederland het is van Europese importantie. Ben heeft zich, nadat besloten was voor handhaven van de bestaande doorgang, teruggetrokken uit de Amsterdamse Raad voor Stadsontwikkeling (ARS). Diezelfde raad die in een advies de opstelling van Oud Zuid steunde. Een moedig besluit van Ben en het geeft eens te meer aan dat de leden zich meer moeten roeren in debatten.

foto website rijksmuseum: Museumtree in de patio

Excursie naar De Bazel, Amsterdam, met als thema In Naakte Glorie, 29 juni 2005

Fridjof van den Berg

Na een bezoek aan het Rijksmuseum op 4 juni 2005 volgt in dezelfde maand een bezoek aan het voormalige NHM (Nederlandse Handels Maatschappij) gebouw in de Vijzelstraat in Amsterdam. Zo'n 50 mensen waren op deze excursie af gekomen, leden en niet leden. We werden als groep naar een ruimte gedirigeerd op de tweede verdieping aan de Vijzelstraatzijde. Daar werden we ontvangen door de projectleider Mark van Broekhuizen van het architectenbureau Claus en Kaan die in het jaar 2000 als winnaar uit de bus kwam van de Europese aanbesteding voor het ontwerp voor de nieuwbouw en renovatie van 'de Amsteldijk', de huidige plaats van het Gemeente Archief Amsterdam. Verder waren aanwezig de heren Aad Loeve, directeur van Jurriëns Bouw en Henny Malfait, hoofd begrijfsbureau en werkvoorbereider project De Bazel.

Mark begon zijn voordracht per powerpoint met als werktitel: 'G.A.A. in de Bazel'. Het gebouw van De Bazel is een baken in de stad, zowel op maaiveldniveau als op niveau van de 5^e gevel (daklandschappen). Karel Petrus Cornelus de Bazel (4-2-1869 / 28-11-1923), (oud AetA-lid), was de architect van dit naar hem vernoemde gebouw. Een veelzijdig architect overigens, die op vele terreinen zijn vakmanschap etaleerde, als meubelontwerper, graveur, tapijontwerper, glaskunstenaar en boekdecorateur.

Het NHM gebouw werd gebouwd in de jaren 1919 t/m 1926 en werd door hem beschouwd als een Gesamtkunstwerk. Verschillende kunstenaars werden benaderd door de Bazel om mee te werken aan dit kunstwerk. Een van die kunstenaars was Antoon Derkinderen (1859-1925), een glaskunstenaar die de ramen onder zijn hoede nam en waar we tijdens de rondgang de resultaten van hebben kunnen aanschouwen. Een andere kunstenaar was de beeldhouwer Jacob Mendes da Costa (1863-1939), die de beelden heeft gemaakt aan weerszijden van de hoofdingang, voorstellende Azië en Europa. Lambertus Zijl, beeldhouwer (1866-1947), heeft de beeldengroepen op de hoeken van het gebouw gemaakt die geheel zijn geïntegreerd in de gevels.

Het gebouw meet 100 m breed aan de Vijzelstraat, 30 meter diep en heeft een hoogte van circa 35 meter. Het heeft een tiental bouwlagen waarvan de twee bovenste telkens iets terugspringen. Acht bouwlagen zijn bovengronds en twee ondergronds. Het archief gaat voor het grootste deel naar de bovenste verdiepingen en deels

in de ondergrondse ruimten. Zo'n 35 km archief moet er weggezet worden. Het is op dit moment het grootste gemeentearchief ter wereld.

De Bazel heeft zijn schepping nooit kunnen ervaren. Toen het bijna klaar was, op weg naar de begrafenis van de architect Michel de Klerk (1884-1923), overleed de arme man. De architect A.D.N. van Gendt, samen met de chef-de-bureau van het architectenbureau de Bazel, de heer C. van de Linde, hebben het werk uiteindelijk afgemaakt. Het gebouw kreeg in het jaar 1991 de status van Rijksmonument. In het jaar 1999 vertrok de toenmalige gebruiker van het gebouw, ABN AMRO bank, naar de zuidas van Amsterdam in hun nieuwe onderkomen, die is ontworpen door de Chinees Amerikaanse architect I.M. Pei.

Het gebouw kan gerekend worden als één van de grootste gebouwen van Amsterdam. Het Gemeente Archief Amsterdam wil volgens de architecten Claus en Kaan de nieuwe huisvesting gebruiken als een toonfunctie voor de stad Amsterdam. Naast de hoofdingang zullen de nu nog gesloten nissen worden opengemaakt en als 'de Ogen van de Bazel' het contact met de stad en het Gemeente archief zichtbaar maken. Met deze ingreep, die overigens nog op losse schroeven staat omdat de Rijksdienst voor de Monumentenzorg tegen deze ingreep is (uitspraak: 'in deze gevel wordt niet gezaagd'), zal de thans gesloten plint van het gebouw een meer open karakter krijgen. De Bazel was een theosoof en de proportioneel was hem niet onbekend gezien de toepassing daarvan in zijn werk en met name in dit gebouw. Bij het ontwikkelen van de stadsuitleg werd de Bazel supervisor van de Vijzelstraat toen die verbreed moest worden. In zijn visie moesten er aan de westzijde arcades komen in het straatprofiel wat heden ten dage nog steeds te zien is bij het Carlton en de ABN maar gek genoeg bij de NHM dus niet is uitgevoerd. De vloeren die in de twee bestaande lichthoven waren aangebracht (er was meer vierkante meter nodig), zijn weer gesloopt en de gehele hoogte van de lichthoven is weer zichtbaar. Terecht merkt Mark op dat de ziel van de Bazel weer terug is met deze ingreep. Voor de constructie van het gebouw was gekozen voor het materiaal gewapend beton. Het eerste grootschalige project in Nederland nog vóór van Nelle en Zonnestraal, volgens Mark. Bij nader onderzoek heb ik geconstateerd dat bij de constructie van het scheepvaarthuis in Amsterdam van de architect Johan Melchior van der Mey (1878-1949) al in 1912-1916 voor gewapend beton werd gekozen.

Voor de technische ondersteuning van beide projecten is de architect A.D.N. van Gendt betrokken geweest. De zoon van de bekende A.L. van Gent (concertgebouw). Koningin Wilhelmina heeft het gebouw op 21 oktober 1926 geopend en men streeft ernaar om op 21 oktober 2006, 80 jaar later, Koningin Beatrix opnieuw het gebouw te openen. Mark werd uitvoerig bedankt door Cees en hij overhandigde hem het bekende boekwerk 'Euroscares' van ons Genootschap.

Bij de rondleiding werden we in twee groepen verdeeld. Via trappenhuizen werden we naar verschillende verdiepingen geloodst en kregen daar uitgebreide verhalen te horen over de stand van zaken. De lichthoven die we nu konden aanschouwen gaven het gebouw op dit moment al een beeld over hoe het zou worden als het Gemeente Archief er inzit. Thans werken er zo'n 200 mensen aan de verbouwing, van sloper tot plafonneurs. De kale betonconstructie, kolommenvloeren, was nu goed zichtbaar en gaf het gebouw op sommige plekken een welhaast kathedraalachtige sfeer.

Architect Johannes Berghoef heeft in de periode 1974 tot 1979 ook nog het een en ander aan het interieur verbouwd. Veel oorspronkelijke interieur onderdelen zijn bewaard gebleven en konden wij ook aanschouwen. Aan deze ruimtes (op de tweede verdieping), die voor het merendeel gesitueerd zijn aan de tuinzijde, wordt vrijwel niets gedaan. Alleen de radiatoren worden vernieuwd en waar nodig wordt er hier en daar wat gerepareerd door de restauratieafdeling van Jurriëns. Het hoogtepunt voor de rondleiders was om ons de Koningszaal te laten zien. Deze zaal, gelegen aan de Keizersgrachtzijde, was de vergaderzaal van de NHM. Het gehele interieur van deze vergaderzaal en de maten van deze ruimte kwamen uit hun vorige vestiging aan de Herengracht in Amsterdam. De Bazel was het niet eens met dit opgelegde programma, om de zaal in zijn geheel naar het nieuwe hoofdkantoor te verhuizen. Het is dan ook heel vreemd, komend in deze ruimte, te ervaren dat je in een grachtenpand verzeild bent geraakt. Alle wanden zijn voorzien van landschappelijke behangenschilderingen uit 1772 van de hand van J. Augustini. Ook de bovenste verdieping werd aangedaan waar het archief gehuisvest wordt. De bouwvakkers waren druk bezig een voorzetgevel (van fermacelplaten?) te maken aan de binnenzijde, compleet met de bestaande ramen daarin uitgespaard. Ook de rondleiders werden door Cees bedankt.

Het oude gebouw bestond uit drie delen, te weten:

- centrale hal met bijbehorende representatieve ruimten,
- daarboven de besloten bank vertrekken,
- ondergronds het sluizencomplex.

Het Gemeente Archief Amsterdam kent ook een driedeling te weten:

- een centraal, open gedeelte voor het publiek,
- een gesloten deel voor het opslaan en bewerken van de originelen,
- een onderaards domein voor de topstukken.

In dit nummer:

Aankondiging nieuwjaarsbijeenkomst

Zondag 22 januari 2006 in Haarlem

Fotograaf Arthur Bagen, Patronaat

Laatste lustrumplakkaat

Goudmijn AetA door Wijnand Looise.

A et A 1935

A et A bijeenkomst in het American Hotel.

Terugblik

Op het lustrumjaar door Cees Brandjes.

15 portretten

Speech Janny Rodermond.

Nieuwe leden

Een introductie van Aryan Sikkema en Marijke de Goey.

Een succesvol lustrumjaar is afgesloten: tijd voor oriëntatie op de toekomst.

Cees Brandjes

Om het jaarprogramma meer inhoud te geven is vanaf 2006 een nieuw middel ingezet: de Programmaraad. Op 14 december jongstleden kwam dit gezelschap voor het eerst bijeen bij het Stimuleringsfonds. Janny Rodermond heeft vergaderruimte beschikbaar gesteld, maar moest helaas wegens een korte ziekte verstek laten gaan.

Wel aanwezig waren Vera Yanovshtchinsky, Hans Ophuis, Dolf Dobbelaar, Arjan Hebly, Abdo Hammiche, Ergün Erkoçu, Ursula Lavrencic en Auke Touwslager.

Deze laatsten vertegenwoordigen de jongste generatie 'Gonnabeez'.

Het werd een sprankelende discussie, waar veel materiaal uit voort kwam om het komende jaar inhoud te geven. Komende nieuwjaarsbijeenkomst, die op 22 januari zal plaatsvinden, zal het programma bekend gemaakt worden. Vanaf die datum zal een agenda op de A et A site te vinden zijn. Reserveer die data, het wordt een boeiend jaar!

Aankondiging Nieuwjaarsbijeenkomst

Organisatie door Dolf Dobbelaar

**22 januari 2006 14.00 uur
te Haarlem**

Programma:

-Toneelschuur

Rondleiding onder leiding van Joost Swarte / Henk Döll

-Philharmony

Rondleiding onder leiding van Frits van Dongen

-Patronaat

Rondleiding onder leiding van Paul Diederer

-Presentatie jaarprogramma 2006

Cees Brandjes

Startlocatie wordt nog nader bepaald.

Aanmelden per e-mail bij Monique Kuijpers:
monique@aeta.nl of fax 084-7216724.

Laatste lustrum plakkaat

Namens de hele lustrumcommissie, Wijnand Looise

Goudmijn A et A

Drie jaar geleden begonnen we met brainstormen over hoe we ons 150-jarig bestaan zouden vieren. Het bleef niet bij een brainstorm, nee het was een orkaan als Wilma die heel lang op dezelfde plek bleef hangen. Verspreid over een heel jaar werden brainstormen gehouden in diverse samenstellingen en op diverse locaties zoals Arti, dat ook net haar 150-jarig bestaan had gevierd.

Een enorme rijkdom aan ideeën werden genoteerd, het door mij aangedragen thema Gedeelde Passie vond draagvlak en er werden drie werkgroepen ingesteld. Een werkgroep feest (Joke Vos en Joost de Haan), een werkgroep intern, die zich bezig zou houden met activiteiten voor de eigen leden zoals excursies, lezingen enz. en een werkgroep extern. Die laatste werkgroep, waarvan Gerard Comello zich ontpopte als de absoluut drijvende kracht, zou een aantal ontmoetingen organiseren met andere disciplines. Die andere disciplines werden auto(-ontwerp), muziek en gastronomie.

Daarnaast begon Madeleine Steigenga aan het schrijven van een enorm ambitieus boek, waarin het architectenvak vanuit alle nog levende generaties A et A-leden zou worden belicht, door middel van oral history. Al snel werd Friso Broeksma gevraagd een ander boek te schrijven als update van de laatste 15 jaar geschiedenis van A et A. De voorbereiding was eigenlijk al leuk genoeg. Typisch architecteneigen bleef telkens weer iedereen nieuwe ideeën aandragen en toevoegen. Tegelijkertijd was ook de sepsis groot bij degenen die het vorige jubileum hadden meegemaakt. Het feest zou toch echt niet meer dan 100 mensen kunnen trekken en het boek daar bemoeide helemaal iedereen zich mee. Mooi bijeffect was natuurlijk dat steeds meer mensen zich betrokken voelden bij het jubileum.

Toen de fase van voorbereiding overging in die van realisatie werd duidelijk dat A et A behalve een goudmijn aan originele ontwerpers en bedenkers ook een stel harde en volhardende werkers heeft. Naast artistiek is er ook organisatorisch en zakelijk talent. Zonder iemand tekort te willen doen verdienen Gerard Comello en Joke Vos grote dank van ons allemaal. Het bestuur had een onvergetelijke middag als call-center en belde in een keer Euro 25.000 bij elkaar. De follow up van deze actie werd zoals heel erg veel acties door onze steun en toeverlaat Monique Kuijpers van buro Badge supergoed verzorgd. Gaandeweg werd nog een tentoonstelling in Haarlem over de Indiareizen aan het programma toegevoegd en een derde boek, een reisverslag van deze reizen. Daar was geen budget voor voorzien. Het feest dat toch echt 350 bezoekers zou gaan krijgen, maar dat door de gang van

zaken sluitpost was geworden dreigde aan zijn eigen succes ten onder te gaan. Op het laatste moment moest het feest een andere locatie zoeken. Achteraf bleek dat een gelukkige keus: de Supperclub Cruise boot. Door de kleine crises toonde lustrum-penningmeester Ton van Namen zich onverbiddelijk en was voorzitter Cees steeds bijzonder ondersteunend en stimulerend.

En nu, after the goldrush, kijken we om en stellen ons de vraag: waar doe je het eigenlijk allemaal voor en wat blijft je ervan bij? Ik denk tenminste het volgende:

- het succes na de stress (dat geldt voor het feest van Joke en Joost)
- de inspiratie van een goede opdrachtgever (Jan Wolffs verhaal in het Muziekcentrum aan 't IJ)
- de passie van het vak (nog eens verwoord door vakbroeder Nielsen)
- het collectieve geheugen (prachtboeken van Friso en Madeleine, Francisca, Hester)
- de meerwaarde van goede vormgeving (door Haico Beukers)
- de liefhebbers van architectuur en oude auto's
- de ontroering van Katie Tedders reactie op ons muziekstuk 'Trillende Aarde' (voor mij persoonlijk een hoogtepunt; dankjewel Niek!)

En uiteindelijk vooral de Goudmijn die A et A heet, die na 150 jaar levendiger is dan ooit tevoren en waarvan het een voorrecht is om lid te zijn. Bedankt!

A et A 1935

A et A bijeenkomst in het American Hotel, de Onyx-zaal, op donderdag 19 december 1935.

Foto via Hans Duyvendak. Midden voor op de foto, met sik, de toenmalige voorzitter, Wieger Bruin.

Op de achterkant van de foto staat te lezen:

'80-jarig bestaan A et A. Americain Onyxzaal donderdag 19 december 1935, met nahuif bij Wieger & Louisa Bruin tot 3 uur 's nachts'.

Terugblik

Cees Brandjes, voorzitter

Het weer was ons gunstig gezind,
en de maan keek vol en
stralend
naar de drijvende locatie op het IJ

Een voormalig zeeschip
Door Concrete Architects tot feestboot omgebouwd

Een vrijwel verlaten bovendeck,
Ton van Namen schommelt op een soort tuinmeubel...
Het is fris, maar blijkbaar is het naast Marlies toch nog
aangenaam warm.
Een dek lager wordt
het door Ton zo streng bewaakt lustrumbudget
uitbundig besteed

Op het laagste dek
worden rondjes in kwadraat gedanst
Architecten blijken goed raad te weten met de swingende
muziek van DJ Smile.
De keiharde muziek maakt conversatie nagenoeg
onmogelijk,
dus staat iedereen uitzinnig te springen op de dansvloer,
of ligt heftig dampend uit te puffen op een gigantisch
twintigpersoonsbed.
Mijmerend,
bij excursiebeelden op monitoren aan de wand.

Op het tussendeck,
lachen
vrolijk gestemde gezichten die gedachten uitwisselen,
luisterend,
pratend,
discussiërend over gebeurtenissen van de afgelopen
middag, jaar of eeuw.

Eerder die middag is het allemaal rustig begonnen,
onregelmatig druppelt het genootschap binnen. Kim
Nielsen, op tijd gearriveerd uit Kopenhagen met laptop, is
speciaal voor ons naar het Muziekgebouw gekomen om
een toelichting te geven. De installatie opbouwend,
ontdekken we dat improvisatie gewenst is. Het
Muziekgebouw beschikt over een projectiescherm dat de
gehele wand beslaat, maar dat vergt een opbouwtijd van
een uur. De akoestische installatie daarentegen nog veel
meer. Er wordt geen gebruik gemaakt van deze faciliteit
en er wordt een projectiescherm op huiskamerformaat
geïnstalleerd. Ontstemd kijkt de directeur van het
muziekcentrum toe, maar een beetje informeel plaatjes
tonen **AlaAetA** heeft ook z'n charme.

Eenmaal terug in de foyer is het druppelen overgegaan in
een warme douche. De grootste opkomst ooit in de

historie van A et A stroomt binnen. Joost den Haan
dirigeert glunderend het gezelschap de zaal in en ik mag
even genieten van het zicht op de nagenoeg volle zaal.
Het feest is geslaagd, want de opkomst is enorm en het
gezelschap staat garant voor succes.
In een flits gaat de aanloop tot dit moment door me heen.
Vijf weken geleden leek het dat het feest aan het succes
ten onder zou gaan, maar taai volhardend, creatief en
doeltreffend onderhandelen met de Supperclub-boot geeft
een onverwachte wending aan het feest. Het aanvankelijk
volledig in het Muziekgebouw geplande feest wordt
gesplitst: een officiële deel met voordrachten,
uitreikingen en excursie in het gebouw en een
avondprogramma met feest op een schip. Een bezuiniging
waar het feest niet minder van wordt. Na aanvankelijk wat
stroperige onderhandelingen met het muziekcentrum,
bood Jan Wolff als directeur een adequate uitweg uit de
impasse en kunnen aldaar de publicaties worden
uitgereikt.

De - bij hoge uitzondering - zonder subsidie van het
Stimuleringsfonds geproduceerde uitgave werd aan Janny
Rodermond aangeboden als directeur van dat Fonds. In
haar dankwoord typeerde zij de uitgave als 'een boek dat
een familie beschrijft' en derhalve weinig kritisch is
omtrent de spanning van concurrentie die in het
genootschap zou moeten huizen.
De typering kunnen we als een compliment voor
Madeleine Steigenga beschouwen, die de sfeer goed heeft
getroffen door een dwarsdoorsnede te presenteren van A
et A. Een omvangrijke klus, waarbij ze zwaar mocht
leunen op de deskundigheid van Hester Wolters en
Francisca Benthem.
De vermeende spanning zal Janny nauwelijks aantreffen
bij A et A. Het lidmaatschap dient immers geen
commercieel belang, maar vooral verdieping in het vak.
Daarom was de opmerking omtrent de weinig kritische
houding ten opzichte van het vak, in vergelijking met de
illustere rol die het genootschap in het verleden speelde,
voor de ontwikkeling van de architectuur wel prikkelend
en zal die nog een staart krijgen.

Nadat Friso Broeksma heeft stilgestaan bij een soort 'kip en ei paradox', wie er nu eigenlijk ontdekt wordt bij het aangaan van een lidmaatschap - het nieuwe lid of het genootschap -, werd duidelijk hoe Jan, de kleinzoon van Ben Loerakker, A et A ontdekte en werd het 'Appendix 1990-2005' aan beiden overhandigd. Een door Haico Beukers prachtig vormgegeven aanvulling op het A et A-lustumboek uit 1992 en vooral voortreffelijk geschreven door Friso. Al eerder had Friso, als auteur, het India-boekje uitgereikt in het ABC architectuurcentrum in Haarlem. Het enige dat de vereniging hoefde te doen om deze onbezoldigde auteur gepast te waarderen was de financiering van een fatsoenlijke uitgave.

De wereldpremière van het muziekstuk Trillende Grond van componist Hans Asselbergs oogstte daarna grote bewondering. Het stuk werd in opdracht van A et A gecomponeerd. De wonderlijke orkestratie werd bepaald door de instrumentkeuze die muzikale leden in hun jeugd al deden. Wijnand Looise, de voorzitter van de lustrumcommissie, zat bijvoorbeeld met een accordeon op schoot. Een willekeuriger samenstelling is nauwelijks denkbaar, maar er kwam een absoluut homogeen stuk uit. Met een onverbiddelijk strak ritme hamerde de compositie zich via prachtige klanken en spannende dissonanten naar een daverend applaus. Niek van Vugt zag zijn inspanningen beloond. Hans Asselbergs stond, uitermate content, diep buigend het applaus in ontvangst te nemen. De musici kunnen de rest van hun leven teren op hun bijdrage aan deze wereldpremière in het Muziekgebouw aan 't IJ. Menig professioneel musicus wil het in zijn cv hebben staan en A et A dus ook.

Het Muziekgebouw werd toegelicht door de architect. Kim Nielsen deed dit op zeer ingetogen wijze, met veel referenties naar de voorgeschiedenis van het ontwerp. Een eindeloze reeks maquettes met soms onhaalbaar gebleken ideeën verschijnt op het kleine projectiescherm. Daarbij zit een plan waarbij de enorme luifel zelfs nog programma bevat. Met dit verhaal begrijpen we nu de latten aan wanden, het daarachter schijnende licht, de enorme hoogten van de publieksruimte, de

materiaalkeuze in de plint en de weldadige uitwerking van de door de stedenbouwkundige gewenste hoogte op de akoestische kwaliteit.

Met de gedreven inleiding van Jan Wolff die als initiator noodgedwongen decennia lang bezig is geweest met de ontwikkeling van zijn droom, en zich juist daardoor steeds beter geïnformeerd zag worden omtrent de bouwkundige randvoorwaarden voor een maximale akoestische kwaliteit, werd het belang van een bevlogen en deskundig opdrachtgeverschap weer eens bevestigd.

De rondleidingen verliepen in een door Joost de Haan reeds voorspelde goed georganiseerde, maar typische A et A, wanorde. De met pijnlijke nauwkeurigheid samengestelde logistieke operatie voor 400 aangemelde bezoekers werd zoals verwacht vooral door 'amicitia' volkomen in de war geschopt. Telkens als een bepaalde groep een andere kruiste, veranderde de samenstelling door de onverwachte ontmoetingen omhelzingen en uitwisseling van ervaringen. Toch, via een onnavolgbaar systeem, bleek bijna iedereen een volledig rondleiding genoten te hebben, inclusief het boottochtje op het IJ langs de meest recente projecten, met toelichtingen van de ontwerpers.

Een wonder dat het allemaal gelukt is: Joke Vos, Joost de Haan en Jan Wolff: een Vos die met een Haan een feest organiseert in het huis van een Wolff.

Dat, en nog veel meer, werd door 304 feestgangers besproken onder steeds maar onder die volle maan draaiende Supperclub. En nu mijmerend over deze fantastische dag die Wijnand CS ons bezorgden, weet ik het zeker: als je er in slaagt om dertig procent van het ledenbestand te betrekken bij een Lustrumfeest, en de grootste opkomst weet te genereren die ooit in het 150 jarig bestaan van het genootschap werd behaald, is het ultieme resultaat bereikt. De waardering hiervoor mag in de komende 150 jaar tot uitdrukking worden gebracht.

Deelnemers aan de organisatie van het lustrumjaar waren onder andere:

Hans Asselbergs
Alex v/d Beld
Francisca van Benthem
Margreet de Boer
Cees Brandjes
Friso Broeksma
Gerard Comello
Marie Hélène Cornips
Cees Dam
Peter Defesche
Joris Deur
Dolf Dobbelaar
Henk Döll
Hans Duyvendak
Joost de Haan
Joep Habets
Arjan Hebly
Hans van Heeswijk
Arne van Herk
Wessel de Jonge
Maarten Kloos
Monique Kuijpers
Hans Lodder
Marianne Loof
Wijnand Looise
Tracy Metz
Don Monfils
Hans de Moor
Ton van Namen
Hans van Olphen
Hans Ophuis
Aart Oxenaar
Jeanine van Pinxteren
Emile Quanjel
Marlies Rohmer
Jeroen Schilt
Ellen Siebert
Corien Sparnaay
Brans Stassen
Madeleine Steigenga
Anja Stokkers
Frits Straesser
Marja Straver
Fedde Talsma
Subash Taneja
Bert Thjie
Marianne Visser
Kees Volger
Joke Vos
Niek van Vugt
Marian van der Waals
Jan Wolff
Hester Wolters
John Zondag

15 portretten

Speech Janny Rodermond
Muziekgebouw 17 september 2005

Goede middag architecten en allen die de architectuur een warm hart toedragen.

Ik was aangenaam verrast toen Wijnand Looise mij belde met de vraag of ik vanmiddag dit bijzondere boek in ontvangst wilde nemen. Een boek over gewone architecten zei hij er nog bij.

Boeken hebben namelijk nog steeds een grote waarde. Het subsidiëren van boeken, en dan vooral monografieën, is een van de onderwerpen waar ik het meest op aangesproken word door architecten. Het beeld bestaat dat wij haast alle Nederlandse monografieën subsidiëren, wat niet het geval is. Het bedrag dat jaarlijks besteed wordt aan het subsidiëren van boeken is zelfs vrij gering. Maar blijkbaar hebben ze nog steeds een grote exposure.

Het komt niet zo vaak voor dat architecten een boek maken over architecten. Daarom is dit ook een bijzonder boek. Het is een verzameling goed geschreven biografieën. Architecten van verschillende leeftijd vertellen vooral over hun passie voor het vak.

Er zijn allerlei kruisverbanden tussen de biografieën.

- les
- bijzonder gebouw gezien
- samen op reis geweest
- banden in de schoonfamilie
- etc.

Daardoor leest dit boek ook als een soort familiekroniek: een architectenfamilie.

Als je dit zo leest is het een vrij zorgeloze, welgestelde familie. Het drama, de worstelingen en de conflicten, die ook bij de meeste families horen, moet je tussen de regels door lezen. Je moet de familie goed kennen, om te weten wat er op de achtergrond speelt. Dat komt omdat de biografieën vooral gaan over de leuke kanten van het vak; het is dan ook een boek dat verschijnt ter ere van een feestelijke gelegenheid.

In het voorwoord lees ik dat architecten vooral creatieve en dienstbare mensen zijn. Dat lijkt mij een waarneming van iemand die tot de familie behoort. De buitenwereld zou daar wel eens heel anders over kunnen denken. Creatief? En waarom worden er dan toch ook zoveel lelijke, of slecht functionerende gebouwen neergezet? Dienstbaar? Waaraan? Aan wie? Aan een ideaal? Een opdrachtgever?

Vooraf dit woord dienstbaar roept veel vragen op. Het lijkt een woord uit een ver verleden, toen de idealen van de architecten nog samenvielen met de idealen van de sociaal-democratie.

Maar de tijden zijn veranderd. Mij valt juist op dat architecten zich zo weinig uitspreken over de grote veranderingen in de samenleving. Als de verzorgingsstaat afbrokkelt, als publieke diensten opgaan in private initiatieven, dan is die dienstbaarheid van de architect niet zo vanzelfsprekend meer.

Zijn de belangen van de opdrachtgevers wel publieke belangen? Kan de architect zijn engagement, zijn betrokkenheid bij de publieke zaak nog wel waar maken?

Of wordt de inzet van architecten gemengd tussen allerlei andere belangen? Hoe kunnen architecten voorkomen dat ze nog slechts beeldleveranciers worden en hun creativiteit verder niet meer op prijs gesteld wordt?

Waarom organiseren architecten zich niet om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen over lokale en nationale kwesties? Waarom doen opdrachtgevers, verenigd in de Neprom dat bij voorbeeld wel? Of is dat uitsluitend de taak van de BNA die het laatste jaar onder andere ongevraagd haar zorg uitsprak over de gang van zaken rond de Europese aanbestedingen en de bezuinigingen op het architectuurbeleid.

Madeleine Steinginga geeft in haar nawoord een mooi overzicht van gezamenlijke initiatieven van architecten, vooral gericht op innovaties in de woningbouw. Maar het zijn allemaal initiatieven uit het verleden. Terecht beschrijft ze dat architecten nu veel meer individualisten zijn. Dat individualisme lijkt ze opgedrongen te worden door de media, die behoefte hebben aan 'sterren'. Maar is dat wel zo? Hoe groot is de collegialiteit onder architecten als het er op aankomt? Want architecten zijn toch ook ondernemers en elkaars concurrenten. Zulke kwesties horen niet thuis op een familiefeestje. Die worden achter de decors besproken en blijven in deze biografieën onbesproken.

Hans van Heeswijk geeft in zijn voorwoord een mooie omschrijving van architecten. Het zijn opgewekte, energieke, blij door het leven wandelende mensen; soms tegen beter weten in. Hij noemt naast hun dienstbaarheid en hun passie ook hun hobbyïsme, hun naïviteit. Soms zijn het gewoon sympathieke sukkels.

Dus als u eens goed om u heen kijkt dan weet u met wat voor mensen u vandaag een feestje viert.

De vraag lijkt mij echter hoe lang architecten zich nog kunnen veroorloven om deze wat wereldvreemde houding te koesteren. A et A is een bloeiende vereniging. Maar ik vraag me af of ze haar volgende jubileum haalt als architecten zich als beroepsgroep niet meer gaan bemoeien met de condities waaronder architectuur tot stand moet komen.

Maar misschien lukt het ook om A et A te laten voortbestaan als een laatste toevluchtsoord, waar je dromen kan koesteren en passies kunt delen.

Nieuwe leden

Aryan Sikkema

Mijn naam is Aryan Sikkema, ik ben 60 jaar, geboren in Rotterdam, studeerde Bouwkunde in Delft, werd daar vooral geïnspireerd door Bakema, Aldo van Eijck en Pjotr Gonggrijp.

Na mijn studie werkte ik drie jaar voor UNESCO in Sri Lanka en Kameroen. Daarna voor een projectontwikkelaar in Brussel.

Bijna 10 jaar werkte ik als opdrachtgever bij de Dienst Volkshuisvesting in Amsterdam aan de stadsvernieuwing in een tumultueuze en interessante periode.

Vanaf 1984 ben ik bij de Universiteit Utrecht verantwoordelijk voor het vastgoedmanagement en de planvorming en realisatie van alle bouwprojecten van de UU: in De Uithof, de binnenstad, en het University College op een deel van de Kromhout Kazerne.

Ik heb getracht architectonische, stedenbouwkundige, landschappelijke en interieur kwaliteit te bevorderen, door ontwerpers te stimuleren en altijd te proberen het 'onderste uit de kan te halen'. Mijn methode daartoe is: respect, open discussie tot aan de kern van de zaak, streng en soepel zijn. We zoeken naar oplossingen totdat we samen vinden dat ze beter zijn dan elk voorafgaand voorstel.

Met name mijn werk in De Uithof is niet onopgemerkt gebleven. Volgens sommigen is dat gebied van een verafschuwde plek veranderd in een openluchtmuseum van de Nederlandse eigentijdse architectuur. Dat laatste is uiteraard geen doel op zich. Ik hoop dat het gebied over enkele jaren, nadat ook de buitenruimte goed is ingericht met een adequate recreatieve functie, in het oordeel van de gebruikers DE universiteitscampus van de 21^e eeuw zal zijn. Ik werkte met bekende en minder bekende en jonge architecten. Dat heeft me veel plezier gegeven.

Eind 2005 verlaat ik de Universiteit Utrecht en ga nog meer aandacht geven aan mijn drie kleinzonen.

Marijke de Goey

Uw vraag naar een introductie van mijzelf wil ik het liefste beantwoorden door u een visueel beeld te geven middels mijn tweede boek.

Mijn liefde voor de architectuur komt uit het volgende voort:

De kubus is het geometrische basiselement van de Nederlandse architectuur en heeft daarmee het primaat van ruimtelijkheid. Ik wil graag die ruimte tonen, vandaar buitelandse anarchistische kubusstapelingen en kubuswatervallen tegen de muur. Ik wil de ruimtelijkheid tonen door tere draden door ruimtes te laten gaan, zodat er een spanning ontstaat met de massa (architectuur) en de illusie van massa (kunst). Al hetgeen daar tussen 'speelt', interesseert me.

Als kunstenaar in binnen- en buitenland heb ik een brede interesse, maar... het belangrijkste is altijd schoonheid, in welke vorm dan ook. Filosofie, literatuur, muziek (opera), geschiedenis, psychologie, natuur met een grote nadruk op het bijzondere wezen: de mens.

Het begeleidende boek heet Heartline en is uitgegeven in september 2001. Als illustratie van Marijke's werk hierbij een foto van haar Butterfly Orbit dat zij in 1998 realiseerde in een gebouw van de Technische Universiteit van Graz van de architecten Riegler en Rieuewe.

De A et A-leden die in juni 2003 mee waren op de excursie naar Wenen en Graz hebben toen ter plekke een enthousiaste toelichting van Marijke over de totstandkoming van het kunstwerk mogen meemaken.

Butterfly Orbit